

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

2/2019

Saturs

Tautsaimniecības un monetārās norises	2
Kopskats	2
1. Ārējā vide	6
2. Finanšu norises	13
3. Saimnieciskā darbība	18
4. Cenas un izmaksas	23
5. Nauda un kredītu atlikumi	30
6. Fiskālās norises	37
Ielikumi	40
1. Ārpus euro zonas esošo attīstīto valstu tautsaimniecību pašreizējās ekspansijas raksturojums: kas notiks tālāk?	40
2. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2018. gada 31. oktobris–2019. gada 29. janvāris)	45
3. Nodarbinātības pieaugums un IKP euro zonā	51
4. Jaunas saskaņotā patēriņa cenu indeksa iezīmes: analītiskās grupas, svītrkodu skeneru dati un rasmošana	54
5. Jauna Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu indeksa noteikšanas metode un tās ietekme uz SPCI inflāciju	57
6. Procentu likmju un izaugsmes starpība un valdības parāda dinamika	61
7. Eiropas Komisijas 2019. gada makroekonomiskās nelīdzsvarotības un reformu īstenošanas progress novērtējums	66
Raksts	
1. <i>Taking stock of the Eurosystem's asset purchase programme after the end of net asset purchases</i> (Eurosistēmas aktīvu iegādes programmas analīze pēc neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas) ¹	
Statistika	S1

¹ Raksts pieejams šā izdevuma angļu valodas versijā ECB interneta vietnē.

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats

Pamatojoties uz rūpīgu tautsaimniecības un inflācijas perspektīvas novērtējumu, Padome 7. marta monetārās politikas sanāksmē pieņēma vairākus monetārās politikas lēmumus. Tautsaimniecības rādītāju pavājināšanās liecina par būtisku ekonomiskās ekspansijas tempa palēnināšanos, kas turpināsies šajā gadā, pat neraugoties uz dažām pazīmēm, kuras norāda, ka daži izaugsmi ierobežojošie idiosinkrātiskie iekšzemes faktori sāk izzust. Ekonomisko noskaņojumu, šķiet, ietekmē pastāvošā ar ģeopolitiskiem faktoriem saistītā nenoteiktība, protekcionisma draudi un jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamība. Turklāt pamatinflācija joprojām ir zema. Vājāks tautsaimniecības izaugsmes temps palēnina inflācijas tuvināšanos Padomes mērķim. Viena laikus atbalstoši finansēšanas nosacījumi, labvēlīga darba tirgus dinamika un darba samaksas kāpums turpina nostiprināt euro zonas izaugsmi un pakāpeniski augošo inflācijas spiedienu. Ņemot to vērā, Padome nolēma koriģēt perspektīvas norādi par galvenajām ECB procentu likmēm, apliecinot tās gaidas, ka ECB galvenās procentu likmes "saglabāsies tagadējā līmenī vismaz līdz 2019. gada beigām un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai nodrošinātu turpmāku ilgtspējīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam", kā arī apstiprinot tās perspektīvas norādi attiecībā uz reinvestēšanu. Turklāt Padome nolēma uzsākt jaunu ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju kopumu (ITRMO III) un turpināt veikt visas aizdevumu operācijas, izmantojot fiksētas procentu likmes izsoles procedūras ar pilna apjoma piešķirumu, vismaz līdz rezervju prasību izpildes perioda, kas sāksies 2021. gada martā, beigām. Šie lēmumi tika pieņemti, lai nodrošinātu turpmāku ilgtspējīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Padomes 2019. gada 7. marta sanāksmes laikā veiktais tautsaimniecības un monetārais novērtējums

Pasaules tautsaimniecības izaugsmes temps 2018. gada beigās turpināja palēnināties. Paredzams, ka arī 2019. gadā tas palēnināsies, bet vidējā termiņā stabilizēsies. Lejupslīde bijusi spēcīgāka rūpniecības nozarē, un tā rezultātā strauji palēninājās pasaules tirdzniecība. Gan paaugstināta globālā nenoteiktība, kas saistīta ar tirdzniecības nesaskaņām, gan iepriekšējā vasarā novērotā finansiālā spriedze jaunajās tirgus ekonomikas valstīs un vājākas izaugsmes pazīmes Ķīnā noteikušas pasaules tautsaimniecības un tirdzniecības izaugsmes palēnināšanos. Lai gan paredzams, ka šī kavējošā ietekme šogad turpinās vājināt pasaules tautsaimniecības izaugsmi, gaidāms, ka jaunākie monetārās politikas pasākumi to nedaudz stimulēs. Tiek prognozēts, ka pasaules tirdzniecība šogad būtiskāk pavājināsies un vidējā termiņā augs atbilstoši izaugsmes dinamikai. Gaidāms, ka

globālās inflācijas spiediens, augot pasaules aktivitātes lejupvērstajiem riskiem, joprojām būs ierobežots.

Kopš Padomes 2018. gada decembra sanāksmes ilgtermiņa bezriskā procentu likmes samazinājušās saistībā ar makroekonomiskās perspektīvas pasliktināšanos un uzskatu, ka stingrākas monetārās politikas ieviešanas temps ASV palēnināsies. Euro zonas riska aktīvu (piemēram, kapitāla vērtspapīru un uzņēmumu obligāciju) cenu kāpums atjaunojies, uzlabojoties riska noskaņojumam, ko daļēji noteica lielāks optimisms attiecībā uz pasaules tirdzniecības sarunām. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā pavājinājies.

Euro zonas reālā IKP pieaugums 2018. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni joprojām bija neliels (0.2%). Saņemtā informācija liecina, ka izaugsme tuvākajā laikā turpināsies mērenā tempā. Publiskotie dati, īpaši rūpniecības nozarē, joprojām nebija iepriecinoši, atspoguļojot ārējā pieprasījuma sarukumu un dažus konkrētām valstīm un sektoriem raksturīgus faktorus. Šo faktoru ietekme izrādījies nedaudz ilgstošāka, liekot domāt, ka tuvāka termiņa izaugsmes perspektīva būs vājāka, nekā gaidīts. Paredzams, ka šo faktoru nelabvēlīgā ietekme nākotnē izzudīs. Euro zonas tautsaimniecības izaugsmi arī turpmāk veicinās labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums, kā arī notiekošais (lai gan nedaudz lēnāks) globālās aktivitātes pieaugums.

Šāds vērtējums pamatā atspoguļots arī ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai. Šīs aplēses paredz reālā IKP gada pieaugumu 2019. gadā par 1.1%, 2020. gadā – par 1.6% un 2021. gadā – par 1.5%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva korigēta un 2019. gadam būtiski pazemināta un 2020. gadam nedaudz pazemināta. Saistībā ar pastāvošo ar ģeopolitiskiem faktoriem saistīto nenoteiktību, protekcionisma draudiem un jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamību euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupvērsti.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2019. gada februārī palielinājās līdz 1.5% (janvārī – 1.4%). Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā inflācija, visticamāk, joprojām būs pašreizējā līmenī, bet gada beigās pazemināsies. Pamatinflācijas rādītāji joprojām kopumā ir nelieli, bet darbaspēka izmaksu spiediens kļuvis spēcīgāks un plašāks, un to noteicis augsts jaudu izmantošanas līmenis un arvien ierobežotāki darba tirgi. Nākotnē gaidāms, ka pamatinflācija vidējā termiņā pakāpeniski augs. To veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme un straujāks darba samaksas kāpums.

ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai arī pamatā atspoguļots šis vērtējums, paredzot, ka SPCI gada inflācija 2019. gadā būs 1.2%, 2020. gadā – 1.5% un 2021. gadā – 1.6%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācijas perspektīva korigēta un pazemināta visā iespēju aplēšu periodā, īpaši atspoguļojot mērenāku izaugsmes perspektīvu tuvākā nākotnē.

Gaidāms, ka SPCI gada inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) 2019. gadā būs 1.2%, 2020. gadā – 1.4% un 2021. gadā – 1.6%.

Monetāro rādītāju pieaugums un kredītu atlikuma dinamika 2019. gada janvārī samazinājās, bet banku finansēšanas un kredītu nosacījumi joprojām bija labvēlīgi. Plašās naudas (M3) pieaugums 2019. gada janvārī saruka līdz 3.8% (2018. gada decembrī – 4.1%). Lai gan kredītu atlikuma dinamika pēdējā laikā mazinājusies, M3 pieaugumu joprojām veicina jaunu banku kredītu izsniegšana. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps 2019. gada janvārī saruka līdz 3.3% (2018. gada decembrī – 3.9%), atspoguļojot bāzes efektu, bet dažām valstīm – arī raksturīgu novēlotu reakciju uz ekonomiskās aktivitātes palēnināšanos. Vienlaikus saglabājās stabils mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps (3.2%). Aizņemšanās nosacījumi uzņēmumiem un mājsaimniecībām joprojām ir labvēlīgi, jo kopš 2014. gada jūnija ieviestie monetārās politikas pasākumi turpina veicināt finansējuma pieejamību (īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem). Padomes lēmumi, īpaši jaunais ITRMO kopums, palīdzēs arī turpmāk nodrošināt labvēlīgus banku kredītēšanas nosacījumus.

Tiek lēsts, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja 2018. gadā kopumā bijusi neitrāla, bet paredzams, ka ar 2019. gadu tā kļūs nedaudz ekspansīva. To galvenokārt noteikusi fiskālās nostājas stingrības mazināšanās mazāk labvēlīgas makroekonomiskās vides apstākļos.

Monetārās politikas lēmumi

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome pieņēma šādus lēmumus.

- Pirmkārt, galvenās ECB procentu likmes netika mainītas. Padome tagad paredz, ka galvenās ECB procentu likmes saglabāsies pašreizējā līmenī vismaz līdz 2019. gada beigām un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai nodrošinātu turpmāku ilgtspējīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam.
- Otrkārt, Padome paredz arī turpmāk pilnībā atkārtoti ieguldīt to aktīvu iegādes programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas ilgāku laiku pēc tam, kad tā būs sākusi paaugstināt galvenās ECB procentu likmes, un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai uzturētu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošās monetārās politikas pasākumu apjomu.
- Treškārt, Padome nolēma sākt jaunu ilgāka termiņa refinansēšanas ceturkšņu mērķoperāciju (ITRMO III) kopumu (katru mērķoperāciju ar termiņu 2 gadi), kas sāksies 2019. gada septembrī un beigsies 2021. gada martā. Šīs jaunās operācijas palīdzēs saglabāt labvēlīgus banku kredītu nosacījumus un raitu monetārās politikas transmisiju. ITRMO III ietvaros darījuma partneri varēs aizņemties līdz pat 30% no atbilstošo aizdevumu atlikuma 2019. gada

28. februārī ar procentu likmi, kas indeksēta ar galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi katras operācijas termiņa laikā. Līdzīgi aktuālajai ITRMO II programmai arī ITRMO III ietvers stimulus labvēlīgiem kredītu nosacījumiem. Papildu informācija par konkrētiem ITRMO III nosacījumiem tiks paziņota noteiktajā laikā.

- Ceturtkārt, Padome nolēma veikt Eurosistēmas aizdevumu operācijas, izmantojot fiksētas procentu likmes izsoles procedūru ar pilna apjoma piešķirumu, tik ilgi, cik būs nepieciešams, un vismaz līdz rezervju prasību izpildes perioda, kas sāksies ar 2021. gada martā, beigām.

Padome pieņēma šos lēmumus, lai nodrošinātu turpmāku ilgtspējīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam. Lēmumi veicinās turpmāku iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā. Padome ir gatava jebkurā brīdī pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu, ka inflācija turpina noturīgi tuvināties Padomes noteiktajam mērķim.

1. Ārējā vide

Pasaules tautsaimniecības izaugsmes temps 2018. gada beigās turpināja palēnināties, un apsekojumi rāda, ka 2019. gada sākumā tas vēl pavājinājies. Tempa kritums spēcīgāks bijis rūpniecības nozarē, tāpēc strauji palēninājās pasaules tirdzniecība. Šo globālās tirdzniecības kāpuma palēnināšanos noteikusi gan paaugstināta globālā nenoteiktība, kas saistīta ar tirdzniecības nesaskaņām starp ASV un Ķīnu, gan pagājušajā vasarā vērotā finansiālā spriedze jaunajās tirgus ekonomikas valstīs un pēdējā laikā vērojamās vājākas izaugsmes pazīmes Ķīnā. Lai gan gaidāms, ka šāda kavējoša ietekme šogad vājinās pasaules tautsaimniecības izaugsmi, sagaidāms arī, ka jaunākie monetārās politikas pasākumi to nedaudz stimulēs. Tādējādi tiek prognozēts, ka globālā izaugsme 2019. gadā samazināsies, bet stabilizēsies vidējā termiņā. Gaidāms, ka pasaules tirdzniecība šogad būtiski pavājināsies un pieaugs atbilstoši izaugsmes kāpumam vidējā termiņā. Gaidāms, ka globālās inflācijas spiediens joprojām būs ierobežots, pieaugot pasaules aktivitātes lejupvērstiem riskiem.

Globālā ekonomiskā aktivitāte un tirdzniecība

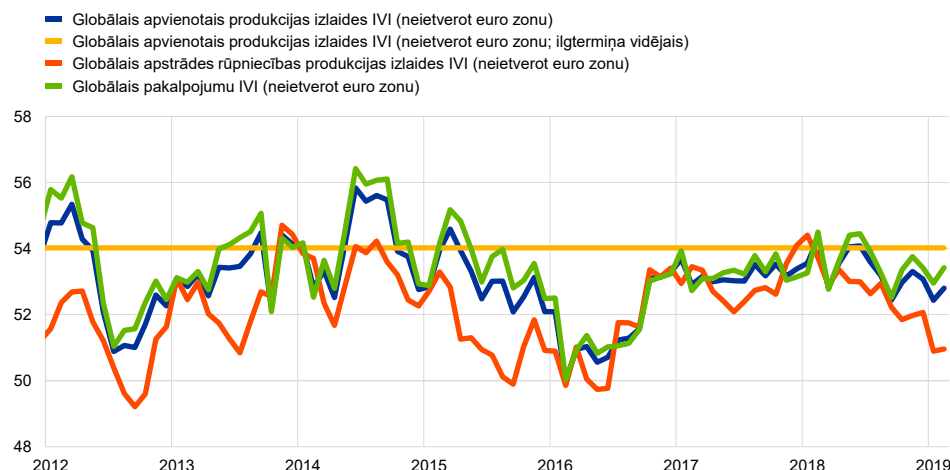
Pasaules tautsaimniecības izaugsmes temps 2018. gada beigās turpināja palēnināties. Attīstīto valstu ekonomiskā aktivitāte 2018. gada 4. ceturksnī pavājinājās, samazinoties izaugsmei gan ASV, gan Apvienotajā Karalistē. Japānā minētajā ceturksnī bija vērojams izaugsmes kāpums, bet iepriekšējā ceturksnī – kritums, ko noteica vairākas dabas katastrofas. Arī jaunajās tirgus ekonomikas valstīs (JTEV), t.sk. Ķīnā, izaugsme 2018. gada beigās pavājinājās.

Apsekojumu rezultāti liecina, ka 2019. gada sākumā izaugsme turpināja pavājināties. Globālais apvienotais iepirkumu vadītāju indekss (IVI), neietverot euro zonu, turpināja samazināties galvenokārt globālās ražošanas aktivitātes sarukuma ietekmē. Pēdējā laikā palēninājusies arī pakalpojumu nozares izaugsme, lai gan šis kritums bijis mazāks un no augstāka sākotnējā līmeņa (sk. 1. att.). Aktivitāte pasaules apstrādes rūpniecībā samazinājās, ekonomiskās attīstības cikliem lielākajās attīstītajās valstīs tuvojoties augstākajam punktam. Vienlaikus šīs lejupslīdes tempu pastiprinājusi paaugstinātas nenoteiktības ietekme uz pasaules tautsaimniecību, piemēram, ietilgušās tirdzniecības nesaskaņas starp ASV un Ķīnu, pagājušā vasarā vērojamā finansiālā spriedze JTEV un vājākas izaugsmes pazīmes pēdējā laikā Ķīnā. Globālās tirdzniecības izaugsmi kavē arī pasaules apstrādes rūpniecības aktivitātes sarukums.

1. attēls

Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI

(difūzijas indeksi)

Avoti: Markit un ECB aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada februārī. "Ilgttermiņa vidējais" attiecas uz periodu no 1999. gada janvāra līdz 2019. gada janvārim.

Finanšu nosacījumi attīstītajās valstīs vēl arvien ir labvēlīgi kopumā, bet situācija JTEV joprojām ir nevienmērīga. Tirgus gaidas, ka ASV varētu turpināties procentu likmju kāpums, samazinājušās, turpinoties valdības obligāciju peļņas likmju sarukumam, kas daļēji atspoguļo termiņu prēmiju dinamiku. Arī Ķīnā mazinājās finansēšanas nosacījumu stingrība, jo politikas veidotāji pieņēma mazāk stingru monetārās politikas nostāju, reaģējot uz norādēm par ekonomiskās aktivitātes kritumu. Pasaules akciju cenu kāpums pēc strauja krituma 2018. gada beigās, kad aktivizējās bažas par pasaules tautsaimniecības dinamiku, kopš gada sākuma atjaunojies. Tomēr globālais riska noskaņojums nav pilnībā atveseļojies un finanšu tirgos saglabājas paaugstināts svārstīgums. Dažās JTEV, kas pagājušajā vasarā vairāk cieta no finanšu tirgus satricinājumiem, t.sk. Argentīnā un Turcijā, finansēšanas nosacījumi joprojām ir samērā stingri un turpina nelabvēlīgi ietekmēt aktivitāti.

Paredzams, ka šajā gadā, pastiprinoties kavējošajai ietekmei, samazināsies pasaules ekonomiskā izaugsme. Tā ietver vājāku globālās ražošanas aktivitāti un tirdzniecību augstas un augoņas politiskās un politikas nenoteiktības apstākļos. Nozīmīgs prociklisks fiskālais stimulants ASV (t.sk. zemāki nodokļi un paaugstināti izdevumi) turpinās veicināt ASV un globālo izaugsmi, bet gaidāms, ka līdz janvāra beigām daļēji apturētais centrālās valdības darbs negatīvi ietekmēs izaugsmi 2019. gada 1. ceturksnī. Gaidāms, ka Ķīnā šā gada 1. pusgadā pavājināsies iekšzemes pieprasījums, jo nesen pieņemtās politikas ietekme visdrīzāk būs jūtama ar zināmu nobīdi.

Raugoties tālākā nākotnē, paredzams, ka globālā izaugsme vidējā termiņā stabilizēsies. Izskatās, ka pasaules tautsaimniecības stāvokli iespēju aplēšu periodā noteikts trīs galvenie spēki. Pirmkārt, gaidāms, ka nozīmīgajās attīstītajās valstīs mazināsies cikliskais temps, jaudas ierobežojumiem kļūstot arvien nozīmīgākiem un pakāpeniski sārūkot monetārās politikas atbalstam pozitīvas

ražošanas apjoma starpības un zema bezdarba līmeņa ietekmē. Otrkārt, gaidāms, ka Ķīnā turpināsies sakārtota pāreja uz vājāku izaugsmi, ko mazāk ietekmētu ieguldījumi un eksports. Un, visbeidzot, prognozēts, ka atjaunosies izaugsme vairākās nozīmīgās JTEV, kurās šobrīd vērojama vai nesen beigusies dziļa recesija. Kopumā paredzams, ka globālās ekspansijas temps nostabilizēsies zem līmeņa, kāds bija pirms 2007. un 2008. gada finanšu krīzes.

Runājot par norisēm atsevišķās valstīs, ASV saglabājās relatīvi spēcīga ekonomiskā aktivitāte. Spēcīgais darba tirgus, labvēlīgie finansēšanas nosacījumi un fiskālais stimuls joprojām veicina tautsaimniecības attīstību, kompensējot negatīvo ietekmi, ko rada tirdzniecības nesaskaņas ar Ķīnu. Gaidāms, ka centrālās valdības darba daļējas apturēšanas negatīvā ietekme būs īslaicīga. Patēriņa cenu gada inflācija janvārī saruka līdz 1.6% (iepriekšējā mēnesī – 1.9%), un to lielākoties noteica enerģijas cenu kritums, savukārt patēriņa cenu inflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas), nemainījās (2.2%).

Japānā iekšzemes pieprasījuma uzlabošanās 2018. gada beigās veicināja izaugsmi. Pirms šīs atveseļošanās 3. ceturksnī bija vērojams spējš kritums vairāku dabas katastrofu dēļ. Paredzams, ka valsts stimulējošā monetārās politikas nostāja, spēcīgais darba tirgus un stabils pieprasījums pēc ieguldījumiem (neraugoties uz ārējās vides pasliktināšanos) nākotnē veicinās izaugsmi. Turklāt gaidāms, ka fiskālie pasākumi mazinās šā gada oktobrī plānotās patēriņa nodokļa paaugstināšanas negatīvo ietekmi. Joprojām mērenais darba samaksas kāpums (neraugoties uz ļoti ierobežotu darbaspēka piedāvājumu) un zemas inflācijas gaidas liecina, ka inflācija vidējā termiņā saglabāsies zemāka par Japānas Bankas noteikto 2% inflācijas mērķi.

Apvienotajā Karalistē paaugstināta politiskā nenoteiktība turpina mazināt izaugsmi. Pat īstermiņa perspektīvu nosaka būtiska nenoteiktība saistībā ar gaidāmo parlamenta balsojumu par līgumu par valsts izstāšanos no ES. Gaidāms, ka vidējā termiņā izaugsmes temps būs mazāks nekā pirms referenduma.

Paredzams, ka Viduseiropas un Austrumeiropas valstīs izaugsmes temps šajā gadā nedaudz samazināsies. Saglabājas spēcīgs ieguldījumu kāpums, ko veicina ES fondu līdzekļi, kā arī joprojām ir stabils patēriņa izdevumu apjoms, ko nosaka augsti darba tirgus rādītāji. Tomēr euro zonas izaugsmes palēnināšanās negatīvi ietekmē šā reģiona izaugsmes perspektīvu. Gaidāms, ka vidējā termiņā izaugsmes līmenis šajās valstīs samazināsies līdz potenciālajam līmenim.

Pēdējos mēnešos nedaudz samazinājies izaugsmes temps Ķīnā. Turklāt mēneša rādītāji liecina, ka šī tendence, iespējams, turpināsies 2019. gada sākumā. Lai pasargātu tautsaimniecību no straujākas lejupslīdes, Ķīnas valdība paziņojusi par vairākiem fiskālās un monetārās politikas pasākumiem. Gaidāms, ka tie nodrošinās vienmērīgu ekonomiskās aktivitātes tempa sarukumu šajā gadā. Raugoties tālākā nākotnē, paredzams, ka strukturālo reformu īstenošanā panāktais progress nodrošinās sakārtotu pāreju uz vājāku izaugsmi, ko mazāk ietekmēs ieguldījumi un eksports.

Paredzams, ka lielajās izejvielu eksportētājvalstīs ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski nostiprināsies. Krievijas izaugsmes perspektīvu nosaka pasaules

naftas tirgus dinamika, un paredzams, ka naftas cenu iepriekšējais kritums mazinās aktivitāti šajā gadā. Turpmāk gaidāms, ka Krievijas ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski nostiprināsies starptautisko sankciju noteikto ierobežojumu un ar strukturālo reformu īstenošanu un pagājušajā gadā paziņoto izdevumu saistībām saistītās nenoteiktības apstākļos. Paredzams, ka arī Brazīlijā izaugsme kļūs spēcīgāka – to veicinās stimulējoši finanšu nosacījumi un politiskās nenoteiktības mazināšanās.

2018. gada 3. ceturksnī būtiski saruka ekonomiskā aktivitāte Turcijā. To noteica pagājušā vasarā notikušais finanšu satricinājums, augstā inflācija un procikliska monetārā un fiskālā politika. Paredzams, ka izaugsme pēc spēcīgas korekcijas 2018. gada beigās vēlāk šajā gadā atjaunosies un pēc tam pakāpeniski palielināsies.

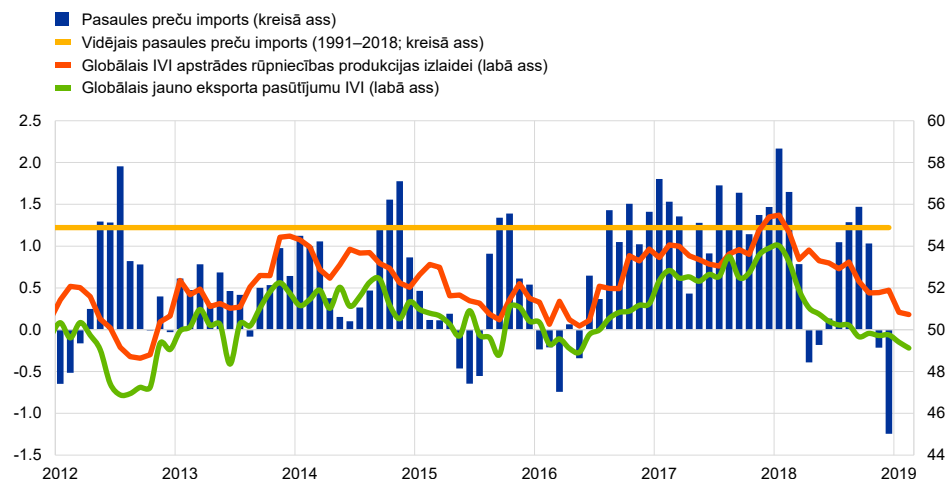
Pasaules tirdzniecības dinamika pagājušajā gadā kļuva mērenāka būtiska svārstīguma ietekmē. Augsti rādītāji tika reģistrēti 2018. gada 1. pusgadā, bet tiem sekoja samērā straujš kritums. Šāda lejupslīde atspoguļo globālās ražošanas aktivitātes palēnināšanos, tirdzniecības saspīlējuma saasināšanos un ievērojamu tirdzniecības sarukumu nesen Āzijā, īpaši Ķīnā. Saskaņā ar CPB datiem preču importa apjoms decembrī samazinājās par 1.2% salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem, liecinot par turpmāku pasaules tirdzniecības pieauguma tempa mazināšanos 2018. gada 4. ceturksnī (sk. 2. att.). Turklāt saņemtie dati liecina, ka globālās tirdzniecības pieaugums 2019. gada 1. ceturksnī joprojām bija vājš.

2018. gada decembrī uz laiku panāktais pamiers ASV un Ķīnas attiecībās apturēja turpmāku tirdzniecības attiecību saspīlējuma eskalāciju. Sākotnēji tika noteikts, ka no 2019. gada 1. janvāra tarifi Ķīnas eksportam uz ASV 200 mljrd. ASV dolāru vērtībā pieaugs no 10% līdz 25%, bet pēc noslēgtā pamiera šī paaugstināšana tika apturēta. Lai gan tas bija pozitīvs signāls, saglabājas būtiska nenoteiktība, vai turpmāko sarunu gaitā nozīmīgi samazināsies spriedze ASV un Ķīnas tirdzniecības attiecībās. Vienlaikus prezidents Tramps nesen paziņoja, ka pamiers tiks pagarināts, norādot uz šo sarunu gaitā panākto progresu. Tas nozīmē, ka tarifu kāpums joprojām ir apturēts. Pašlaik gaidāms, ka marta beigās ASV un Ķīna parakstīs oficiālu vienošanos. Tomēr saglabājas risks, ka tirdzniecības attiecību saspīlējums atkal varētu saasināties un ASV administrācija varētu ieviest jaunus tarifus importam no citām valstīm.

2. attēls

Apsekojumi un pasaules preču tirdzniecība

(kreisā ass: triju mēnešu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem; labā ass: difūzijas indeksi)

Avoti: Markit, CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākais novērojums IVI atbilst stāvoklim 2019. gada februārī un globālajam preču importam – 2018. gada decembrī.

Pēc stabilas izaugsmes pagājušajā gadā paredzams, ka pasaules ekonomiskā izaugsme šajā gadā kļūs vājāka un stabilizēsies vidējā termiņā. Saskaņā ar ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm prognozēts, ka pasaules reālā IKP izaugsme, neietverot euro zonu, šajā gadā samazināsies līdz 3.5% (2018. gadā – 3.7%). Tas atspoguļo tādu pastiprinātu kavējošo ietekmi uz pasaules tautsaimniecības izaugsmi kā, piemēram, vājāku globālās ražošanas aktivitāti augstas un augošas politiskās un politikas nenoteiktības apstākļos. Paredzams, ka 2020. un 2021. gadā izaugsme stabilizēsies aptuveni 3.6% līmenī, ņemot vērā aktivitātes mazināšanos lielākajās attīstītajās valstīs, Ķīnas pāreju uz lēnāku attīstības tempu un gaidāmo izaugsmes pieaugumu vairākās lielajās JTEV. Tā kā pastiprināta kavējoša ietekme uz pasaules tautsaimniecības izaugsmi būtiski palēninās pasaules tirdzniecību, paredzams, ka euro zonas ārējais pieprasījums šogad būtiski samazināsies (līdz 2.2%; 2018. gadā – 4.0%). Paredzams, ka vidējā termiņā euro zonas ārējais pieprasījums pieaugs atbilstoši aktivitātei, jo gaidāms, ka pakāpeniski izzudīs lielās politiskās un politikas nenoteiktības ietekme. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm pasaules IKP kāpuma prognoze šim gadam nedaudz pazemināta. Vienlaikus euro zonas ārējā pieprasījuma pieauguma prognoze šim gadam pazemināta būtiski un nākamajam gadam – nedaudz. Šīs korekcijas atspoguļo neapmierinošos datu publicējumus 2018. gada beigās, kā arī paredzēto importa pieprasījuma kritumu Ķīnā un pārējās Āzijas attīstības valstīs, kā arī Eiropas valstīs, kas atrodas ārpus euro zonas.

Uzkrājušies globālās aktivitātes samazināšanās riski. Neraugoties uz pamieru, kas uz laiku panākts ASV un Ķīnas attiecībās, saglabājas augsts ar tirdzniecības spriedzes palielināšanos saistīto postošo risku līmenis. Straujāku Ķīnas tautsaimniecības izaugsmes tempa palēnināšanos varētu būt sarežģītāk risināt, izmantojot stimulējošu politiku; tas radīs problēmas arī valstī notiekošā līdzsvara atjaunošanas procesa kontekstā. Savukārt breksita scenārijam bez vienošanās

varētu būt ļoti negatīva papildu ietekme, īpaši Eiropā, un paaugstināta ģeopolitiskā nenoteiktība varētu ietekmēt pasaules ekonomisko izaugsmi. Visbeidzot, dažās JTEV saglabājas neaizsargātība pret kapitāla plūsmu pavēršanos pretējā virzienā, lai gan nesen ievērojami sarucis risks, ka liels skaits JTEV tiktu pakļauts akūtam stresam.

Pasaules cenu norises

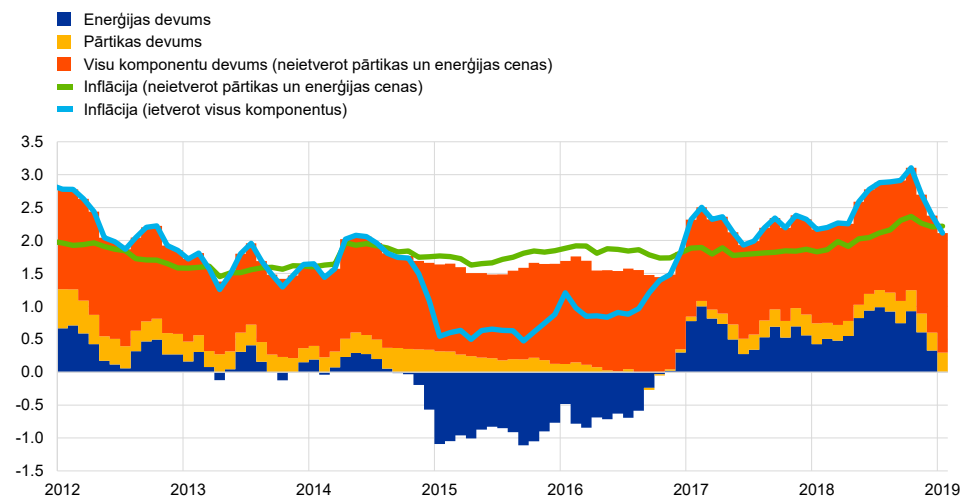
Naftas cenas joprojām ir ļoti svārstīgas. 2018. gada 4. ceturksnī naftas cenas samazinājās, Saūda Arābijai un Krievijai apsolot, ka tās kompensēs ASV sankciju pret Irānu radīto ietekmi uz naftas piegādi. Vēlāk šis lejupvērstais spiediens pastiprinājās, ASV valdībai piešķirot galvenajām Irānas naftas importētājvalstīm pagaidu atbrīvojumus no sankcijām un ASV jēlnaftas ražošanai sasniedzot augstu līmeni apstākļos, kad atjaunojušās bažas par pasaules tautsaimniecību. Gada nogalē naftas cenas nedaudz palielinājās, jo stājās spēkā OPEC+ vienošanās par ražošanas samazināšanu, kas dažādām dalībvalstīm noteica negaidīti augstus saistību izpildes līmeņus. Iespēju aplēšu periodā gaidāms, ka naftas cenas kopumā saglabāsies stabili zemas. Tādējādi pamatpieņēmumi par naftas cenām ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs šim gadam bija aptuveni par 8.6% zemāki (un attiecīgi par 8.2% un 8.0% zemāki 2020. gadam un 2021. gadam) nekā pamatpieņēmumi Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs. Taču kopš marta iespēju aplēšu iesniegšanas beigu datuma naftas cena turpinājusi kāpt, 6. martā nedaudz pārsniedzot 65 ASV dolārus par barelu.

Globālās inflācijas spiediens joprojām ir ierobežots. Patēriņa cenu gada inflācija Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) dalībvalstīs 2018. gada decembrī bija vidēji 2.4% (iepriekšējā mēnesī – 2.7%), jo samazinājās enerģijas komponenta devums (sk. 3. att.). Pamatinflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas) salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi arī nedaudz samazinājās līdz 2.2%. Lielākajās attīstītajās valstīs ieviestie stingrie darba tirgus nosacījumi līdz šim noteikuši mērenu darba samaksas kāpumu, un pamatinflācijas temps joprojām ir neliels. Gaidāms, ka naftas cenu iepriekšējais kritums negatīvi ietekmēs kopējās inflācijas kāpumu.

3. attēls

OECD patēriņa cenu inflācija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: OECD un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

Turpmāk gaidāms, ka globālās inflācijas spiediens joprojām būs ierobežots.

Gaidāms, ka euro zonas konkurējošo valstu eksporta cenas šogad strauji kritīsies un vidējā termiņā saglabāsies noturīgas. Tas atspoguļo naftas cenas pozitīvās ietekmes samazināšanos – prognozēts, ka tuvākajā laikā tā kļūs negatīva, tādējādi kompensējot augšupvērsto spiedienu uz pamatinflāciju, ko nosaka globālā līmenī sarūkošās brīvās ražošanas jaudas.

2. Finanšu norises

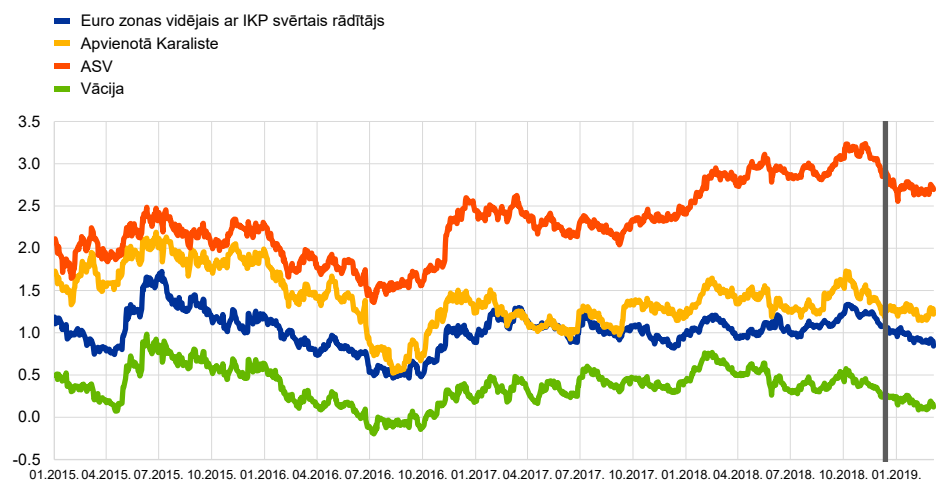
Kopš Padomes 2018. decembra sanāksmes globālās ilgtermiņa bezriskā procentu likmes samazinājušās saistībā ar makroekonomiskās perspektīvas pasliktināšanos un pieņēmumu, ka stingrākas monetārās politikas ieviešanas temps ASV kļūst lēnāks. Euro zonas riska aktīvu (piemēram, kapitāla vērtspapīru un uzņēmumu obligāciju) cenu kāpums atjaunojies, uzlabojoties riska noskaņojumam, ko daļēji noteica lielāks optimisms attiecībā uz pasaules tirdzniecības sarunām. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā pavājinājies.

Ilgtermiņa peļņas likmes gan euro zonā, gan ASV samazinājušās. Aplūkojamā periodā (no 2018. gada 13. decembra līdz 2019. gada 6. martam) euro zonas bezriskā uz nakti izsniegto kredītu indeksa mijmaiņas darījumu (OIS) ar termiņu 10 gadu procentu likme samazinājās līdz 0.48% (par 23 bāzes punktiem), bet euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs (sk. 4. att.) saruka līdz 0.84% (par 23 bāzes punktiem). ASV valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme šajā periodā samazinājās par 22 bāzes punktiem (līdz 2.71%), bet līdzvērtīga peļņas likme Apvienotajā Karalistē saruka par 8 bāzes punktiem (līdz 1.22%). Globālās ilgtermiņa peļņas likmes samazinājās pēc Federālo rezervju sistēmas paziņojumiem, ko tirgi uztvēra kā signālu, ka stingrāku monetāro politiku paredzēts ieviest lēnākā tempā. Papildus iespējamai netiešajai ietekmei no ASV euro zonas obligāciju peļņas likmes atspoguļoja arī makroekonomiskās perspektīvas pasliktināšanos pēc vairākiem sliktākiem, nekā gaidīts, makroekonomisko datu publiskojumiem, kā arī nelielu euro zonas monetārās politikas perspektīvas pārvērtēšanu, par kuru liecina peļņas likmju līknes īsāko termiņu gals.

4. attēls

Valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes

(gadā; %; dienas dati)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

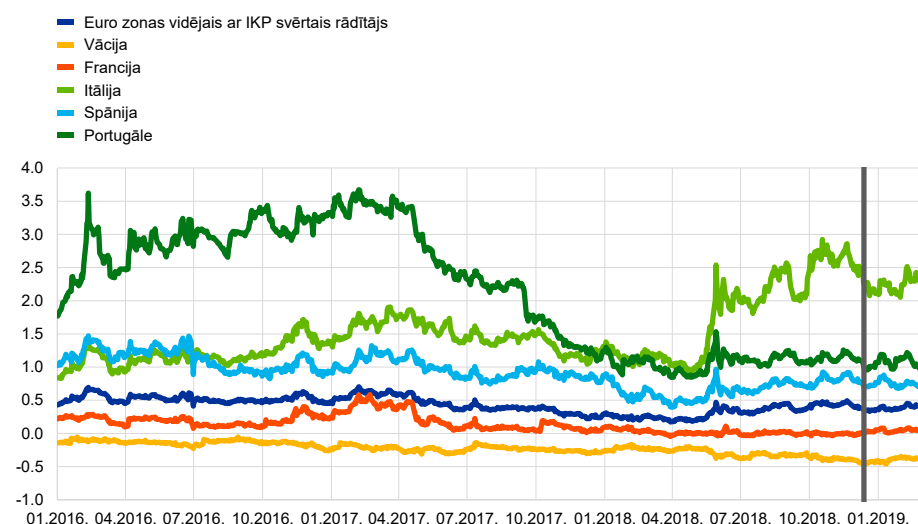
Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2018. gada 13. decembri). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 6. martā.

Euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmju starpības salīdzinājumā ar bezriskā OIS procentu likmi aplūkojamā periodā kopumā nemainījās. Valdības obligāciju tirgu apstākļi visā aplūkojamā periodā pamatā bija stabili, izņemot Itālijas tirgu, kur 10 gadu peļņas likmju starpība joprojām bija svārstīga, lai gan aplūkojamā perioda beigās tā palielinājās, sasniedzot 2.11 procentu punktus (sk. 5. att.). Tādējādi euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējā ar IKP svērtā rādītāja un 10 gadu OIS procentu likmes starpība aplūkojamā periodā saglabājās stabila (6. martā – 0.36 procentu punkti).

5. attēls

Euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju un OIS procentu likmes starpības

(gadā; procentu punktos)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Starpība aprēķināta, atņemot 10 gadu OIS procentu likmi no valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2018. gada 13. decembri). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 6. martā.

Euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (EONIA) aplūkojamā periodā vidēji bija –0.37%. Likviditātes pārpalikums kopumā

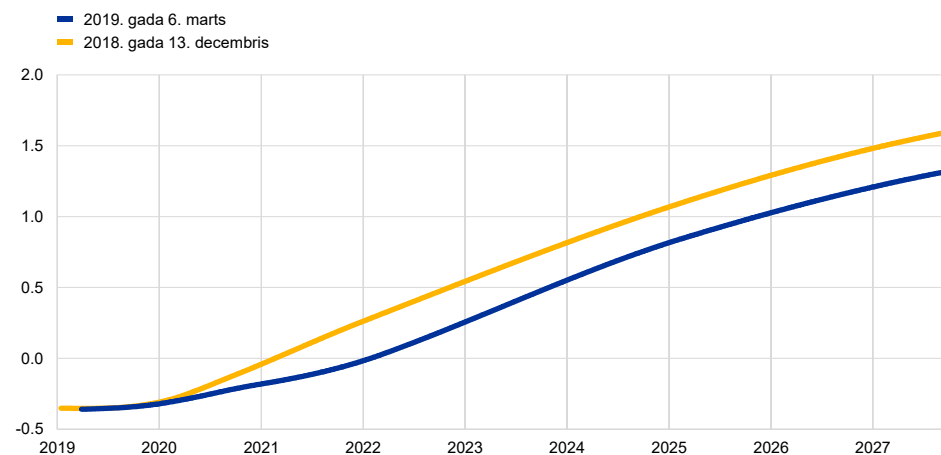
nemainījās (aptuveni 1890 mljrd. euro). Sīkāku informāciju par likviditātes situācijas attīstību sk. 2. ielikumā.

EONIA nākotnes līkne aplūkojamā periodā nedaudz pārvirzījās lejup. Visos periodos pirms 2022. gada līkne tagad atrodas zem nulles, atspoguļojot tirgus gaidas par to, ka negatīvo procentu likmju periods būs ilgstošs (sk. 6. att.).

6. attēls

EONIA nākotnes procentu likmes

(gadā; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

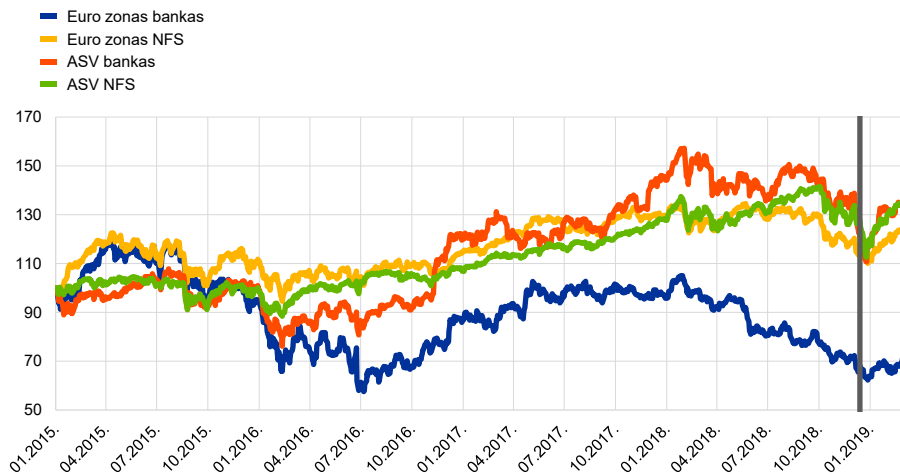
Kopumā uzlabojoties riska noskaņojumam, euro zonas kapitāla vērtspapīru cenu plašie indeksi aplūkojamā periodā palielinājās.

Šajā periodā euro zonas banku un nefinanšu sabiedrību (NFS) kapitāla vērtspapīru cenas pieauga aptuveni par 7% (līdzīgs kāpums bija vērojams arī ASV), kompensējot lielu daļu 2018. gada 4. ceturksnī novērotā sarūkuma (sk. 7. att.). Kapitāla vērtspapīru cenu kāpuma atjaunošanās atspoguļoja lielāku optimismu attiecībā uz pasaules tirdzniecības perspektīvu, un tā pamatā bija Federālo rezervju sistēmas paziņojumi, ko tirgi uzskatīja par signālu, ka stingrāku monetāro politiku paredzēts ieviest lēnākā tempā. Vienlaikus aplūkojamā periodā tika pārskatītas un samazinātas gan īstermiņa, gan ilgāka termiņa uzņēmumu peļņas gaidas, atspoguļojot uzskatu, ka euro zonas makroekonomiskā perspektīva pasliktinājusies.

7. attēls

Euro zonas un ASV kapitāla vērtspapīru cenu indeksi

(indekss: 2015. gada 1. janvāris = 100)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2018. gada 13. decembri). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 6. martā.

Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības aplūkojamā periodā saruka, lielā mērā atspoguļojot riska noskaņojuma uzlabošanos. Kopš

decembra investīciju kategorijas NFS obligāciju ienesīguma likmju starpība ar bezrisku procentu likmi samazinājusies aptuveni par 14 bāzes punktiem (līdz 78 bāzes punktiem; sk. 8. att.). Finanšu sektora parāda vērtspapīru ienesīguma likmes arī sarukušas, tāpēc attiecīgā starpība samazinājusies aptuveni par 18 bāzes punktiem. Neraugoties uz šo neseno kritumu, abas starpības joprojām ir lielākas par gadu iepriekš novēroto līmeni.

8. attēls

Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības

(bāzes punktos)

Avoti: iBoxx indeksi un ECB aprēķini.

Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2018. gada 13. decembri). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 6. martā.

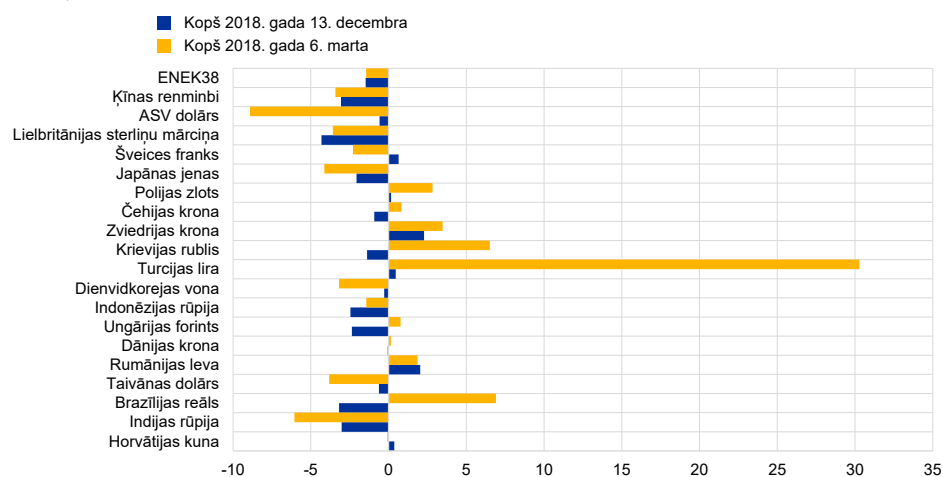
Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā pavājinājās (sk. 9. att.).

Euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 lielāko tirdzniecības partnervalstu valūtām šajā periodā saruka par 1.2%. Divpusējā izteiksmē euro kurss samazinājās pret lielāko daļu valūtu. Konkrētāk, euro kurss nedaudz pavājinājās attiecībā pret ASV dolāru (par 0.6%), kā arī saruka attiecībā pret vairākumu citu nozīmīgāko valūtu, t.sk. Lielbritānijas sterliņu mārciņu (par 4.3%), Japānas jenu (par 2.1%) un Ķīnas renminbi (par 3.1%). Euro kurss pavājinājās arī attiecībā pret vairākuma jauno tirgus ekonomikas valstu valūtām, bet palielinājās attiecībā pret vairākuma euro zonā neietilpstošo ES dalībvalstu valūtām.

9. attēls

Euro kursa pārmaiņas attiecībā pret atsevišķām valūtām

(pārmaiņas; %)

Avots: ECB.

Piezīmes. ENEK38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām. Visas pārmaiņas aprēķinātas, izmantojot 2019. gada 6. marta valūtas kursus.

3. Saimnieciskā darbība

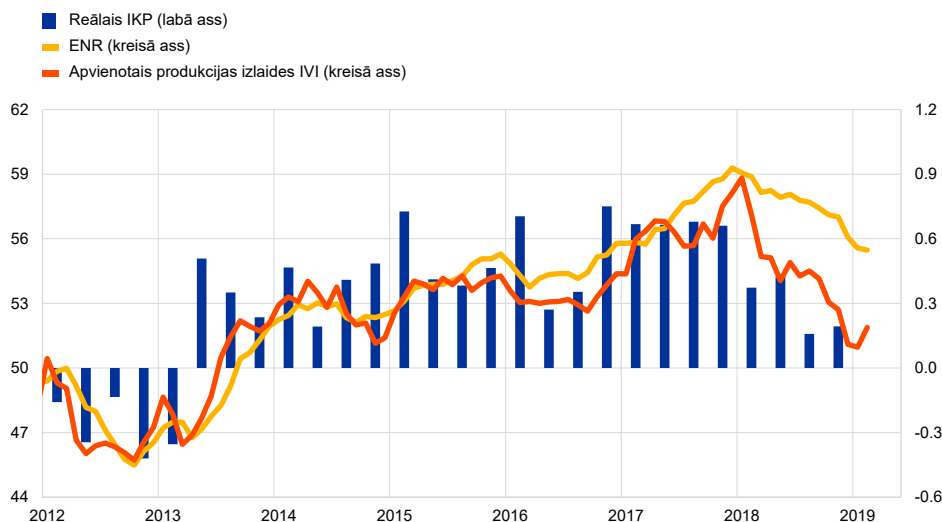
Euro zonas reālā IKP pieaugums 2018. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni joprojām bija neliels (0.2%), un to noteica sarukums rūpniecības nozarē. Saņemtā informācija liecina, ka izaugsme tuvākajā laikā turpināsies mērenā tempā. Turpmāk gaidāms, ka euro zonas tautsaimniecības izaugsme turpināsies, un to veicinās labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums, kā arī notiekošais (lai gan nedaudz lēnāks) globālās aktivitātes pieaugums. ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai paredz reālā IKP gada pieaugumu 2019. gadā par 1.1%, 2020. gadā – par 1.6% un 2021. gadā – par 1.5%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva koriģēta un pazemināta 2019. gadam būtiski, bet 2020. gadam – nedaudz.

Euro zonas izaugsme 2018. gada 4. ceturksnī turpinājās lēnā tempā. Lai gan vājā izaugsme galvenokārt atspoguļoja sarukumu rūpniecības nozarē, kopumā izaugsme joprojām bija noturīga. Reālais IKP 2018. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.2%, nedaudz pārsniedzot iepriekšējā ceturksnī novēroto tempu (sk. 10. att.). Lēnāku izaugsmi 4. ceturksnī noteica rūpniecības nozares strauji sarukusī aktivitāte, savukārt pakalpojumu nozarē joprojām bija vērojama spēcīgāka dinamika. Iekšzemes pieprasījuma un neto tirdzniecības devums izaugsme bija pozitīvs, palielinoties attiecīgi par 0.4% un 0.2%, bet krājumu pārmaiņu ietekme bija negatīva (samazinājums par 0.4%). Kopumā 4. ceturksnī vērojama produkcijas izlaides kāpums noteica, ka 2018. gadā IKP gada pieaugums bija 1.8% (iepriekšējā gadā – 2.4%).

10. attēls

Euro zonas reālais IKP, ekonomiskā noskaņojuma rādītājs un apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; difūzijas indekss)

Avoti: Markit, Eiropas Komisija un Eurostat.

Piezīmes. Ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ENR) ir standartizēts un mainīts, lai iegūtu tādu pašu vidējo novirzi un standartnovirzi kā iepirkumu vadītāju indeksam (IVI). Jaunākie reālā IKP dati atbilst stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī un ENR un IVI dati – stāvoklim 2019. gada februārī.

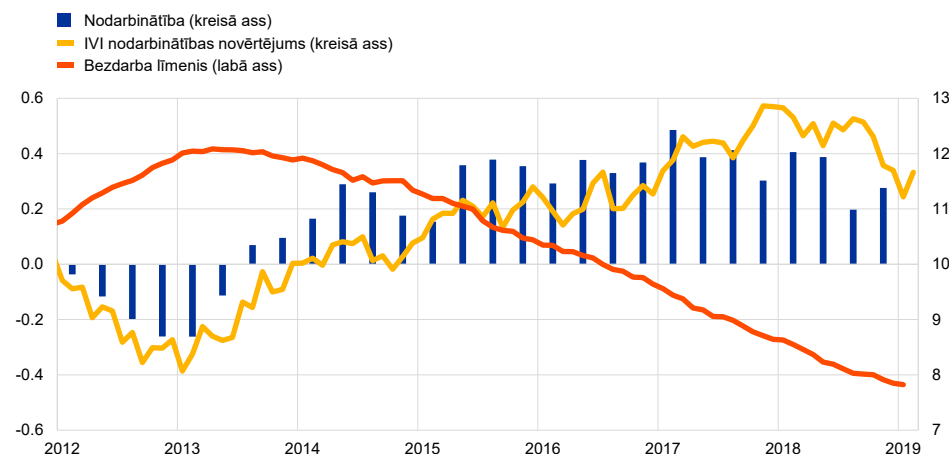
Nodarbinātība 2018. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni turpināja palielināties (par 0.3% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; sk. 11. att.). Nodarbinātība lielākajā daļā euro zonas valstu palielinājās, un šis kāpums bija plaši vērojams visās nozarēs. Pašlaik nodarbinātības līmenis ir par gandrīz 3.0% augstāks nekā pirms krīzes 2008. gada 1. ceturksnī sasniegtais lielākais rādītājs. Ņemot vērā pēdējā laika nodarbinātības kāpumu, euro zonā vērojams nodarbinātības kumulatīvais pieaugums, nodarbināto skaitam salīdzinājumā ar 2013. gada 2. ceturksnī reģistrēto zemāko līmeni palielinoties par 10 milj. Nepārtraukta nodarbinātības palielināšanās apvienojumā ar IKP pieauguma sarukumu 2018. gadā noteikusi produktivitātes pieauguma samazināšanos, kas pieredzēts pēc neliela kāpuma 2017. gadā. Empīriski nodarbinātības korekcijas atpaliek no produkcijas izlaides krituma. Viens no iemesliem ir tas, ka ilgāka termiņa darba līgumus nevar koriģēt tūlīt pēc tam, kad uzņēmumi saskārušies ar pieprasījuma samazināšanos.

Jaunākie īstermiņa darba tirgus rādītāji joprojām liecina par pozitīvu, bet lēnāku nodarbinātības kāpumu 2019. gada 1. ceturksnī. Euro zonas bezdarba līmenis 2019. gada janvārī (tāpat kā 2018. gada decembrī) bija 7.8% un joprojām ir zemākais kopš 2008. gada oktobra. Apsekojumu rādītāji liecina par turpmāku nodarbinātības pieauguma palēnināšanos 2019. gada 1. ceturksnī.

11. attēls

Euro zonas nodarbinātība, IVI nodarbinātības un bezdarba novērtējums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; difūzijas indekss; darbaspēks; %)

Avoti: Eurostat, Markit un ECB aprēķini.

Piezīmes. Iepirkumu vadītāju indekss (IVI) izteikts kā novirze no 50, dalīta ar 10. Jaunākie nodarbinātības dati atbilst stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī, IVI dati – stāvoklim 2019. gada februārī un bezdarba līmeņa dati – stāvoklim 2019. gada janvārī.

Privātā patēriņa pieaugums 2018. gada 4. ceturksnī palielinājās, un gaidāms, ka nākamajos ceturkšņos tas atgūs intensitāti, turpmākas mājsaimniecību darba samaksas ienākumu nostiprināšanās apstākļos izzūdot pagaidu negatīvajai ietekmei. Pēc nedaudz vājākas izaugsmes 2018. gada 3. ceturksnī privātais patēriņš 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.2%. Mājsaimniecību izdevumu samazināšanās daļēji atspoguļoja vieglo automobiļu nozarē vērojamas īslaicīgās problēmas, kas ietekmēja ilglietojuma preču patēriņu, un enerģijas cenu kāpuma negatīvo ietekmi uz mājsaimniecību pirkatspēju.

Jēlnaftas cena (euro) no 2017. gada 4. ceturkšņa līdz 2018. gada 3. ceturksnim palielinājās, negatīvi ietekmējot patēriņa pieaugumu, īpaši īslaicīgi lietojamo preču (pārtika un enerģija) patēriņu. Pēc tam naftas cena strauji samazinājās (pēdējos divos mēnešos tā nedaudz paaugstinājusies). Tam tuvākajā laikā vajadzētu veicināt īslaicīgi lietojamo preču patēriņu. Turklāt stabila darba samaksas kāpuma apstākļos nodarbinātības pieaugums 2018. gada 4. ceturksnī nostiprinājās. Tas nozīmē mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu stabilu palielināšanos un veicina patērētāju konfidences un izdevumu pieaugumu. Turklāt, saglabājoties ļoti labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem, mājsaimniecību tīrā vērtība 2018. gada 3. ceturksnī ievērojami palielinājās.

Jaunākie rādītāji liecina arī par nelielu privātā patēriņa tempa pieaugumu nākamā gada laikā. Jaunākie mazumtirdzniecības un vieglo automobiļu reģistrācijas dati atspoguļo mērenu, bet stabilu patērētāju tēriņu palielināšanos. Mazumtirdzniecības apjoms 2019. gada janvārī pieauga par 1.4% (pēc krituma iepriekšējā mēnesī). Tādējādi pārdošanas apjoms par 1.5% pārsniedza 2018. gada 4. ceturkšņa vidējo līmeni. Jauno vieglo automobiļu reģistrēšanas rādītājs 2019. gada janvārī palielinājās ceturto mēnesi pēc kārtas (par 4.8% mēnesī). Tas apstiprina iepriekšējās gaidas par vieglo automobiļu reģistrācijas normalizēšanos pēc svārstīgajām norisēm, ko izraisīja jaunās pasaules mēroga saskaņotās vieglo transportlīdzekļu pārbaudes procedūras (WLTP) ieviešana ar 2018. gada 1. septembri. Turklāt patērētāju konfidence februārī palielinājās otro mēnesi pēc kārtas, apturot gandrīz visa 2018. gada laikā vērojamo samazināšanās tendenci. Šis uzlabojums atspoguļo labvēlīgāku mājsaimniecību attieksmi pret savu iepriekšējo un turpmāko finansiālo stāvokli, kā arī pret gaidāmo vispārējo ekonomisko situāciju un bezdarbu. Patērētāju konfidence joprojām pārsniedz vēsturisko vidējo rādītāju un atbilst notiekošajam stabilajam privātā patēriņa pieaugumam.

Gaidāms, ka arī pastāvīgā mājokļu tirgu atveseļošanās turpināsies, lai gan lēnāk nekā 2018. gadā. Ieguldījumi mājokļos 2018. gada 4. ceturksnī palielinājās par 0.6%, atspoguļojot atveseļošanās turpināšanos daudzās euro zonas valstīs un euro zonā kopumā. Lai gan izaugsme 2018. gadā bija lēnāka nekā 2017. gadā vērotā straujā izaugsme, tā joprojām ir stabila un veselīga. Atbilstoši šīm norisēm jaunākie īstermiņa rādītāji un apsekojumu rezultāti liecina, ka pieauguma temps ir pozitīvs, tomēr tas palēninās. Būvniecības produkcijas rādītāji ēku būvniecības segmentā 2018. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.2% (no -0.8% 3. ceturksnī). Eiropas Komisijas būvniecības konfidences rādītāji par dažiem pēdējiem mēnešiem liecina par pozitīvu, lai gan vājāku tempu 2018. gada 4. ceturksnī un 2019. gada sākumā. Iepirkumu vadītāju indekss (IVI) mājokļu tirgus aktivitātei 2018. gada 4. ceturksnī bija vidēji 52.0, bet 2019. gada janvārī tas samazinājās līdz 50.6. Tomēr gan IVI rādītāji, gan Eiropas Komisijas konfidences rādītāji joprojām nepārprotami pārsniedz ilgtermiņa vidējo līmeni.

Ieguldījumi uzņēmējdarbībā euro zonā 2018. gada 2. pusgadā, šķiet, nedaudz mazinājušies, bet pamatrādītāji joprojām ir pozitīvi. Pieejamie valstu dati par dažām lielākajām euro zonas valstīm kopumā liecina par ieguldījumu uzņēmējdarbībā apjoma pieauguma sarukumu 2018. gada 4. ceturksnī. Tas daļēji atspoguļo pastiprinātu politikas nenoteiktību un finansiālo svārstīgumu dažās euro

zonas valstīs. Pastāvīgas bažas par pasaules tirdzniecības norisēm, breksita bez vienošanās iespējamību un Ķīnas tautsaimniecības vājšājumam pusēm arī, šķiet, negatīvi ietekmējušas uzņēmējdarbības konfidenci. Eksporta pasūtījumu novērtējums un kapitālpriekšu nozares ražošanas gaidas 2019. gada janvārī un februārī turpināja pasliktināties. Tomēr ieguldījumu uzņēmējdarbībā pamatrādītāji joprojām ir pozitīvi. Pirmkārt, jaudu izmantošana joprojām būtiski pārsniedz ilgtermiņa vidējo līmeni, un liela daļa apstrādes rūpniecības uzņēmumu min aprikojuma trūkumu kā ražošanu ierobežojošu faktoru. Otrkārt, ECB monetārās politikas pasākumi joprojām veicina labvēlīgus finansēšanas nosacījumus un euro zonas uzņēmumu piekļuvi finansējumam. Treškārt, neseno atveseļošanās periodā uzņēmumi izmantojuši arī peļņu, lai izveidotu ievērojamu likviditātes pārpalikumu.

Euro zonas preču tirdzniecība 2018. gada beigās turpināja palielināties arvien lēnākā tempā, un gaidāms, ka tuvākajā laikā tā turpmāk samazināties. Saskaņā ar jaunākajiem nacionālo kontu datiem kopējais euro zonas eksporta ceturksņa pieauguma temps 2018. gada 4. ceturksnī palielinājās par 0.9%, savukārt importa – par 0.5%. Saņemtie preču tirdzniecības mēneša dati apstiprina, ka euro zonas kopējās tirdzniecības sniegums 4. ceturksnī bijis slikts, un to galvenokārt noteikusi tirdzniecība euro zonas iekšienē. Nominālais euro zonas eksports 2018. gada decembrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saruka par 0.5%, bet eksports euro zonas iekšienē – par 0.9%. Nominālais euro zonas imports salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi nedaudz pieauga (par 0.4%). Īslaicīgi faktori, piemēram, jaunie noteikumi par transportlīdzekļu emisiju pārbaudēm, negatīvi ietekmējuši eksportu. Tomēr kopumā samazināšanās vērojama visās preču kategorijās. Apvienotā Karaliste, Turcija un Ķīna joprojām visvairāk ietekmē ārpus euro zonas veiktā preču eksporta samazināšanos, kas bija vērojama 2018. gada dažos pēdējos mēnešos. Vērtējot nākotnes iespējas, apsteidzošie rādītāji liecina, ka nākamajos mēnešos ārpus euro zonas veiktais preču eksports turpinās samazināties. 2019. gada februārī apstrādes rūpniecības IVI jauniem eksporta pasūtījumiem ārpus euro zonas sasniedza kopš 2012. gada novembra novēroto zemāko līmeni (46.4), bet Eiropas Komisijas novērtējums salīdzinājumā ar janvāri bija vēl nelabvēlīgāks.

Jaunākie apsekojumu rezultāti joprojām nav iepriecinoši, liecinot par euro zonas izaugsmes samazināšanos tuvākajā laikā. Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs februārī kopumā nemainījās un bija augstāks par ilgtermiņa vidējo līmeni. Vidējais rādītājs 2019. gadā sasniedzis 106.2 (2018. gada 4. ceturksnī tas bija 108.9). Lai gan šis rādītājs samazinājās rūpniecības nozarē un būvniecībā, to kopumā kompensēja pozitīvs pakalpojumu nozares un mazumtirdzniecības, kā arī mājsaimniecību noskaņojums. Apvienotais produkcijas izlaides IVI februārī nedaudz palielinājās, bet 2019. gada 1. ceturksņa pirmajos divos mēnešos tas bija vidēji zemāks nekā iepriekšējā ceturksnī (51.4 salīdzinājumā ar 52.3).

Neraugoties uz pašreizējo lejupslīdi, gaidāms, ka plaši vērojamā tautsaimniecības izaugsme vidējā termiņā iegūs jaunu spēku un turpināsies nākamajā periodā. ECB stimulējošā monetārā politika joprojām nostiprina iekšzemes pieprasījumu. Pastāvīgajam nodarbinātības un darba samaksas kāpumam vajadzētu saglabāt augstu privāto patēriņu. Vienlaikus ieguldījumus

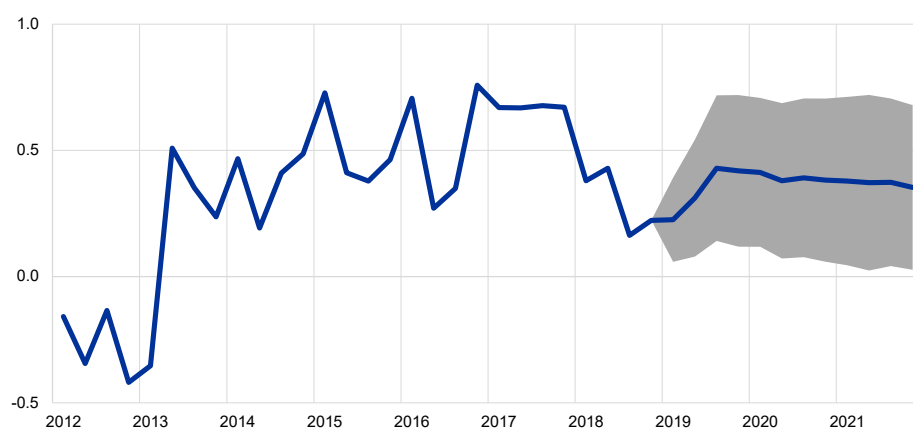
uzņēmējdarbībā veicina spēcīgs iekšējais pieprasījums, labvēlīgi finansēšanas nosacījumi un bilanču uzlabošanās, un ieguldījumi mājokļos joprojām ir lieli.

ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai 2019. gadā prognozē reālā IKP gada pieaugumu par 1.1%, 2020. gadā – par 1.6% un 2021. gadā – par 1.5% (sk. 12. att.). Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva koriģēta un pazemināta 2019. gadam būtiski, bet 2020. gadam – nedaudz. Euro zonas perspektīvas riski joprojām ir lejupvērsti.

12. attēls

Euro zonas reālais IKP (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un raksts "ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2019. gada 7. martā publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīmes. Diapazonus, ko izmanto, lai atainotu iespēju aplēses, veido, izmantojot faktiskā iznākuma un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavoto iespēju aplēšu atšķirības. Diapazoni ir divas reizes lielāki par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris).

4. Cenas un izmaksas

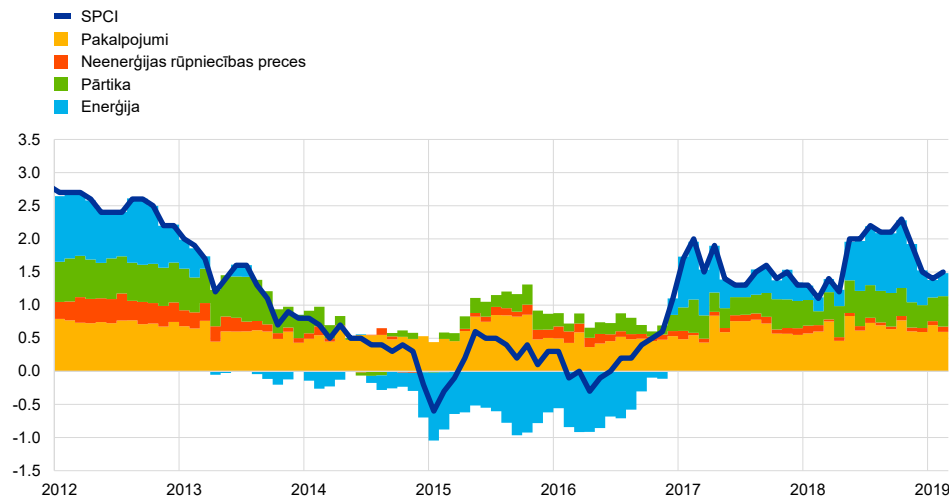
Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2019. gada februārī palielinājās līdz 1.5% (janvārī – 1.4%). Lai gan pamatinflācijas rādītāju dinamika joprojām bija horizontāla, iekšzemes cenu spiediens pastiprinājās un paplašinājās, un to noteicis augsts jaudu izmantošanas līmenis un arvien ierobežotāki darba tirgi. Nākotnē gaidāms, ka pamatinflācija vidējā termiņā pakāpeniski palielināsies. To veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme un straujāks darba samaksas kāpums. Šis novērtējums kopumā atspoguļots arī ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, paredzot, ka SPCI gada inflācija 2019. gadā būs 1.2%, 2020. gadā – 1.5% un 2021. gadā – 1.6% (inflācijas rādītājs pazemināts visā iespēju aplēšu periodā, īpaši atspoguļojot mērenāku izaugsmes perspektīvu tuvākajā nākotnē). Gaidāms, ka SPCI gada inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) 2019. gadā būs 1.2%, 2020. gadā – 1.4% un 2021. gadā – 1.6%.

Kopējā inflācija februārī saistībā ar spēcīgāku cenu kāpumu svārstīgās kategorijās pieauga. Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas valstīs SPCI gada inflācija 2019. gada februārī palielinājās līdz 1.5% (janvārī – 1.4%; sk. 13. att.). Tas atspoguļoja augstāku svārstīgāko kategoriju – enerģijas un pārtikas – cenu inflāciju, savukārt SPCI inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas; SPCIX) saruka. Augstāka enerģijas cenu inflācija atspoguļoja augšupvērstus bāzes efektus un nelielu naftas cenu kāpumu (euro izteiksmē). Aplūkojot SPCI datus par periodu kopš 2019. gada janvāra, jāņem vērā divas metodoloģiskas pārmaiņas, kuru dēļ jāveic vēsturisko datu korekcijas (sk. 4. ielikumu "Jaunas saskaņotā patēriņa cenu indeksa iezīmes: analītiskās grupas, svītirkodu skeneru dati un rasmošana" un 5. ielikumu "Jauna Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu indeksu noteikšanas metode un tās ietekme uz SPCI inflāciju").

13. attēls

Komponentu devums euro zonas kopējā SPCI inflācijā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada februārī (ātrā aplēse). Saistībā ar metodoloģiskajām pārmaiņām 2015. gada pieauguma datiem ir augšupvērstis kropļojums (sk. šā ECB "Tautsaimniecības Biļetena" izdevuma 5. ielikumu).

Pamatinflācijas rādītāji, kas salīdzinājumā ar iepriekš vēroto zemo līmeni sākotnēji palielinājās, turpināja nesen aizsākušos horizontālo virzību. SPCI

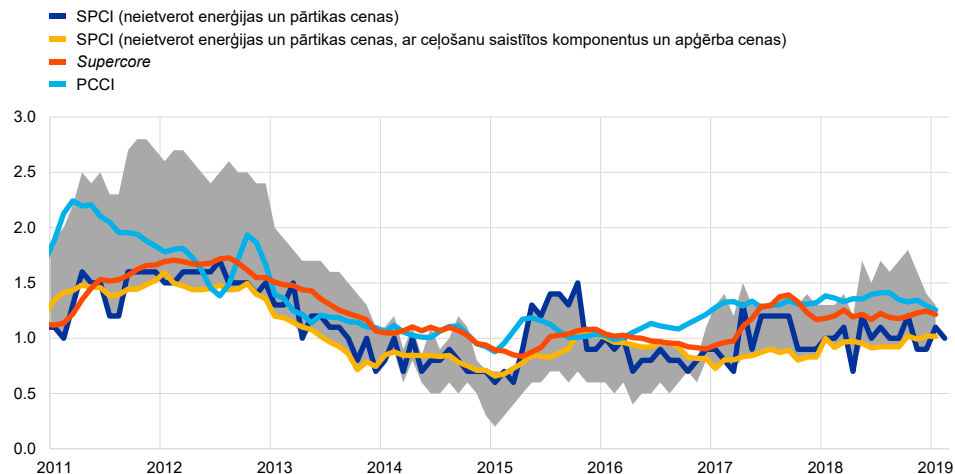
inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) februārī samazinājās līdz 1.0% (janvārī – 1.1%), tādējādi turpinot svārstīties ap 1% līmeni, ko tā sasniedza pēc palielināšanās salīdzinājumā ar 2016. gada vidū sasniegto zemāko punktu. Sarukums februārī atspoguļoja pakalpojumu cenu inflācijas samazināšanos no 1.6% līdz 1.3%, bet neenerģijas rūpniecības preču cenu inflācija nemainījās (0.3%). Citi pamatinflācijas rādītāji, t.sk. PCCI (*Persistent and Common Component of Inflation*) rādītājs un *Supercore* rādītājs¹, kas pieejami tikai periodam līdz janvārim, arī liecina, ka pēdējos mēnešos turpinājusies plaši vērotā horizontālā virzība (sk. 14. att.). Neraugoties uz to, visi statistiskie un uz modeļiem balstītie rādītāji salīdzinājumā ar attiecīgo 2016. gada zemo līmeni bija augstāki. Nākotnē paredzams, ka pamatinflācijas rādītāji pakāpeniski palielināsies. To noteiks turpmāka darba samaksas nostiprināšanās un iekšzemes ražotāju cenu inflācijas kāpums.

¹ Sīkāku informāciju par šiem pamatinflācijas rādītājiem sk. ECB 2018. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 raksta *Measures of underlying inflation for the euro area* ("Euro zonas pamatinflācijas rādītāji") 2. un 3. ielikumā.

14. attēls

Pamatinflācijas rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

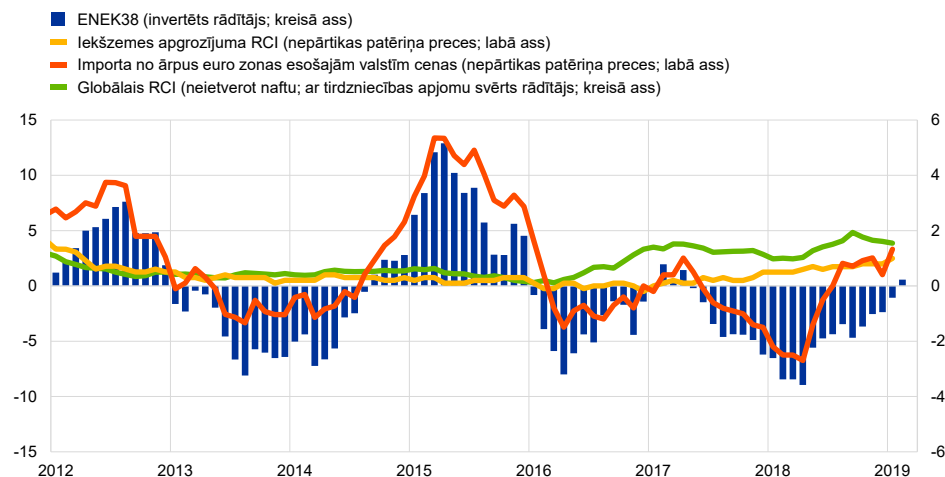
Piezīmes. Jaunākie dati par SPCI (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) atbilst stāvoklim 2019. gada februārī (ātrā aplēse) un par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2019. gada janvārī. Pamatinflācijas rādītāji ietver SPCI (neietverot enerģijas cenas), SPCI (neietverot enerģijas un neapstrādātas pārtikas cenas), SPCI (neietverot enerģijas un pārtikas cenas), SPCI (neietverot enerģijas un pārtikas cenas, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērba cenas), skaitļu kopas vidējo, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (*trimmed mean*; 10%), skaitļu kopas vidējo, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (30%), un SPCI svērto mediānu. Saistībā ar metodoloģiskajām pārmaiņām SPCI inflācijas (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) 2015. gada pieauguma datiem ir augšupvērstis kroplojums (sk. šā ECB "Tautsaimniecības Biļetena" izdevuma 5. ielikumu).

Cenu spiediens attiecībā uz neenerģijas rūpniecības precēm vēlākos cenu noteikšanas ķēdes posmos palielinājās, bet tās sākumposmā signāli nebija viendabīgi. Agrīnajā sākumposmā atjaunojās ar naftas piegādes cenām saistītais spiediens, jo naftas cenu un rūpniecisko izejvielu cenu (euro izteiksmē) gada pārmaiņu temps februārī būtiski pieauga. Turpretī neenerģijas ražotāju cenu globālā inflācija janvārī vēl nedaudz samazinājās. Agrākais vājš cenu spiediens cenu noteikšanas sākumposmos ietekmējis importa cenu un ražotāju starppatēriņa preču cenu inflāciju, abiem rādītājiem kopš iepriekšējā gada augusta turpinot samazināties. Cenu noteikšanas vēlākos posmos nepārtikas patēriņa preču importa cenu kāpums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu janvārī palielinājās līdz 1.3% (decembrī koriģēts, samazinot līdz 0.4%). Turklāt pēc iepriekšējos trijos mēnešos vērotā stabilā 0.8% gada kāpuma šo preču iekšzemes ražotāju cenu inflācija 2019. gada janvārī pieauga līdz 1.0% un saglabājās virs ilgtermiņa vidējā rādītāja (sk. 15. att.). Kopumā patēriņa preču cenu spiediens vēlākos cenu noteikšanas ķēdes posmos saglabājās pamatā stabils, bet sākumposmos, iespējams, vēl izpaužīsies neliela pavājināšanās.

15. attēls

Ražotāju un importa cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

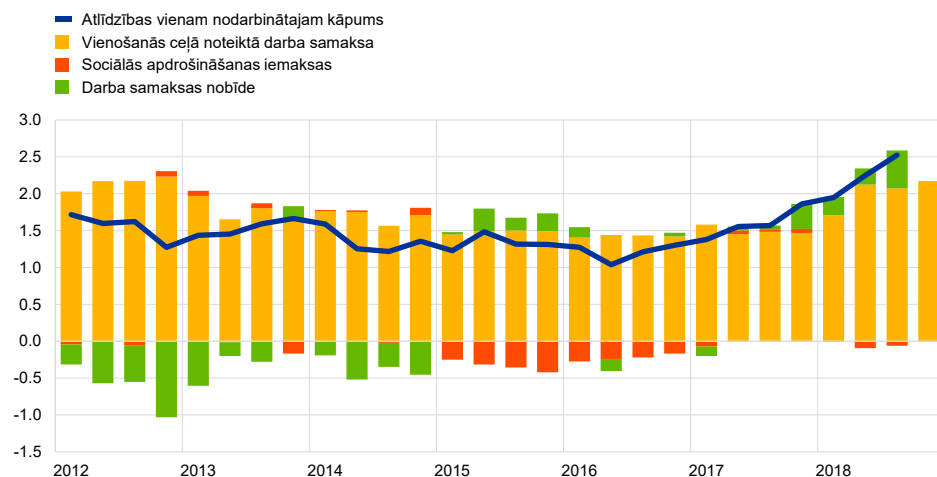
Piezīmes. Jaunākie dati par ENEK38 atbilst stāvoklim 2019. gada februārī, dati par iekšzemes RCI, importa cenām un globālo RCI – stāvoklim 2019. gada janvārī. ENEK38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām. RCI mēra ražotāju pārdošanas cenu mēneša pārmaiņas.

Jaunākā darba samaksas pieauguma dinamika liecina par nepārtrauktu augšupvērstu tendenci un apstiprina pieņēmumu par pakāpenisku iekšzemes izmaksu spiediena pastiprināšanos. Atlīdzības vienam nodarbinātajam gada kāpuma temps 2018. gada 3. ceturksnī palielinājās līdz 2.5% (2018. gada 2. ceturksnī – 2.2%). Vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas kāpums 2018. gada 4. ceturksnī pieauga līdz 2.2% (3. ceturksnī – 2.1%; sk. 16. att.). Lūkojoties vispārīgāk, darba samaksas rādītāji pašlaik ir būtiski augstāki nekā 2016. gada 1. pusgadā. Šādas norises atbilst tam, ka darba tirgus kļūst arvien ierobežotāks. Atlīdzības vienam nodarbinātajam pieaugumu agrīnajā nostiprināšanās posmā pamatā noteica algu novirze, bet pēdējos ceturkšņos galvenā nozīme bija darba koplīgumos noteiktās darba samaksas gada pieauguma tempa kāpumam, veicinot pārliecību par labvēlīgu algu pieauguma perspektīvu.

16. attēls

Atlīdzības vienam nodarbinātajam komponentu devums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati par atlīdzību vienam nodarbinātajam atbilst stāvoklim 2018. gada 3. ceturksnī un dati par vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas kāpumu – stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī.

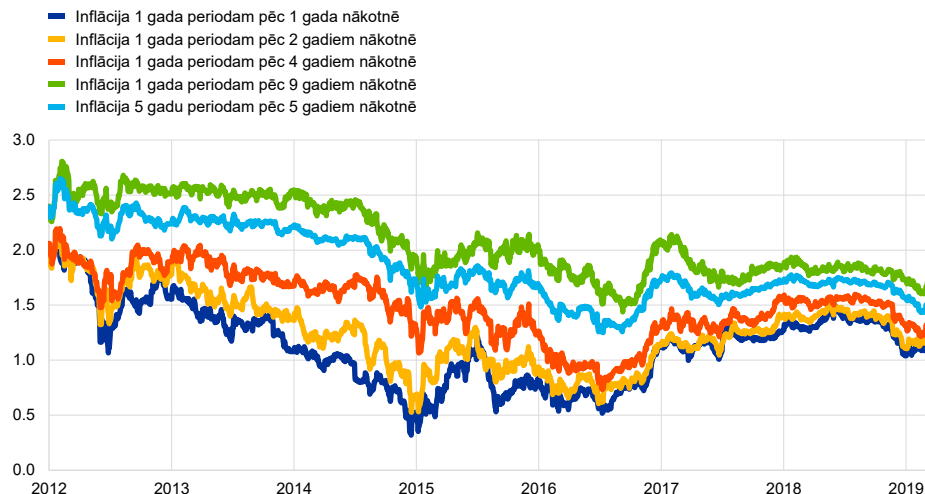
Gan uz tirgus instrumentiem, gan uz apsekojumiem balstītie ilgāka termiņa inflācijas gaidu rādītāji nedaudz sarukuši.

5 gadu nākotnes inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu procentu likme pēc 5 gadiem nākotnē 2019. gada 6. martā bija 1.51% (aptuveni par 13 bāzes punktiem zemāka par decembra vidū dominējošo līmeni; sk. 17. att.). Uz tirgus instrumentiem balstīto inflācijas gaidu rādītāju nākotnes tendence joprojām norāda uz ilgu zemas inflācijas periodu, inflācijai pakāpeniski atgriežoties līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Negatīvas nākamo piecu gadu vidējās inflācijas riska neitralā iespējamība, uz ko netieši norāda inflācijas iespēju līgumu tirgi, ir maznozīmīga un vedina domāt, ka pašlaik tirgi rēķinās ar ļoti zemu deflācijas risku. Saskaņā ar ECB 2019. gada 1. ceturkšņa aptauju *Survey of Professional Forecasters* ilgāka termiņa inflācijas gaidas samazinājušās līdz 1.8% (iepriekšējā aptaujā – 1.9%).

17. attēls

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme: Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 6. martā.

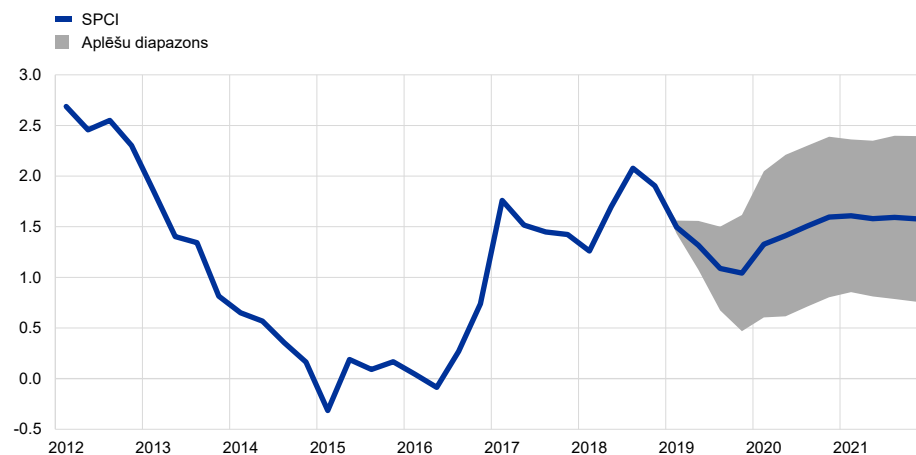
ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses paredz, ka pamatinflācija iespēju aplēšu periodā pakāpeniski palielināsies.

Pamatojoties uz februāra vidū pieejamo informāciju, šīs aplēses paredz, ka kopējā SPCI inflācija 2019. gadā vidēji būs 1.2%, 2020. gadā – 1.5% un 2021. gadā – 1.6% (Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskajās iespēju aplēses – attiecīgi 1.6%, 1.7% un 1.8%; sk. 18. att.). Šāda virzība atspoguļo SPCI enerģijas cenu inflācijas krasu sarukumu 2019. gadā. To lielākoties noteica 2018. gada beigās vērotais krasais naftas cenu kritums un lejupvērstie bāzes efekti saistībā ar šo cenu kāpumu agrāk 2018. gadā. Gaidāms, ka vēlāk SPCI enerģijas cenas lēnām augs atbilstoši samērā lēzenajai biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenu līknei. SPCI inflācijas (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) līmenis pamazām palielināsies, un to veicinās pakāpeniskāka, bet nepārtraukta tautsaimniecības atveseļošanās un arvien ierobežotāki darba tirgus nosacījumi, kas palielinās iekšzemes cenu spiedienu. Gaidāms, ka SPCI inflācija (neietverot enerģijas un pārtikas cenas) palielināsies no 1.2% 2019. gadā līdz 1.4% 2020. gadā un 1.6% 2021. gadā (katram iespēju aplēšu perioda gadam attiecīgais rādītājs koriģēts un pazemināts par 0.2 procentu punktiem).

18. attēls

Euro zonas SPCI inflācija (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un raksts "ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2019. gada 7. martā publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī (faktiskie dati) un stāvoklim 2021. gada 4. ceturksnī (aplēses). Diapazonus, ko izmanto, lai atainotu iespēju aplēses, veido, izmantojot faktiskā iznākuma un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavoto iespēju aplēšu atšķirības. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota dokumentā [New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges](#) ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris), kas pieejams ECB interneta vietnē. Iespēju aplēsēs ietverto datu aktualizēšanas diena ir 2019. gada 21. februāris (pirms SPCI vēsturisko datu korekcijas metodoloģisko pārmaiņu dēļ).

5. Nauda un kredītu atlikumi

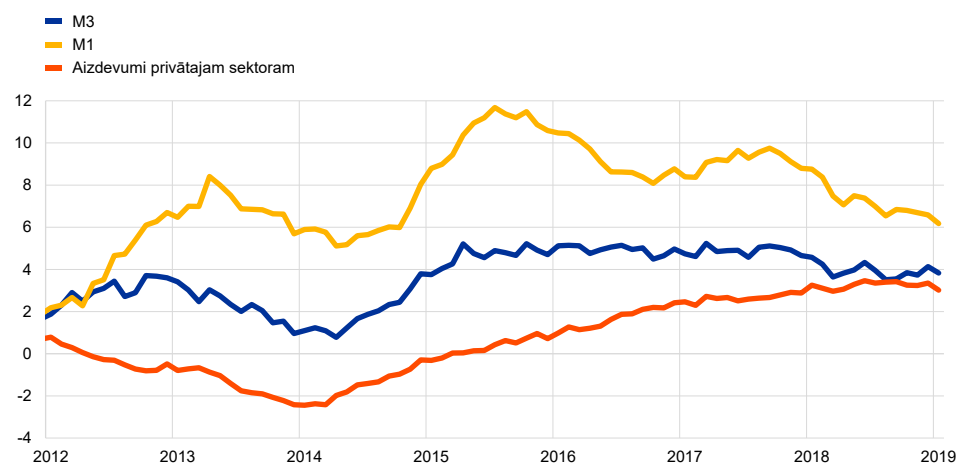
Monetāro rādītāju pieaugums un kredītu atlikuma dinamika 2019. gada janvārī palēninājās. Neraugoties uz aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros katru mēnesi veikto neto iegāžu pārtraukšanu, bija vērojama plašās naudas kāpuma stingra stabilitāte. Vienlaikus banku finansēšanas un kredītu nosacījumi joprojām bija labvēlīgi. Ņemot vērā 2017. gada beigās sākušos obligāciju tirgus apstākļu pastāvīgu pakāpenisku pasliktināšanos, NFS parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms 2018. gada 4. ceturksnī būtiski saruka.

Plašās naudas pieaugums janvārī kļuva mērenāks, un procentu likmes turpināja svārstīties kopš 2018. gada marta novērotajā līmenī. M3 gada kāpuma temps 2019. gada janvārī saruka līdz 3.8% (2018. gada decembrī – 4.1%; sk. 19. att.). Šī norise liecina, ka, neraugoties uz AIP ietvaros veikto iegāžu mehāniskā devuma samazināšanos, M3 pieaugums ir stabils. Kopš 2017. gada beigām M3 kāpums sarucis vienlaikus ar neto aktīvu iegāžu pārtraukšanu. Tas savukārt nozīmē, ka AIP bija mazāka pozitīva ietekme uz M3 pieaugumu. Šaurās naudas rādītājs M1, kas ietver vislikvīdākās M3 sastāvdaļas, joprojām lielā mērā veicināja plašās naudas kāpumu, lai gan janvārī tas samazinājās līdz 6.2%. Monetāro rādītāju pieaugumu joprojām labvēlīgi ietekmēja stabila tautsaimniecības izaugsme un vislikvīdāko instrumentu turēšanas mazās izvēles izmaksas ļoti zemu procentu likmju apstākļos.

19. attēls

M3, M1 un aizdevumi privātajam sektoram

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumu atlikumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

Noguldījumi uz nakti joprojām bija galvenais M3 pieauguma virzītājfaktors.

Noguldījumu uz nakti atlikuma gada pieauguma temps janvārī saruka līdz 6.4%, atspoguļojot NFS noguldījumu uz nakti atlikuma gada kāpuma tempa samazināšanos, savukārt mājāsaimniecību noguldījumu uz nakti atlikuma pieauguma temps joprojām bija stabils. Turklāt skaidrās naudas apgrozībā kāpuma pastāvīgā

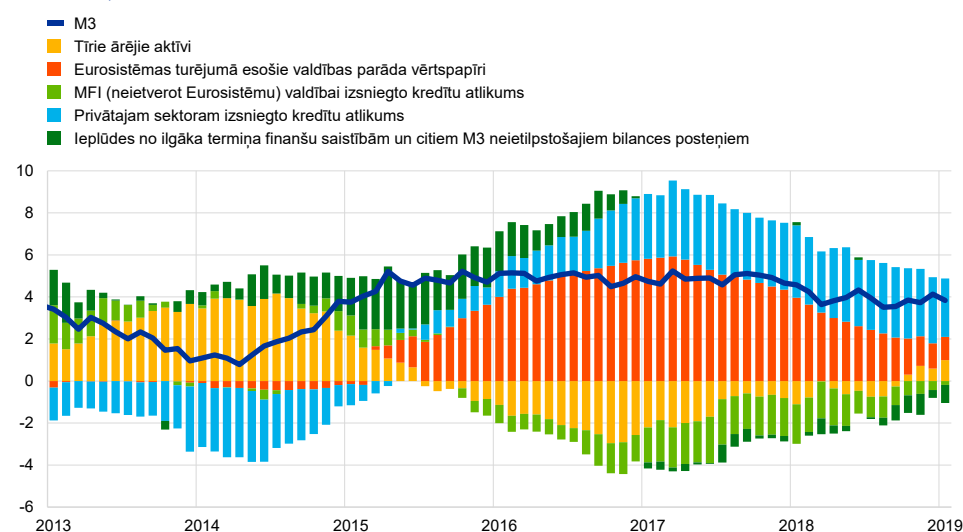
palielināšanās ļoti zemu vai negatīvu procentu likmju vidē euro zonā kopumā neliecina par apjomīgu skaidrās naudas aizstāšanu ar noguldījumiem. Lai gan kopš 2017. gada beigām vērojama īstermiņa termiņnoguldījumu un noguldījumu uz nakti procentu likmju starpības stabilizēšanās, īstermiņa noguldījumu (neietverot noguldījumus uz nakti, t.i., M2 – M1) atlikumam joprojām bija negatīva ietekme uz M3 kāpumu. Tirgojamo finanšu instrumentu (t.i., M3 – M2) vērtībai, kura, ņemot vērā zemo atlīdzību par šiem instrumentiem, pašlaik aug lēni, bija neitrāla kopējā ietekme uz M3 pieaugumu.

No M3 sastāvdaļu viedokļa privātajam sektoram izsniegtie kredīti joprojām bija plašās naudas pieauguma virzītājfaktors (sk. 20. att.). Saistībā ar minēto AIP ietvaros katru mēnesi veikto neto iegāžu pārtraukšanu Eurosistēmas turējumā esošo valdības vērtspapīru pozitīvā ietekme uz M3 kāpumu turpināja samazināties (sk. stabiņu sarkanās daļas 20. att.). To galvenokārt kompensējis kopš 2017. gada beigām vērojamais mērenais privātajam sektoram izsniegto kredītu devuma pieaugums (sk. stabiņu zilās daļas 20. att.). Lai gan privātā sektora kreditēšana joprojām bija galvenais naudas piedāvājuma kāpināšanas avots, AIP ietekmes samazināšanos pēdējā laikā aizstājušas ārējās monetārās plūsmas (sk. stabiņu dzeltenās daļas 20. att.) un kredīts valdībai (sk. stabiņu gaiši zaļās daļas 20. att.). Tīro ārējo aktīvu augošais devums daļēji atspoguļo investoru izvēli par labu euro zonas aktīviem apstākļos, kad pastiprināta vēlme izvairīties no riska saistīta ar lielāku nenoteiktību. Turklāt komercbanku veiktās valdības vērtspapīru iegādes pēdējos mēnešos ir arvien vairāk stabilizējušas M3. Šīs norises iezīmē pastāvīgu tendenci plašāk izmantot pašu nodrošinātus naudas piedāvājuma kāpināšanas avotus.

20. attēls

M3 un tajā neietilpstošie bilances posteņi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

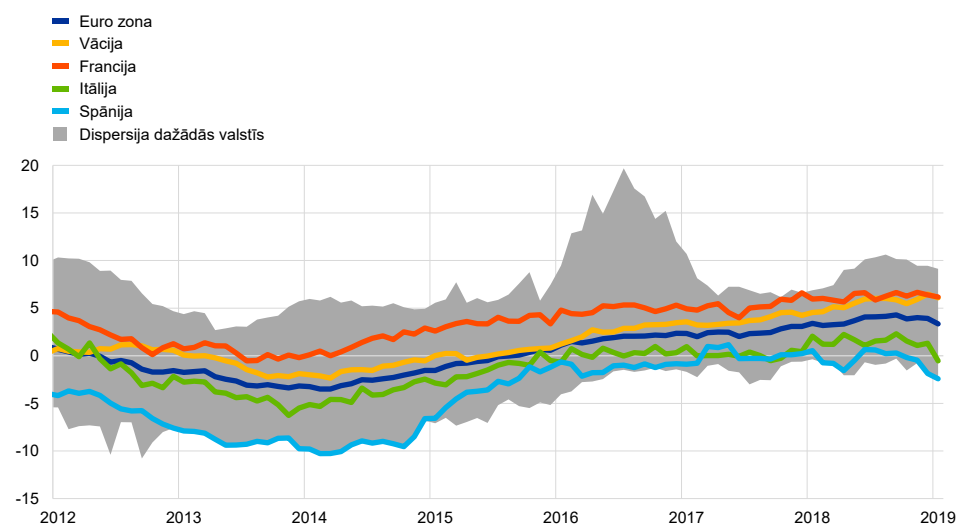
Piezīmes. Privātā sektora kreditēšana ietver privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikumu un euro zonas ne-MFI privātā sektora emitēto MFI parāda vērtspapīru turējumus. Tā ietver arī Eurosistēmas "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros veiktās ne-MFI parāda vērtspapīru iegādes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

Kredītu atlikuma dinamika janvārī samazinājās. Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps (koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei) saruka no 3.4% decembrī līdz 3.0% janvārī (sk. 19. att.). To noteica NFS saņemto aizdevumu atlikuma gada pieauguma tempa ievērojams kritums (no 3.9% decembrī līdz 3.3% janvārī). Uzņēmumiem izsniegto aizdevumu atlikuma kāpums, kam bija būtiskas atšķirības dažādās valstīs, atbilst rādītāja vēsturiskajai dinamikai, un to var skaidrot ar reālā IKP pieauguma tempa sarukumu kopš 2018. gada sākuma (sk. 21. att.). Vienlaikus, valstīs saglabājoties būtiskām atšķirībām, mājtsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps janvārī joprojām bija stabils (3.2%; sk. 22. att.). Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma pieaugumu joprojām veicināja labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, stabils uzņēmējdarbībā veikto ieguldījumu pieaugums, uzlabošanās darba tirgos, mājokļu tirgu nostiprināšanās un ieguldījumu mājokļos un privātā patēriņa kāpums. Turklāt bankas panākušas progresu bilanču konsolidēšanā, peļņit spējas uzlabošanā un ienākumus nenesošo kredītu atlikuma samazināšanā, lai gan dažās valstīs saglabājies augsts šādu kredītu atlikuma līmenis.

21. attēls

MFI aizdevumi NFS atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

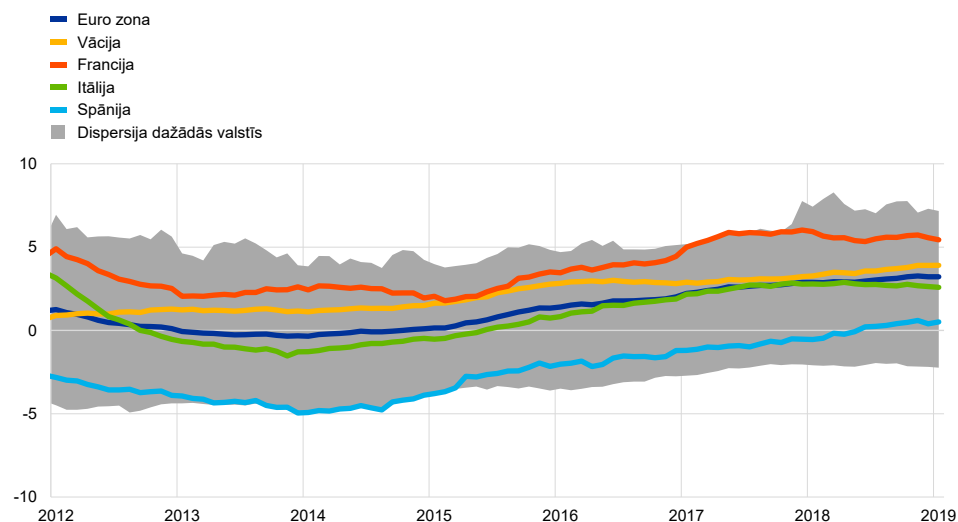
Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumu atlikumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Dispersija dažādās valstīs aprēķināta, izmantojot fiksētās 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

22. attēls

MFI aizdevumi mājāsaimniecībām atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumu atlikumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumiem. Dispersija dažādās valstīs aprēķināta, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

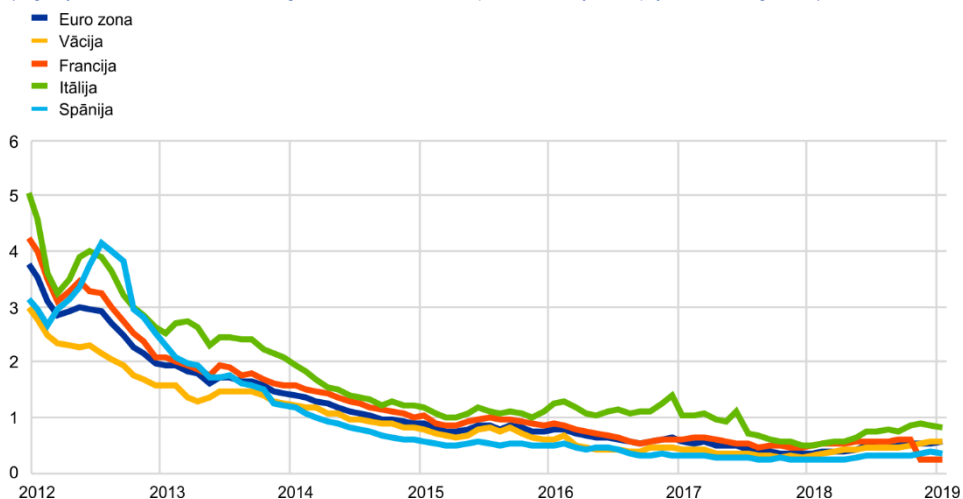
Banku finansējuma nosacījumi vēsturiskā skatījumā joprojām bija labvēlīgi.

Euro zonas kopējās banku parāda finansējuma izmaksas pēc pakāpeniska kāpuma, kas bija vērojams kopš 2018. gada sākuma, janvārī saglabājās stabilas (sk. 23. att.). Šīs norises atspoguļoja nemainīgas banku obligāciju peļņas likmes euro zonā kopumā. Tā kā pastāvēja liela politiskā nenoteiktība un banku iespējas piesaistīt liela apjoma finansējumu nebija viendabīgas, valstīs bija vērojamas būtiskas atšķirības. Vienlaikus noguldījumu izmaksas saglabājās nemainīgas. Lielāku finansēšanas izmaksu (emitējot parāda vērtspapīrus) ietekme uz kopējām banku finansējuma izmaksām bijusi diezgan ierobežota, un to noteica šā finansējuma veida nelielais īpatsvars banku finansējuma struktūrās. Tāpēc banku finansējuma nosacījumi kopumā saglabājušies labvēlīgi, atspoguļojot ECB stimulējošo monetārās politikas nostāju un banku bilanču nostiprināšanos. Turklāt jaunais ITRMO kopums palīdzēs nodrošināt, ka turpmāk saglabājas labvēlīgi banku kreditēšanas nosacījumi.

23. attēls

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas

(noguldījumu un uz nenodrošinātiem tirgus instrumentiem balstīta parāda finansējuma kopējās izmaksas; gadā; %)

Avoti: ECB, *Markit Iboxx* un ECB aprēķini.

Piezīmes. Noguldījumu kopējās izmaksas aprēķinātas kā jauno darījumu procentu likmju noguldījumiem uz nakti, noguldījumiem ar noteikto termiņu un noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu, kas svērti ar to attiecīgo atlikumu, vidējais rādītājs. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

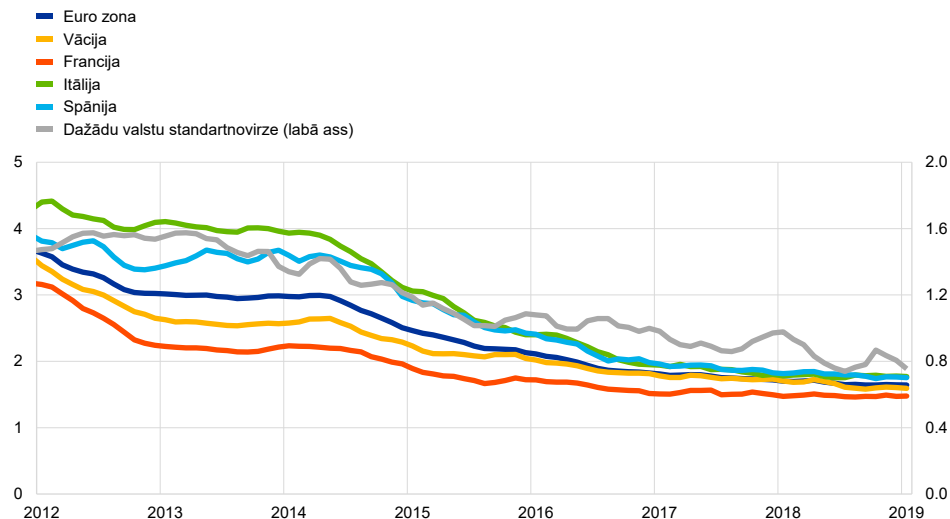
NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu procentu likmes

joprojām bija tuvu vēsturiski zemākajam līmenim. NFS izsniegto banku aizdevumu kopējā procentu likme (sk. 24. att.) 2019. gada janvārī pamatā joprojām bija stabila (1.63%), atrodoties tuvu 2018. gada maijā novērotajam vēsturiski zemākajam līmenim (1.62%). Mājokļa iegādei izsniegto banku aizdevumu kopējā procentu likme janvārī kopumā saglabājās stabila (1.82%) un arī bija tuvu 2016. gada decembrī novērotajam vēsturiski zemākajam līmenim (sk. 25. att.). Kopš ECB apstiprinātā kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu kopuma izziņošanas 2014. gada jūnijā NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes sarukušas būtiski un vairāk nekā tirgus darījumu atsaucēs procentu likmes, lai gan valstīs saglabājās būtiskas atšķirības. NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējā procentu likme no 2014. gada maija līdz 2019. gada janvārim saruka attiecīgi aptuveni par 130 bāzes punktiem un 110 bāzes punktiem. Euro zonas valstīs, kuras visvairāk skāra finanšu krīze, bija vērojama īpaši spēcīga izsniegto banku aizdevumu procentu likmju samazināšanās aizdevumiem NFS un aizdevumiem maziem uzņēmumiem (pieņemot, ka pavisam neliela apjoma aizdevumi (līdz 0.25 milj. euro) galvenokārt tiek izsniegti maziem uzņēmumiem). Tas liecina par vienmērīgāku monetārās politikas transmisiju uz banku aizdevumu procentu likmēm dažādās euro zonas valstīs un dažāda lieluma uzņēmumos.

24. attēls

NFS izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slidošie vidējie)

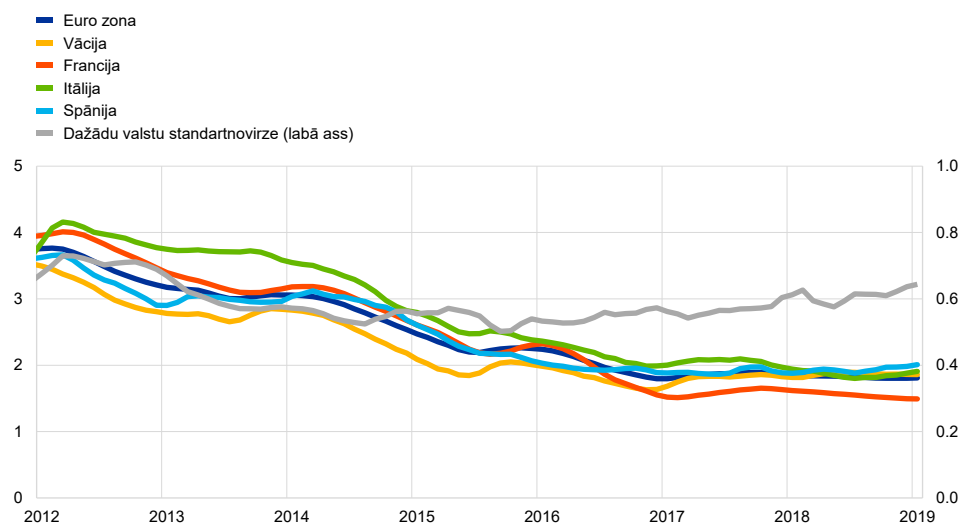
Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītājs aprēķināts, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slidošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirze aprēķināta, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

25. attēls

Mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slidošie vidējie)

Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītājs aprēķināts, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slidošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirze aprēķināta, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2019. gada janvārī.

Tiek lēsts, ka euro zonas NFS kopējā ārējā finansējuma gada plūsma

2018. gada 4. ceturksnī stabilizējusies. Banku veiktās kreditēšanas pieaugums bija stabils, un to veicināja joprojām labvēlīgie kredītu standarti un turpmāks attiecīgo banku aizdevumu izmaksu sarukums. Turpretī vērtspapīru neto emisija ceturkšņa laikā kļuva negatīva, vienlaikus ar citiem faktoriem atspoguļojot ekonomiskās

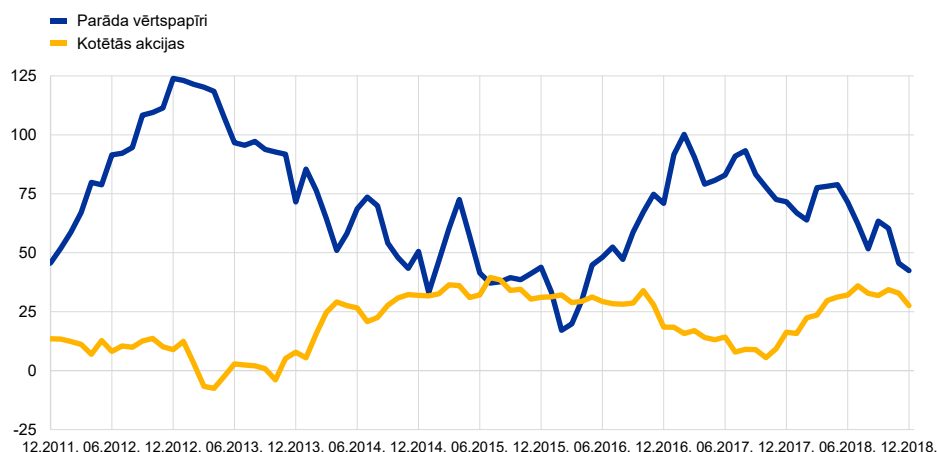
izaugsmes palēnināšanos, uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanas darījumu skaita samazināšanos, kā arī uz tirgus instrumentiem balstītā finansējuma izmaksu un nenoteiktības kāpumu. Tomēr šīs norises dažādās valstīs kļūst arvien atšķirīgākas.

NFS parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms 2018. gada 4. ceturksnī bija stipri negatīvs, lai gan parāda vērtspapīru emisijas izmaksas šajā laikā pastāvīgi palielinājās. Vājo neto emisijas aktivitāti 2018. gada pēdējā ceturksnī daļēji noteica kopuma sezonālā tendence, bet vidēja termiņa perspektīvā gada neto emisijas plūsmas atbilstoši kopš 2017. gada sākumā novērotajai samazināšanās tendencei 2018. gada decembrī sasniedza kopš 2016. gada maija novēroto zemāko rādītāju (sk. 26. att.). Tirgus dati liecina, ka investīciju kategorijas emitentu parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms 2019. gada pirmajos mēnešos palielinājās, savukārt augsta ienesīguma segmentā tas faktiski joprojām bija vienāds ar nulli. Kotēto akciju neto emisijas apjoms 2018. gada 4. ceturksnī būtībā bija nulle.

26. attēls

Euro zonas NFS parāda vērtspapīru un kotēto akciju neto emisija

(gada plūsmas; mljrd. euro)

Avots: ECB.

Piezīmes. Mēneša rādītāji balstās uz 12 mēnešu periodu. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada decembrī.

NFS finansējuma izmaksas 2018. gada decembrī turpināja palielināties. NFS kopējās ārējā finansējuma nominālās izmaksas, kas ietver banku veikto kredītēšanu, parāda vērtspapīru emisiju tirgū un kapitāla vērtspapīru finansējumu, decembrī bija 4.8% (novembrī – 4.7%). Ārējā finansējuma kārtējās izmaksas par 57 bāzes punktiem pārsniedz 2016. gada augustā novēroto vēsturiski zemāko līmeni, bet joprojām ir būtiski zemākas par līmeni, kāds bija vērojams 2014. gada vidū, kad sāka veidoties ar "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" ieviešanu saistītās tirgus gaidas.

6. Fiskālās norises

Nedaudz ekspansīva euro zonas fiskālā nostāja un automātisko stabilizatoru darbība veicina ekonomisko aktivitāti. Vienlaikus valstīm ar augstu valdības parāda līmeni jāturpina atjaunot fiskālās drošības rezerves. Visām valstīm jāturpina pastiprināt centienus, kas vērsti uz izaugsmei labvēlīgāka valsts finanšu sastāva izveidošanu. Tāpat arī euro zonas tautsaimniecības noturības veicināšanai joprojām būtiski vienmēr un visās valstīs īstenot caurredzamu un konsekventu Eiropas Savienības fiskālās un ekonomiskās pārvaldības regulējumu.

Pēc uzlabošanās pagājušajā gadā paredzams, ka euro zonas valstu valdības budžeta deficīts 2019. gadā pasliktināsies, bet nākamajos divos gados kopumā saglabāsies stabils.² Pamatojoties uz joprojām nepilnīgiem datiem par 2018. gadu, tiek lēsts, ka euro zonas valstu valdības budžeta deficīta attiecība bija 0.5% no IKP (2017. gadā – 1.0% no IKP). Kritumu 2018. gadā galvenokārt noteica labvēlīgi cikliskie nosacījumi un procentu maksājumu sarukums. Visticamāk, ka šogad šis uzlabojums tiks zaudēts, ņemot vērā būtiski mazāku cikliski koriģēto sākotnējo bilanci. Paredzams, ka lielāks deficīts saglabāsies arī nākamajos divos gados (sk. 27. att.).

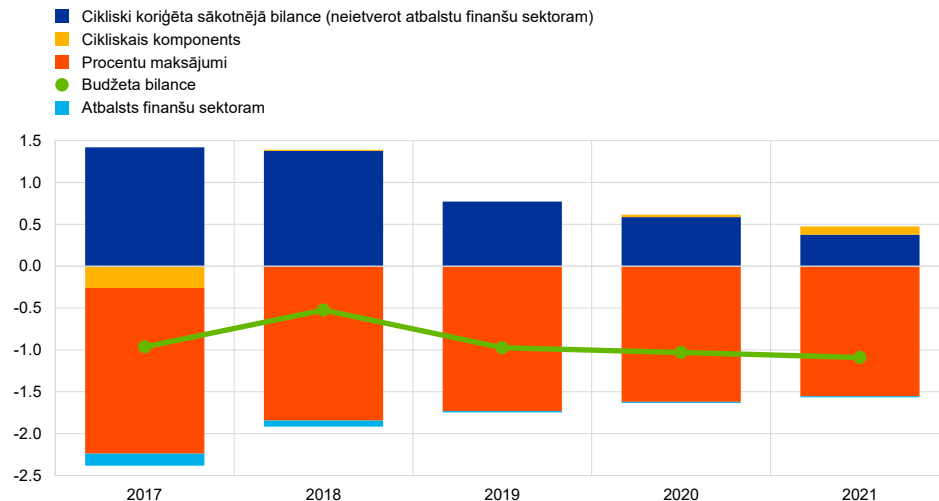
Euro zonas valstu valdības budžeta deficīta perspektīva nākamajiem diviem gadiem salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm pasliktinājusies. Lielāku deficītu daļēji nosaka mazāka sākotnējā bilance, kas atspoguļo ekspansīvāku politiku salīdzinājumā ar iepriekš gaidīto vairākās lielākajās euro zonas valstīs. To nosaka arī cikliskā komponenta sarukums, ņemot vērā to, ka makroekonomiskā perspektīva pārskatīta un pazemināta.

² Sk. "ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2019. gada 7. martā publicētas ECB interneta vietnē.

27. attēls

Budžeta balance un tās komponenti

(% no IKP)

Avoti: ECB un ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses.

Piezīme: Dati attiecas uz euro zonas valstu kopējo valdības sektoru.

Tiek lēsts, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja 2018. gadā kopumā bijusi neitrāla, bet paredzams, ka ar 2019. gadu tā kļūs nedaudz ekspansīva.³ Šādu dinamiku galvenokārt nosaka tiešo nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu samazināšana Vācijā un Francijā, kā arī samērā dinamisks izdevumu kāpums vairākās valstīs.

Paredzams, ka euro zonas kopējā valsts parāda attiecība pret IKP turpinās samazināties lēnākā tempā. Saskaņā ar ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka euro zonas kopējā valdības parāda attiecība pret IKP saruks no 86.8% no IKP 2017. gadā⁴ līdz 81.1% no IKP 2021. gadā. Paredzamo valdības parāda samazināšanos veicina gan procentu likmju un izaugsmes tempa negatīvā starpība⁵, gan turpmāks sākotnējais budžeta pārpalikums (sk. 28. att.), lai gan gaidāms, ka deficīta-parāda korekcijas šos efektus daļēji dzēsīs. Iespēju aplēšu periodā gaidāms, ka parāda rādītājs visās euro zonas valstīs samazināsies vai palielināsies lēnām, tomēr vairākās valstīs tas joprojām būtiski pārsniegs atsaucēs vērtību (60% no IKP). Salīdzinājumā ar 2018. gada decembra iespēju aplēsēm paredzams, ka euro zonas kopējās parāda attiecības pret IKP sarukums visā periodā būs mazāks. To pamatā nosaka procentu likmju un izaugsmes tempa starpības palielināšanās 2019. gadā, atspoguļojot IKP izaugsmes prognozes samazināšanu, kā arī mazākas sākotnējās bilances.

³ Fiskālā nostāja atspoguļo uz tautsaimniecību vērsto fiskālās politikas stimulu virzību un apjomu papildus valsts finanšu automātiskajai reakcijai uz ekonomiskās attīstības ciklu. To mēra kā strukturālās sākotnējās budžeta bilances pārmaiņas, t.i., no cikliski koriģētās sākotnējās budžeta bilances atskaitot valdības atbalstu finanšu sektoram. Sīkāk par euro zonas fiskālās nostājas jēdzienu sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 rakstā *The euro area fiscal stance* ("Euro zonas fiskālā nostāja").

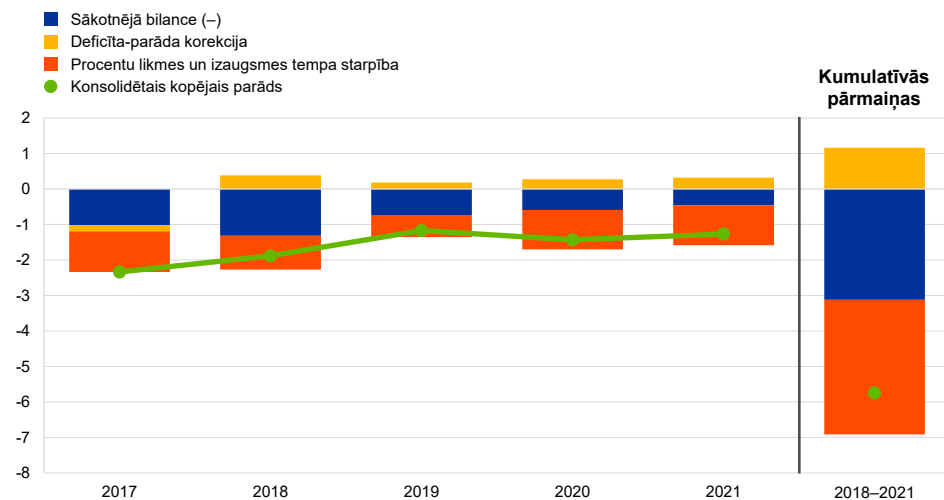
⁴ Tā kā prognozēs parasti ņemtas vērā jaunākās datu korekcijas, varētu būt atšķirības salīdzinājumā ar jaunākajiem apstiprinātajiem Eurostat datiem.

⁵ Sīkāku informāciju sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumā "Procentu likmju un izaugsmes starpība un valdības parāda dinamika".

28. attēls

Valsts parāda pārmaiņas noteicošie faktori

(procentu punktos no IKP)

Avoti: ECB un ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses.
Piezīme. Dati attiecas uz euro zonas valstu kopējo valdības sektoru.

Valstīm jāturpina īstenot fiskālo politiku, kas pilnībā atbilst SIP. Tas var nozīmēt, ka atbilstošos gadījumos jāļauj darboties automātiskajiem stabilizatoriem. Vienlaikus valstīm ar augstu valdības parāda līmeni jāturpina atjaunot fiskālās drošības rezerves. Visām valstīm jāturpina pastiprināt centienus, kas vērsti uz izaugsmei labvēlīgāka valsts finanšu sastāva izveidošanu.

Ielikumi

1. Ārpus euro zonas esošo attīstīto valstu tautsaimniecību pašreizējās ekspansijas raksturojums: kas notiks tālāk?

Sagatavojuši Alina Bobasu, Mariarosarija Komunāle (*Mariarosaria Comunale*), Ramons Gomess-Salvadors (*Ramon Gomez-Salvador*) un Lučija Kvaljeti (*Lucia Quaglietti*)

Šajā ielikumā aplūkota pašreizējā ekonomiskās attīstības cikla fāze lielākajās ārpus euro zonas esošajās attīstītajās valstīs, lai novērtētu faktorus, kas noteikuši pāreju uz vājāku izaugsmi.⁶ Lai gan ārpus euro zonas esošo attīstīto valstu izaugsmes temps samazinājies, šķiet, signāli, kas liecinātu par nopietnu lejupslīdi vai recesiju, pašlaik ir ierobežoti, un mūsu bāzes scenārijs joprojām paredz nelielu tautsaimniecības izaugsmes tempa sarukumu.

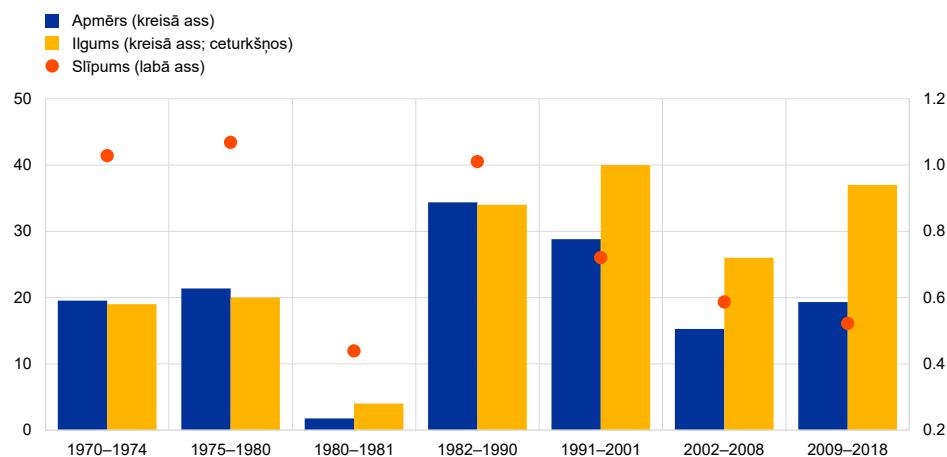
Vēsturiskā skatījumā pašlaik vērojamā ārpus euro zonas esošo attīstīto valstu ekonomiskā ekspansija bijusi samērā neparasta gan tās ilguma, gan tempa ziņā. Pēc pasaules finanšu krīzes aktivitātes atjaunošanās sākās apstākļos, kad bija vērojamas ļoti lielas ražošanas apjoma starpības. Pašlaik sācies globālās ekspansijas 10. gads, un paredzams, ka tiks sasniegts ilguma rekords. Vēsturiskā skatījumā izaugsme arī bijusi samērā neliela, kumulatīvajam IKP pieaugumam kopš 2009. gada nerasniedzot 20%, kas ir daudz mazāk nekā iepriekšējās ekspansijās novērotie līmeņi (sk. A att.). Lēnais atveseļošanās temps varētu apstiprināt viedokli, ka potenciālā izaugsme pēdējos 10 gados sarukusi.

⁶ Analīzes pamatā ir šādas ārpus euro zonas esošās valstis: ASV (US), Japāna (JP), Apvienotā Karaliste (UK), Kanāda (CA), Šveice (CH), Zviedrija (SE), Dānija (DK), Norvēģija (NO) un Austrālija (AU).

A attēls

Ekspansijas apmērs, ilgums un trajektorijas slīpums ārpus euro zonas esošajās attīstītajās valstīs

(kreisā ass: % un ceturkšņos; labā ass: %)

Avots: ECB speciālisti.

Piezīmes. Attīstīto valstu cikli iegūti kā izlasē iekļauto valstu vidējais svērtais rādītājs. Aplūkotās valstis sk. šā ielikuma pirmajā zemspītras piezīmē. "Apmērs" ir reālā IKP procentuālās pārmaiņas no ekspansijas zemākā punkta līdz nākamajai virsotnei, "ilgums" definēts kā ceturkšņu skaits no ekspansijas zemākā punkta līdz nākamajai virsotnei, un "trajektorijas slīpums" ir apmēra attiecība pret ilgumu.

Lai veiktu padziļinātāku ekonomiskās attīstības cikla dinamikas analīzi, nepieciešama sīkāka tā dažādo fāžu definīcija.

Šā ielikuma vajadzībām mēs apvienojam divas pieejas. Pirmkārt, nosakām recesijas, pamatojoties uz tīri tehnisku definīciju (t.i., recesija ir reālā IKP samazināšanās vismaz divus ceturkšņus pēc kārtas), izmantojot Braja–Bošanas (*Bry–Boschan*) algoritmu.⁷ Literatūrā to sauc par klasisko pieeju ekonomiskās attīstības cikla datēšanai.⁸ Kad noteikti recesiju datumi, lietojam IKP ciklisko komponentu, ko iegūst, izlīdzinot reālā IKP līmeni (*de-trending*), izmantojot potenciālā IKP pieauguma aplēses, lai noteiktu dažādas ciklisko ekspansiju fāzes.⁹ IKP cikla virzību sadalām četrās papildu fāzēs atbilstoši tam, vai faktiskais IKP pieauguma temps ir straujāks vai lēnāks par potenciālo un vai ražošanas apjoma starpība ir pozitīva vai negatīva, atkal pieņemot, ka minimums, lai

⁷ Sk. *Bry, G. and Boschan, C. Cyclical Analysis of Time Series: Selected Procedures and Computer Programs, NBER Books, National Bureau of Economic Research*, April 1971. Šī metode ļauj veikt labu datu aproksimāciju, un tā plaši lietota empīriskos pētījumos par ekspansijām un recesijām. Sk., piemēram, attiecībā uz G7 un ES valstīm – *Artis, M. J., Kontolemis, Z. G. and Osborn, D. R. Business Cycles for G7 and European Countries. The Journal of Business*, vol. 70, No 2, 1997, pp. 249–279; un attiecībā uz ASV – *Stock, J. H. and Watson, M. W. Estimating turning points using large data sets. Journal of Econometrics*, vol. 178, part 2, January 2014, pp. 368–381. Rezultāti ir plaši salīdzināmi ar datējumu, ko euro zonai un ASV norāda attiecīgi Ekonomikas politikas pētniecības centrs (CEPR) un NBER. Abas iestādes izmanto vispusīgākas metodes, kas papildus ceturkšņa IKP ietver arī IKP galvenos komponentus, nodarbinātības un ražošanas aktivitātes rādītājus, kā arī citus mainīgos. Recesijas tiek definētas kā IKP līmeņa samazināšanās divus ceturkšņus pēc kārtas.

⁸ Sk. *Burns, A. F. and Mitchell, W. C. Measuring Business Cycles. NBER Books, National Bureau of Economic Research*, December 1946.

⁹ Līdzīgu pieeju ekonomiskās attīstības cikla datēšanai sk. ECB 2011. gada maija "Mēneša Biļetena" ielikumā *The measurement and prediction of the euro area business cycle* ("Euro zonas ekonomiskās attīstības cikla vērtēšana un prognozēšana").

noteiktu katru fāzi, ir divi ceturkšņi pēc kārtas.^{10, 11} B attēlā sniegts piecu fāžu piemērs, pamatojoties uz ārpus euro zonas esošo attīstīto valstu kopējo rādītāju.

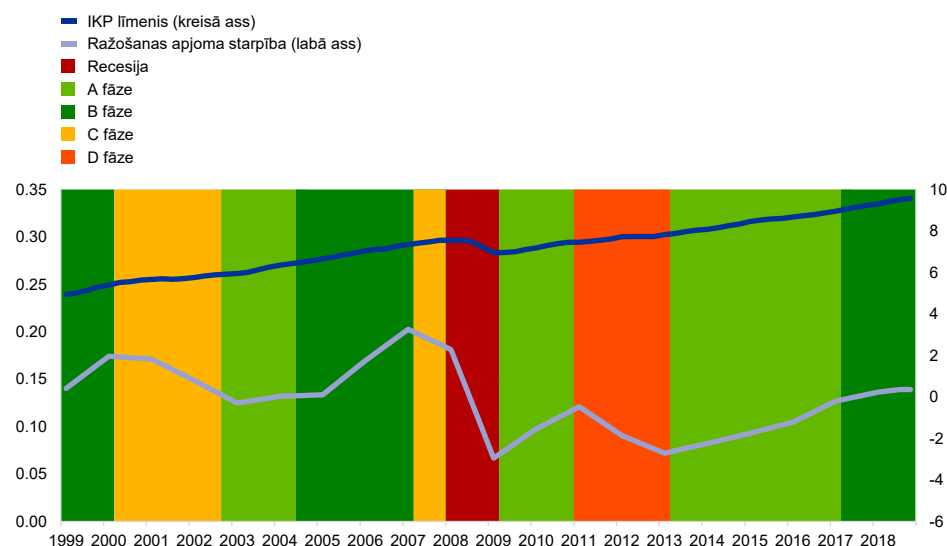
Otrais solis ļauj mums sniegt sīkāku dažādo ekspansijas fāžu raksturojumu.

Konkrēti tas mums ļauj ņemt vērā potenciālās izaugsmes tempa krituma izraisītās sekas. Apvienojot recesijas, kas noteiktas pirmajā solī (B attēla sarkanā krāsā iekrāsotā daļa) ar papildu cikliskajām fāzēm, kas noteiktas otrajā solī (gaiši zaļā, tumši zaļā, dzeltenā un oranžā krāsā iekrāsotās daļas), atdalām t.s. smago piezemēšanos (t.i., īstās recesijas) no t.s. mīkstās piezemēšanās (t.i., periodiem, kuros ekonomiskā aktivitāte salīdzinājumā ar potenciālo aktivitāti samazinās un ražošanas apjoma starpība dažbrīd kļūst negatīva, tomēr recesija neiestājas).¹²

B attēls

Ārpus euro zonas esošo attīstīto valstu ekonomiskās attīstības cikls

(kreisā ass: indekss (logaritmos); labā ass: %)

Avots: ECB speciālisti.

Piezīmes. Attēlā atainoti piecu ekonomiskās attīstības cikla fāžu periodu daļējumi attīstītajās valstīs. Pirmajā solī palaujamies uz klasisko pieeju ekonomiskās attīstības cikla datēšanai, lai atdalītu ekspansijas no recesijām, izmantojot Braja–Bošanas algoritmu, ko piemēro reālā IKP līmenim (logaritmos). Otrajā solī reālā IKP cikliskā komponenta dinamika sadalīta četrās fāzēs. A fāze attiecas uz periodiem, kuros ražošanas apjoma starpība joprojām ir negatīva, bet IKP pieauguma temps pārsniedz potenciālo. B fāze norāda uz gadījumu, kad ražošanas apjoma starpība ir pozitīva un IKP pieauguma temps pārsniedz potenciālo. C fāzē ražošanas apjoma starpība ir pozitīva, bet IKP pieauguma temps – lēnāks par potenciālo. Visbeidzot, D fāze raksturo periodus, kuros ražošanas apjoma starpība ir negatīva un IKP pieauguma temps – lēnāks par potenciālo. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī.

Šī metodoloģija liecina, ka vairākās nozīmīgās attīstītajās valstīs ražošanas apjoma starpība pašlaik ir pozitīva un aktivitātes kāpuma temps joprojām pārsniedz potenciālo tempu (sk. C att.). Mūsu aplēses liecina, ka ASV, Japānā, Kanādā, Šveicē un Dānijā ražošanas apjoma starpība ir pozitīva un aktivitātes kāpuma temps joprojām pārsniedz potenciālo tempu. Tomēr Zviedrijā, iespējams, jau

¹⁰ Šajā ielikumā sniegto analīzi un tai sekojošo ekonomiskās attīstības cikla fāžu datējumu ietekmē potenciālā IKP aplēses. Izmantotas SVF un ECB potenciālās izaugsmes aplēses. Veikta gada datu interpolācija, izmantojot kubisko splainu, lai iegūtu ceturkšņa datus. Potenciālās izaugsmes aplēses laikposmam pirms 1980. gada iegūtas ar vienkāršu izlīdzināšanas (*de-trending*) metodi.

¹¹ OECD apvienoto apstieidzošo rādītāju pamatā ir alternatīva pieeja ar mērķi paredzēt ekonomiskās aktivitātes pavērsiena punktus.

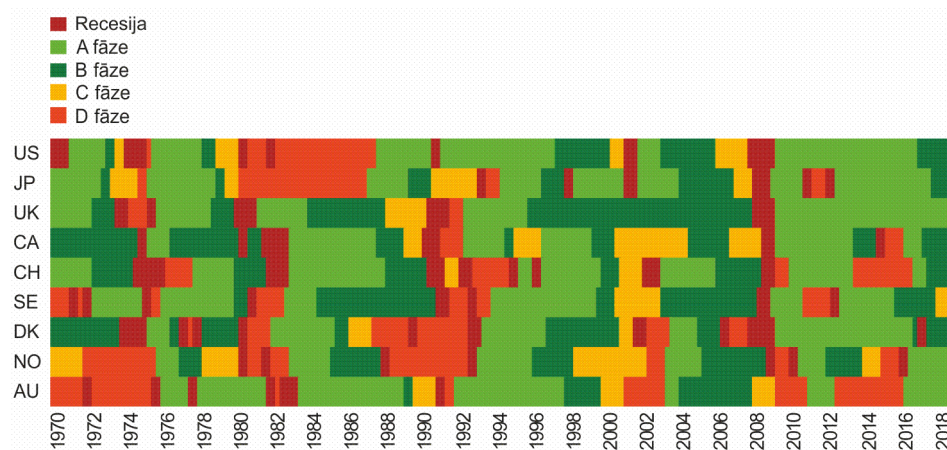
¹² Saskaņā ar divu soļu pieeju recesijas fāzes var sekot jebkurai no četrām ekspansijas fāzēm, lai gan praksē tās pārsvarā seko C fāzei un retāk – B un D fāzei.

notikusi pāreja uz fāzi, kurā aktivitātes kāpuma temps ir lēnāks par potenciālo pieauguma tempu. Turpretī atveseļošanās Apvienotajā Karalistē, Norvēģijā un Austrālijā kopš lielās recesijas, šķiet, turpinās, tomēr šajās tautsaimniecībās joprojām nav pilnībā noslogotas ražošanas jaudas.

C attēls

Atsevišķu attīstīto valstu ekonomiskās attīstības cikla periodu dalījums

(fāzes)

Avots: ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Recesijas noteiktas, reālā IKP līmenim piemērojot Braja-Bošanas algoritmu (logaritmos). A fāze attiecas uz periodiem, kuros ražošanas apjoma starpība joprojām ir negatīva, bet IKP pieauguma temps pārsniedz potenciālo. B fāze norāda uz gadījumu, kad ražošanas apjoma starpība ir pozitīva un IKP pieauguma temps pārsniedz potenciālo. C fāzē ražošanas apjoma starpība ir pozitīva, bet IKP pieauguma temps – lēnāks par potenciālo. Visbeidzot, D fāze raksturo periodus, kuros ražošanas apjoma starpība ir negatīva un IKP pieauguma temps – lēnāks par potenciālo. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī.

Iepriekšējā pieredze liecina, ka tautsaimniecības var kādu laiku pastāvēt, pārsniedzot potenciālo izaugsmes tempu, un tās drīzāk piedzīvos t.s. mīksto piezemēšanos nekā īstu recesiju. C attēlā parādīts, ka valstis ar pozitīvu ražošanas apjoma starpību pirms cikla maiņas var vidēji divus līdz trīs gadus attīstīties straujāk par potenciālo izaugsmes tempu. Turklāt vairākumā gadījumu izaugsmes temps sarūk lēnām un valstis piedzīvo t.s. mīksto piezemēšanos. Vēsturiskās (beznosacījumu) varbūtības attiecībā uz pāreju starp dažādām ekonomiskās attīstības cikla fāzēm liecina, ka pēc perioda, kurā ražošanas apjoma starpība ir pozitīva un izaugsmes temps pārsniedz potenciālo (B fāze), aptuveni 1/3 valstu piedzīvo recesiju, bet 2/3 valstu, aktivitātes kāpuma tempam kļūstot lēnākam par potenciālo izaugsmi, notiek pāreja uz pieticīgāka izaugsmes tempa fāzi.

Mūsu bāzes scenārijs joprojām paredz, ka izaugsmes tempa kritums attīstītajās valstīs būs neliels. Pēc virsotnes sasniegšanas 2017. gadā IKP pieauguma temps attīstītajās valstīs 2018. gada 1. pusgadā sāka palēnināties, un uz apsekojumiem balstītie rādītāji liecina, ka gada nogalē tas kļuvis vēl mērenāks. Šķiet, ka apstrādes rūpniecības aktivitātes sarukums bijis īpaši nozīmīgs, un to, iespējams, pastiprinājusi augošā nenoteiktība, kas kavē globālās investīcijas un aktivitāti. Jaunākās SVF Pasaules tautsaimniecības perspektīvas liecina, ka attīstīto valstu kopējā izaugsme pakāpeniski saruks no 2.3% 2018. gadā līdz 2.0%

2019. gadā un 1.7% 2020. gadā. Tas kopumā atbilst ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm.¹³

Kopumā, lai gan ārpus euro zonas esošo attīstīto valstu izaugsmes temps samazinājies, šķiet, signāli, kas liecinātu par nopietnu lejupslīdi vai recesiju, ir ierobežoti. Neraugoties uz to, pastāv daudzi lejupvērsti riski, kas pēdējā laikā pastiprinājušies. Attīstīto valstu izaugsmes perspektīvas negatīvi ietekmētu, piemēram, tirdzniecības nesaskaņu pastiprināšanās vai breksīta scenārijs bez vienošanās.

¹³ Sk. "ECB speciālistu 2019. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2019. gada 7. martā publicētas ECB interneta vietnē.

2. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2018. gada 31. oktobris–2019. gada 29. janvāris)

Sagatavojuši Toši Nakamura (*Toshi Nakamura*) un Pamina Karla (*Pamina Karl*)

Šajā ielikumā aplūkotas ECB monetārās politikas operācijas 2018. gada septītajā un astotajā rezervju prasību izpildes periodā (attiecīgi no 2018. gada 31. oktobra līdz 18. decembrim un no 2018. gada 19. decembra līdz 2019. gada 29. janvārim). Visā šajā periodā galveno refinansēšanas operāciju (GRO), aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas procentu likmes saglabājās nemainīgas (attiecīgi 0.00%, 0.25% un –0.40%). Vienlaikus Eurosistēma turpināja valsts sektora vērtspapīru, nodrošināto obligāciju, ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru un uzņēmumu sektora vērtspapīru iegādi aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros ar neto iegāžu mērķa apjomu vidēji 15 mljrd. euro mēnesī līdz 2018. gada decembra beigām. Pēc tam 2019. gada 1. janvārī sākās reinvestēšanas posms.

Likviditātes vajadzības

Aplūkojamā periodā vidējais banku sistēmas dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā neto autonomo faktoru un rezervju prasību summu, salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu (t.i., ar 2018. gada piekto un sesto rezervju prasību izpildes periodu) palielinājās par 51.8 mljrd. euro (līdz 1511.5 mljrd. euro). Šo likviditātes vajadzību apjoma palielināšanos lielā mērā noteica neto autonomo faktoru rādītāja pieaugums vidēji par 51.4 mljrd. euro, aplūkojamā periodā sasniedzot 1 384.5 mljrd. euro, bet obligāto rezervju prasību apjoms vidēji palielinājās par 0.4 mljrd. euro (līdz 127.1 mljrd. euro).

Neto autonomo faktoru apjoma kāpumu noteica likviditāti samazinošo faktoru pieaugums un likviditāti palielinošo faktoru sarukums. No likviditāti samazinošajiem faktoriem apgrozībā esošās banknotes un citi autonomie faktori vidēji pieauga attiecīgi par 16.8 mljrd. euro (līdz 1210 mljrd. euro) un 18.5 mljrd. euro (līdz 730.7 mljrd. euro), un to daļēji kompensēja valdības noguldījumu samazināšanās par 23.3 mljrd. euro (līdz 236.1 mljrd. euro). Neto autonomo faktoru pieaugumā lielākā ietekme bija euro denominētiem tīrajiem ārējiem aktīviem, kuru atlikums vidēji samazinājās par 46.7 mljrd. euro (līdz 153.5 mljrd. euro). Eurosistēmas saistības pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem euro vidēji palielinājās par 50.5 mljrd. euro, gada beigās atspoguļojot spēcīgāku sezonālo

tendenci salīdzinājumā ar ceturkšņa beigām iepriekšējā aplūkojamā periodā¹⁴ un tādējādi sniedzot negatīvu devumu (likviditāti palielinošo) euro denominēto tīro aktīvu vidējā apjoma pieaugumā.

A tabula

Eurosistēmas likviditātes situācija

Saistības – likviditātes vajadzības

(vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2018. gada 31. oktobris–2019. gada 29. janvāris						Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2018. gada 1. augusts– 2018. gada 30. oktobris
	Septītais un astotais rezervju prasību izpildes periods		Septītais rezervju prasību izpildes periods: 31. oktobris– 18. decembris		Astotais rezervju prasību izpildes periods: 19. decembris– 29. janvāris		Piektais un sestais rezervju prasību izpildes periods
Autonomie likviditātes faktori	2 176.8	(+12.0)	2 162.5	(–19.3)	2 193.4	(+30.9)	2 164.8 (+40.9)
Banknotes apgrozībā	1 210.0	(+16.8)	1 202.4	(+8.1)	1 218.8	(+16.4)	1 193.1 (+16.6)
Valdības noguldījumi	236.1	(–23.3)	240.2	(–43.0)	231.3	(–8.9)	259.4 (+20.0)
Citi autonomie faktori	730.7	(+18.5)	719.9	(+15.5)	743.3	(+23.4)	712.2 (+4.3)
Pieprasījuma noguldījumu konti	1 357.6	(–0.5)	1 379.4	(+10.4)	1 332.1	(–47.2)	1 358.0 (+26.2)
Monetārās politikas instrumenti	764.9	(–14.8)	762.7	(+4.3)	767.4	(+4.6)	779.7 (–0.4)
Obligāto rezervju prasības ¹	127.1	(+0.4)	126.8	(+0.1)	127.4	(+0.6)	126.7 (+2.5)
Noguldījumu iespēja uz nakti	637.8	(–15.2)	635.9	(+4.2)	640.0	(+4.0)	653.0 (–2.9)
Likviditāti samazinošās precizējošās operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	0.0 (+0.0)

¹⁴ Eurosistēmas saistības pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem euro pamatā veido euro denominēti noguldījumi ārpus euro zonas esošo valstu centrālo banku kontos Eurosistēmā. Ceturkšņa beigas un (mazāk) arī mēneša beigas parasti ietekmē šo noguldījumu pieaugums, jo komercbankas pirms bilances pārskata sniegšanas datuma naudas līdzekļus (gan darījumu bez nodrošinājuma, gan darījumu ar nodrošinājumu tirgos) pieņem nelabprātāk. 2018. gada 31. decembrī euro denominētās saistības pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem palielinājās līdz 459.3 mljrd. euro (septītajā un astotajā rezervju prasību izpildes periodā – vidēji 315.3 mljrd. euro). Tas liecināja par spēcīgāku ietekmi salīdzinājumā ar 2018. gada 30. septembrī, kad šīs saistības palielinājās līdz 301.7 mljrd. euro (piektajā un sestajā rezervju prasību izpildes periodā – vidēji 264.7 mljrd. euro).

Aktīvi – likviditātes piedāvājums

(vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2018. gada 31. oktobris–2019. gada 29. janvāris					Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2018. gada 1. augusts– 2018. gada 30. oktobris		
	Septītais un astotais rezervju prasību izpildes periods	Septītais rezervju prasību izpildes periods: 31. oktobris– 18. decembris	Astotais rezervju prasību izpildes periods: 19. decembris– 29. janvāris	Piektais un sestais rezervju prasību izpildes periods				
Autonomie likviditātes faktori	792.7	(–39.2)	802.5	(–23.0)	781.3	(–21.2)	831.9	(+10.9)
Tīrie ārējie aktīvi	639.2	(+7.4)	625.1	(–0.1)	655.8	(+30.7)	631.8	(+1.9)
Euro denominētie tīrie aktīvi	153.5	(–46.7)	177.4	(–22.9)	125.5	(–51.9)	200.1	(+8.9)
Monetārās politikas instrumenti	3 379.8	(+35.7)	3 375.6	(+18.1)	3 384.7	(+9.1)	3 344.1	(+53.0)
Atklātā tirgus operācijas	3 379.7	(+35.7)	3 375.5	(+18.0)	3 384.6	(+9.1)	3 344.0	(+53.0)
Izsoļu operācijas	732.5	(–6.6)	733.2	(–1.5)	731.8	(–1.5)	739.1	(–14.0)
GRO	7.3	(+2.5)	6.8	(–0.1)	7.9	(+1.1)	4.8	(+2.9)
ITRO ar termiņu 3 mēneši	4.7	(+0.1)	4.4	(+0.7)	5.0	(+0.6)	4.6	(–2.8)
ITRMO I operācijas	0.0	(–5.5)	0.0	(–1.5)	0.0	(+0.0)	5.5	(–5.6)
ITRMO II operācijas	720.5	(–3.7)	722.0	(–0.6)	718.8	(–3.1)	724.2	(–8.5)
Tiešo darījumu portfeļi	2 647.2	(+42.2)	2 642.3	(+19.6)	2 652.8	(+10.5)	2 604.9	(+67.0)
Pirmā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	4.3	(–0.2)	4.3	(–0.1)	4.3	(–0.0)	4.5	(–0.2)
Otrā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	4.0	(–0.0)	4.0	(–0.0)	4.0	(–0.0)	4.0	(–0.2)
Trešā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	262.3	(+3.9)	262.1	(+2.2)	262.6	(+0.5)	258.4	(+3.8)
"Vērtspapīru tirgu programma"	73.0	(–1.2)	73.0	(–1.0)	73.1	(+0.1)	74.2	(–9.3)
"Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programma"	27.6	(+0.3)	27.7	(+0.6)	27.6	(–0.1)	27.3	(–0.2)
"Valsts sektora aktīvu iegādes programma"	2 098.7	(+30.9)	2 095.0	(+13.0)	2 103.1	(+8.2)	2 067.8	(+63.6)
"Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma"	177.1	(+8.4)	176.3	(+4.9)	178.1	(+1.9)	168.7	(+9.5)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.1	(+0.0)	0.1	(+0.1)	0.1	(–0.0)	0.1	(–0.0)

Cita ar likviditāti saistīta informācija

(vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2018. gada 31. oktobris–2019. gada 29. janvāris						Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2018. gada 1. augusts– 2018. gada 30. oktobris	
	Septītais un astotais rezervju prasību izpildes periods		Septītais rezervju prasību izpildes periods: 31. oktobris– 18. decembris		Astotais rezervju prasību izpildes periods: 19. decembris– 29. janvāris		Piektais un sestais rezervju prasību izpildes periods	
Kopējās likviditātes vajadzības	1 511.5	(+51.8)	1 487.2	(+3.8)	1 539.9	(+52.8)	1 459.8	(+32.3)
Autonomie faktori ²	1 384.5	(+51.4)	1 360.4	(+3.6)	1 412.6	(+52.2)	1 333.1	(+29.8)
Likviditātes pārpalikums	1 868.2	(–16.1)	1 888.4	(+14.3)	1 844.6	(–43.7)	1 884.3	(+20.8)

Procentu likmju dinamika

(vidējie rādītāji; %)

	Pašreizējais aplūkojamais periods: 2018. gada 31. oktobris–2019. gada 29. janvāris						Iepriekšējais aplūkojamais periods: 2018. gada 1. augusts– 2018. gada 30. oktobris
	Septītais un astotais rezervju prasību izpildes periods		Septītais rezervju prasību izpildes periods: 31. oktobris– 18. decembris		Astotais rezervju prasību izpildes periods: 19. decembris– 29. janvāris		Piektais un sestais rezervju prasību izpildes periods
GRO	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)	0.00 (+0.00)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)	0.25 (+0.00)
Noguldījumu iespēja uz nakti	−0.40	(+0.00)	−0.40	(+0.00)	−0.40	(+0.00)	−0.40 (+0.00)
EONIA	−0.363	(−0.0)	−0.360	(+0.001)	−0.366	(−0.01)	−0.362 (+0.00)

Avots: ECB.

Piezīmes. Visi skaitļi tabulā noapaļoti līdz tuvākajiem 0.1 mljrd. euro. Skaitļi iekavās norāda uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo vai rezervju prasību izpildes periodu.

1) "Obligāto rezervju prasības" ir papildpostenis, kas neparādās Eurosistēmas bilancē, tāpēc nav iekļaujams kopējo saistību aprēķinā.
2) Autonomo faktoru kopējā vērtība ietver arī pozīciju "posteņi norēķinu procesā".

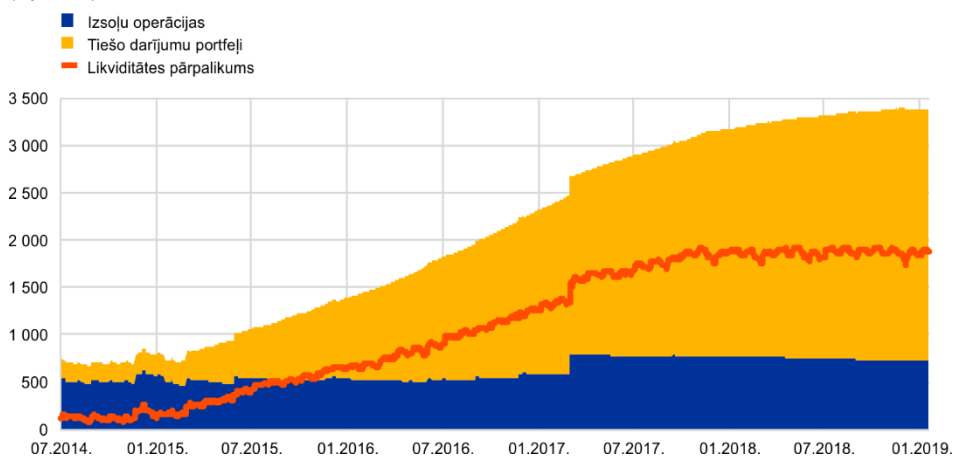
Ar monetārās politikas instrumentiem nodrošinātā likviditāte

Vidējais likviditātes apjoms, kas nodrošināts ar atklātā tirgus operācijām (ietverot abas izsoļu operācijas un AIP iegādes), pieauga par 35.7 mljrd. euro, sasniedzot 3379.8 mljrd. euro (sk. A att.). Šo palielinājumu pilnībā nodrošināja neto AIP iegādes, bet izsoļu operāciju pieprasījums nedaudz samazinājās.

A attēls

Atklātā tirgus operāciju un likviditātes pārpalikuma dinamika

(mljrd. euro)

Avots: ECB.

Ar izsoļu operācijām nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms aplūkojamā periodā nedaudz samazinājās (par 6.6 mljrd. euro; līdz 732.5 mljrd. euro). Šo sarukumu pilnībā noteica ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) vidējā atlikuma samazināšanās par 9.2 mljrd. euro. Ar GRO starpniecību

nodrošinātās likviditātes vidējais līmenis palielinājās par 2.5 mljrd. euro (līdz 7.3 mljrd. euro), daļēji kompensējot ITRMO sarukumu.

Līdz 2018. gada decembrim turpinājās AIP neto iegādes, un to ietekmē ar Eurosistēmas monetārās politikas portfeļu starpniecību nodrošinātās likviditātes apjoms palielinājās par 42.2 mljrd. euro, vidēji sasniedzot 2647.2 mljrd. euro. Tomēr palielinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu bija par 24.8 mljrd. euro mazāks. "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas", trešās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas", "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" un "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas" ietvaros nodrošinātais likviditātes apjoms vidēji pieauga attiecīgi par 30.9 mljrd. euro, 3.9 mljrd. euro, 8.4 mljrd. euro un 0.3 mljrd. euro. "Vērtspapīru tirgu programmas" un divu iepriekšējo "Nodrošināto obligāciju iegādes programmu" ietvaros turēto obligāciju dzēšanas kopapjoms bija 1.3 mljrd. euro.

Likviditātes pārpalikums

Iepriekš aprakstīto norišu rezultātā vidējais likviditātes pārpalikums salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu nedaudz samazinājās (par 16.1 mljrd. euro; līdz 1 868.2 mljrd. euro; sk. A att.). Šis samazinājums atspoguļo neto autonomo faktoru apjoma pieaugumu, kas galvenokārt notika astotajā rezervju prasību izpildes periodā. To daļēji noteica saistību pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem euro gada nogales dinamika, ko tikai daļēji kompensēja ar AIP iegāžu starpniecību nodrošinātā likviditāte. Iegādes decembra beigās samazinājās, un 1. janvārī sākās reinvestēšanas posms. Attiecībā uz to, kāda likviditātes pārpalikuma daļa bija saistīta ar pieprasījuma noguldījumu kontiem un kāda – ar noguldījumu iespēju, pieprasījuma noguldījumu kontu vidējais atlikums nedaudz samazinājās (par 0.5 mljrd. euro; līdz 1357.6 mljrd. euro), bet noguldījumu iespējas vidējais izmantošanas apjoms saruka par 15.2 mljrd. euro (līdz 637.8 mljrd. euro).

Procentu likmju norises

Naudas tirgus procentu likmes darījumiem uz nakti ar nodrošinājumu un bez nodrošinājuma joprojām bija tuvu ECB noguldījumu iespējas procentu likmei. Beznodrošinājuma darījumu tirgū euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (EONIA) vidēji bija –0.363% (gandrīz tāds pats, kā iepriekšējā aplūkojamā periodā). EONIA svārstījās robežās no zemākā punkta (–0.374%) 21. decembrī līdz augstākajam punktam (–0.335%) 27. decembrī. Nodrošināto darījumu tirgū vispārējā nodrošinājuma *GC Pooling* tirgus¹⁵ standarta un paplašinātu nodrošinājuma groza *repo* darījumu uz nakti vidējo procentu likmju starpība saruka. Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu standarta nodrošinājuma groza *repo* darījumu uz nakti vidējā procentu likme palielinājās par 2 bāzes punktiem (līdz –0.417%), bet

¹⁵ *GC Pooling* tirgus sniedz iespēju *Eurex* platformā tirgot *repo* līgumus pret standartizētiem nodrošinājuma groziem.

paplašinātajam nodrošinājuma grozam tā saruka par 2 bāzes punktiem (līdz –0.406%). 2018. gada beigās vērotais *repo* darījumu galveno procentu likmju kritums salīdzinājumā ar 2017. gada beigu sarukumu bija mazāk krass. Tas liecina, ka tirgus dalībnieki ieviesuši efektīvāku nodrošinājuma pārvaldības praksi. Turklāt Eurosistēmas "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros pieejamā vērtspapīru aizdevumu iespēja joprojām veicina raitu *repo* darījumu tirgus darbību.

3. Nodarbinātības pieaugums un IKP euro zonā

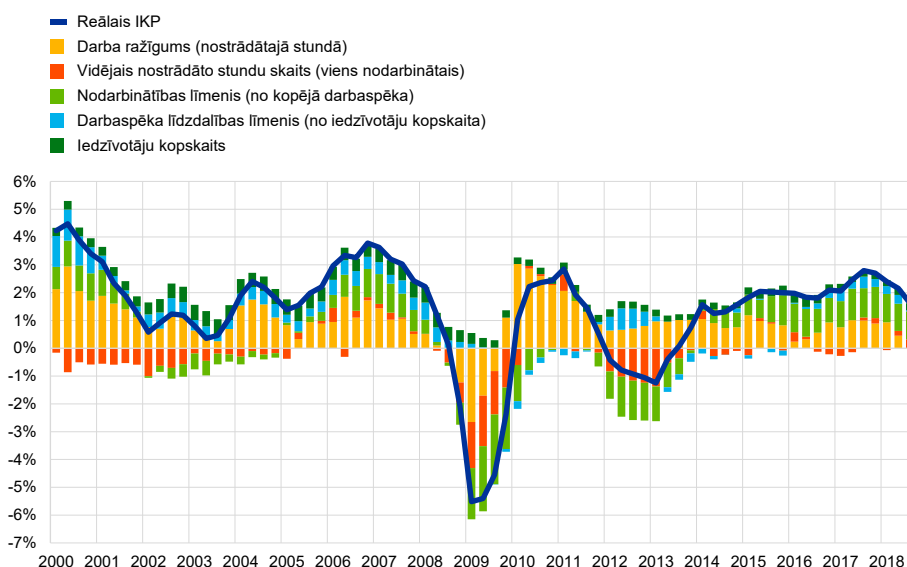
Sagatavojuši Vašku Botēļu (*Vasco Botelho*) un Antoniu Diašs da Silva (*António Dias da Silva*)

Šajā ielikumā analizētas darba tirgus norises euro zonā saistībā ar nesenajām IKP kāpuma pārmaiņām. Neraugoties uz reālā IKP pieauguma tempa palēnināšanos, situācija darba tirgū visu 2018. gadu saglabājās samērā stabila. IKP sadalījums komponentos (darba ražīgums, darba tirgus rādītāji un demogrāfiskās tendences) rāda, ka nodarbinātības ietekme uz reālā IKP kāpumu ir lielāka (sk. A att.). Tautsaimniecības izaugsmi 2018. gada pirmajos trijos ceturkšņos būtiski veicināja nodarbinātības pieaugums un bezdarba līmeņa stabils kritums. Šīs norises ir lielā pretrunā ar atveseļošanās perioda sākumā novērotajām tendencēm un spilgti parāda, ka, neraugoties uz 2018. gadā novēroto IKP kāpuma tempa palēnināšanos, situācija euro zonas darba tirgū bija stabila. Tik tiešām, lai gan dažādās euro zonas valstīs bija vērojamas būtiskas atšķirības, euro zonas kopējais bezdarba līmenis 2018. gada decembrī sasniedza kopš 2008. gada oktobra novēroto zemāko līmeni, savukārt nodarbināto skaita un iedzīvotāju skaita attiecība bija augstāka nekā 2008. gadā¹⁶.

A attēls

Reālā IKP pieauguma sadalījums

(%; pieauguma temps salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu)

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Reālais IKP sadalīts šādos komponentos: darba ražīgums (reālais IKP/kopējais nostrādāto stundu skaits), viena nodarbinātā vidējais nostrādāto stundu skaits, nodarbinātības līmenis (kopējais nodarbināto skaits/darbspēks), darbaspēka līdzdalības līmenis (darbspēks/iedzīvotāju skaits) un kopējais iedzīvotāju skaits. Darbspēku definē kā nodarbināto personu un bezdarbnieku kopskaitu.

¹⁶ Joprojām vērojamas lielas bezdarba līmeņa atšķirības – euro zonas valstu augstākā un zemākā bezdarba līmeņa starpība pārsniedz 15 procentu punktus. Nodarbināto skaita un iedzīvotāju skaita attiecība, kas šeit definēta kā kopējais nodarbināto skaits, kas dalīts ar 15–74 gadus vecu iedzīvotāju skaitu, no 2008. gada 3. ceturkšņa līdz 2018. gada 3. ceturksnim palielinājās par 0.8 procentu punktiem (no 58.7% līdz 59.5%).

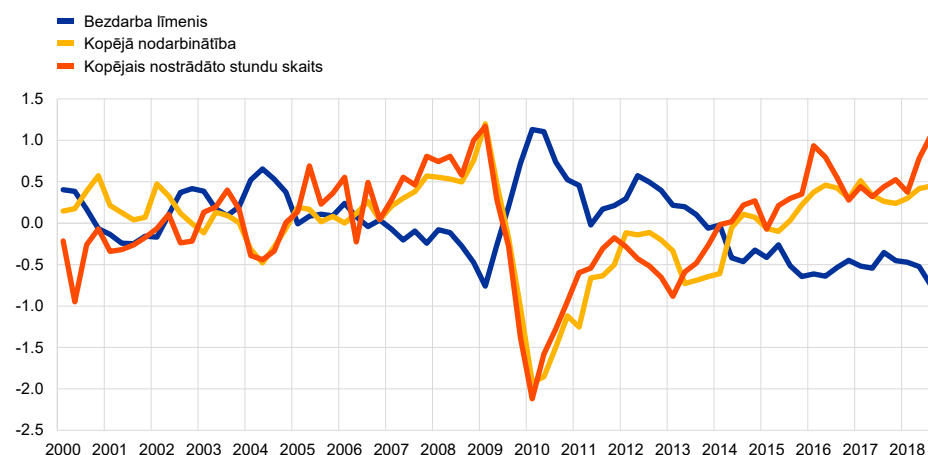
Aplēstā vienkāršā statistiskā sakarība starp nodarbinātību/bezdarbu un IKP ilustrē kopš euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās sākuma novēroto darba tirgus labo sniegumu (sk. B att.). Pamatojoties uz ilgtermiņa statistisko

sakarību starp nodarbinātību un IKP kāpumu, nodarbinātības pieaugums 2018. gada beigās pārsniedza prognozēto līmeni par 0.4 procentu punktiem. Šī kopš atveseļošanās sākuma novērotā pozitīvā nodarbinātības starpība 2018. gada pēdējos trijos ceturkšņos kļuva pat vēl lielāka, jo IKP kāpuma tempa palēnināšanos salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu nepavadīja proporcionāls nodarbinātības pieauguma sarukums. Pozitīva starpība nosaka arī pozitīvu stundu kopskaita pieauguma starpību, t.i., stundu kopskaits palielinājies vairāk, nekā būtu gaidāms atbilstoši IKP pieauguma tempam. Līdzīgi arī bezdarba līmenis, saglabājoties zem vērtības, kas prognozēta atbilstoši tradicionālajam statistiskajam Oukena likumam, norāda uz darba tirgus augstu sniegumu. Spēcīgā attīstība darba tirgū ir plaši vērojama dažādās valstīs¹⁷, un Oukena sakarība konsekventi norāda uz spēcīgāku, nekā gaidīts, darba tirgus sniegumu. Tas varētu būt tāpēc, ka strukturālās reformas nesenās tautsaimniecības atveseļošanās laikā veicināja nodarbinātības izaugsmes palielināšanos¹⁸.

B attēls

Starpība ar statistisko Oukena aplēsi

(procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Dati sniegti par periodu no 1998. gada 1. ceturkšņa līdz 2018. gada 3. ceturksnim. Starpība, kas izriet no statistiskās Oukena sakarības, kas saista bezdarba līmeņa pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, kopējā nodarbinātības līmeņa pieauguma tempa salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu un stundu kopskaita pieauguma tempa salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu ar vienlaicīgu reālā IKP pieauguma tempa salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

¹⁷ Izņēmumi 2018. gada 3. ceturksnī ir šādi: Itālija, kurai ir negatīva nodarbinātības starpība, bet pozitīva stundu kopskaita un negatīva bezdarba līmeņa starpība; Igaunija, kurai ir negatīva nodarbinātības un stundu kopskaita starpība, bet pozitīva bezdarba līmeņa starpība; un Malta, kurai ir pozitīva nodarbinātības, stundu kopskaita un bezdarba līmeņa starpība.

¹⁸ Sk., piemēram, ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 6 raksta *The employment-GDP relationship since the crisis* ("Saikne starp nodarbinātību un IKP kopš krīzes sākuma") ielikumu *Recent employment dynamics and structural reforms* ("Jaunākās nodarbinātības norises un strukturālās reformas") un *Structural policies in the euro area* (Occasional Paper Series, No 210, ECB, 2018. gada jūnijs) ielikumu *Labour and product market regulation, worker flows and output responsiveness* ("Darba un preču tirgu regulējums, nodarbināto plūsmas un produkcijas izlaides reakcija").

Tomēr pašreizējais darba tirgus sniegums būs atkarīgs no novēroto reālā IKP pieauguma tempa sarukumu ietekmējošo satricinājumu rakstura.

Statiska Oukena pieeja atklāj ilgtermiņa sakarību starp reālā IKP pieaugumu un darba tirgus rādītājiem, ignorējot gan īstermiņa, gan ilgtermiņa darba tirgus korekciju dinamiku saistībā ar ekonomiskās attīstības cikla svārstībām. Dinamiskās specifiskācijas izraudzīšanās, lai novērtētu laika profilu starp reālā IKP pieaugumu un darba tirgus rādītājiem, varētu liecināt, ka darba tirgus sniegums ir atkarīgs ne tikai no pašreizējām reālā IKP pieauguma pārmaiņām, bet arī no jau notikušajām IKP pārmaiņām¹⁹. Turklāt, tā kā Oukena noteiktā elastība ir zemāka par kopumu, reālā IKP pieauguma svārstības varētu norādīt uz nedaudz novēlotu un vājāku kopējās nodarbinātības, bezdarba līmeņa un stundu kopskaita reakciju. Papildus tam pašreizējo spēcīgo darba tirgus sniegumu un tā turpmāko attīstību varētu ietekmēt arī tautsaimniecību satricinošo šoku specifiskais raksturs.

Kopumā šie rezultāti uzskatāmi parāda, ka darba tirgū kopš atvēršanās sākuma vērojama spēcīga dinamika, un uzsver, ka, neraugoties uz neseno reālā IKP kritumu 2018. gadā, pēdējā laikā situācija darba tirgū ir stabila.

Tiešām, lai gan IKP kāpuma temps 2018. gadā saruka par 0.7 procentu punktiem, nodarbinātības pieaugums samazinājās tikai par 0.2 procentu punktiem, statistiskajai Oukena bezdarba līmeņa starpībai kļūstot pat negatīvākai un nodarbinātības un stundu kopskaita starpībai – pozitīvākai. Tomēr darba tirgu raksturo arī novēlota reakcija uz IKP pārmaiņām, un tas būs viens no vairākiem darba tirgus attīstību ietekmējošiem faktoriem turpmākajos ceturkšņos.

¹⁹ Sk. 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 6 raksta [The employment-GDP relationship since the crisis](#) ("Saikne starp nodarbinātību un IKP kopš krīzes sākuma") ielikumu *A quantitative investigation of the euro area employment-GDP relationship* ("Sakarības starp euro zonas nodarbinātību un IKP kvantitatīvā izpēte").

4. Jaunas saskaņotā patēriņa cenu indeksa iezīmes: analītiskās grupas, svītrkodu skeneru dati un rasmošana

Sagatavojis Martins Eiglspergers (*Martin Eiglsperger*)

Detalizētākai euro zonas inflācijas analīzei ECB izmanto saskaņotos patēriņa cenu indeksus (SPCI), kuri atspoguļo pārtikas, rūpniecības preču, pakalpojumu un enerģijas cenas. Publiskotie SPCI par 2019. gada janvāri atspoguļo šīs analītiskās grupas (īpašos rādītājus), pamatojoties uz detalizētāku produktu dalījumu. Tādējādi preču un pakalpojumu, kā arī neapstrādātas un apstrādātas pārtikas dalījums kļuvis precīzāks. Šie uzlabojumi panākti, no SPCI vispārīgās klasifikācijas (Eiropas individuālā patēriņa veidu klasifikācija; *European Classification of Individual Consumption according to Purpose*; ECOICOP) iegūstot īpašus rādītājus, kas nodrošina detalizētāku dalījumu nekā līdz šim izmantotā produktu klasifikācija. Lielveikalu svītrkodu skeneru datu plašāka izmantošana ir vēl viens nesen ieviests uzlabojums. Plašāk tiek izmantota arī rasmošana – automatizēta apjomīgu datu vākšana no interneta vietnēm. Kopumā šīs pārmaiņas labāk atspoguļo patiesās patēriņa cenu norises tautsaimniecībā, īpaši tāpēc, ka tās pilnīgāk aptver pārdošanas cenas.

ECB monitorē un analizē inflāciju, pamatojoties uz šādām SPCI grupām: neapstrādāta pārtika, apstrādāta pārtika, rūpniecības preces, pakalpojumi un enerģija. Šiem īpašajiem rādītājiem bieži piemīt noteiktas īpašības, piemēram, neapstrādātas pārtikas un enerģijas SPCI raksturīgs lielāks svārstīgums. Daži pamatinflācijas rādītāji iegūti, neietverot atsevišķus īpašos rādītājus.²⁰ Kopumā īpašos rādītājus izmanto labākai inflācijas noteicējfaktoru analīzei un izpratnei.

Eiropas Savienības statistikas iestādes SPCI patēriņa veidu klasifikācijā ieviešanas papildu detalizāciju. ECOICOP detalizētākais līmenis ietver aptuveni 300 apakškategoriju, piemēram, "Mobiilo tālrunu iekārtas" (iepriekš detalizētākais dalījuma līmenis visas tālrunu un faksu iekārtas ietvēra vienā kategorijā). Atsevišķi nodalīta arī kategorija "Tālrunu un faksu iekārtu remonts". Statistikas iestādes sagatavo valsts SPCI atbilstoši ECOICOP par dažādiem periodiem. Francija un Lietuva veikušas visas vēsturiskās datu laikrindas atpakaļaprēķinu, savukārt Īrija un Somija publicējušas tikai datus kopš 2017. gada.

Sākot ar euro zonas 2019. gada janvāra SPCI publiskošanu, analītisko grupu cenu indeksi balstīti uz detalizētāku produktu patēriņa veidu klasifikāciju.

Eiropas Savienības statistikas birojs *Eurostat* veicis jauno īpašo rādītāju atpakaļaprēķinu par periodu līdz 2017. gada janvārim euro zonai un Eiropas Savienībai kopumā, kā arī katrai ES dalībvalstij atsevišķi. Vecie SPCI īpašie rādītāji aprēķinos aizstāti ar jaunajiem. Līdz 2016. gada decembrim SPCI īpašo rādītāju datu pamatā joprojām ir mazāk detalizēts dalījums, tāpēc attiecīgajās datu laikrindās veidojas statistiskais lūzums. A attēlā atspoguļota detalizētāka produktu dalījuma ietekme uz neapstrādātas pārtikas SPCI un rūpniecības preču SPCI (neietverot

²⁰ Sk. ECB 2018. gada "Tautsaimniecības Biletena" Nr. 4 rakstu [Measures of underlying inflation for the euro area](#) ("Euro zonas pamatinflācijas rādītāji").

enerģijas cenas). Neņemot vērā neapstrādātas un apstrādātas pārtikas dalījumu, datu detalizētāka dalījuma ietekme uz īpašajiem rādītājiem ir samērā neliela. Tomēr tas varētu ietekmēt prognozēšanu un SPCI īpašo rādītāju sezonālo izlīdzināšanu.

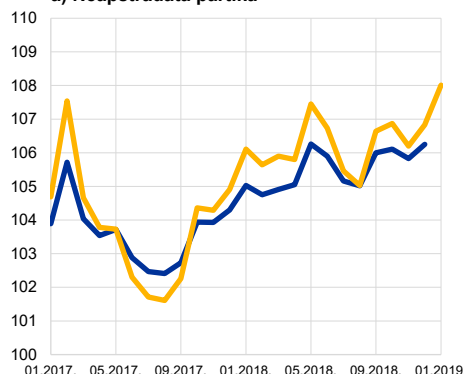
A attēls

Euro zonas neapstrādātas pārtikas SPCI un rūpniecības preču (neietverot enerģijas cenas) SPCI detalizētāka klasifikācija

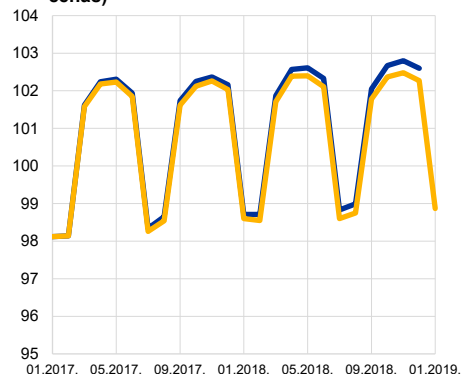
(indekss: 2015 = 100)

— Esošais dalījums
— Detalizētāks dalījums

a) Neapstrādāta pārtika

b) Rūpniecības preces (neietverot enerģijas cenas)

Avots: Eurostat.

Pārtikas, preču, pakalpojumu un enerģijas SPCI iegūšana, pamatojoties uz detalizētāku produktu patēriņa veidu klasifikāciju, ir būtisks uzlabojums. Tas ļauj labāk identificēt inflācijas noteicējfaktorus, piemēram, darba samaksas kāpumu pakalpojumu jomā. Turklāt gaidāms, ka precīzāka klasifikācija varētu labvēlīgi ietekmēt arī inflācijas ekonometrisku modelēšanu analītisko grupu dalījumā.

Sākot ar 2019. gada janvāra SPCI datu publiskošanu, arvien plašāk tiek izmantota datu rasmošana. Turklāt vairākas statistikas iestādes jau izmanto lielveikalu svītrkodu skeneru datus. Parasti datus par fiziskajos veikalos noteiktajām cenām vāc cenu novērotāji, kuri galveno uzmanību pievērš visvairāk pārdoto produktu veidu cenām, apmeklējot attiecīgos veikalus vismaz reizi mēnesī. Būtiskāku cenu svārstību gadījumā apmeklējumi tiek veikti biežāk. Lai gan daudzās ES dalībvalstīs cenu datu vākšana veikalos joprojām ir svarīgākais SPCI datu izlases ieguves veids, daudzas statistikas iestādes jau sākušas vai paplašinājušas svītrkodu skeneru un rasmošanas datu izmantošanu.

Jaunās datu vākšanas metodes ļauj iegūt daudz vairāk cenu datu, kuri atspoguļo produktu dažādību, kā arī aptver vairāk mēneša izlasē iekļauto iepirkšanās dienu. Pretstatā uz apsekojumiem balstītajai standarta cenu datu vākšanai fiziskajos veikalos indeksus, kuru pamatā ir svītrkodu skeneru dati, aprēķina, izmantojot produktu svītrkodu (globālo tirdzniecības vienības numuru; *Global Trade Item Number*; GTIN) vai citu identifikācijas kodu nodrošinātos apgrozījuma datus. Cenas iegūst, konkrēta produkta apgrozījumu, ko nosaka pēc tā koda, dalot ar pārdoto apjomu. Svītrkodu skeneru dati nodrošina, ka ilgākā periodā indeksā tiek iekļauts daudz vairāk produktu. Salīdzinājumā ar konkrētos brīžos

savāktiem cenu datiem svītrkodu skeneru cenu dati precīzāk atspoguļo mēneša vidējās cenas.

Jaunām datu vākšanas metodēm nepieciešamas jaunas statistikas pieejas.

Ņemot vērā būtisko datu apjoma pieaugumu, statistikas iestādēm jāievieš automatizēta datu apstrāde. Konkrētu produktu cenu indeksu datu apkopošana, izmantojot svītrkodu skeneru datus, saistīta ar vairākām problēmām, īpaši attiecībā uz atlaižu cenu un atlaižu izraisītā pirkumu apjoma pieauguma atspoguļojumu. Neliels apgrozījums periodos, kad beigušās atlaides, nozīmē, ka ar pārdošanas apjomu svērtajiem cenu indeksiem ir tendence samazināties, kad tiek piemērotas izstrādātās cenu indeksu formulas.²¹ Pašlaik vairākumā gadījumu statistikas iestādes, kuras izmanto svītrkodu skeneru datus, apkopo indeksus, kas neatspoguļo šādas svārstības, nepiemērojot indeksa svarus, kuru pamatā ir attiecīgā perioda apgrozījums. Statistikas pētnieki pašlaik izstrādā metodes, kas ļauj ņemt vērā apgrozījumu, izmantojot izdevumu svarus, tādējādi novēršot lejupvērsto ietekmi.²²

Svītrkodu skeneru datu apkopošanas problēmas varētu rasties arī saistībā ar atkārtoti pārdošanā piedāvātiem produktiem.

Lai gan atkārtoti pārdošanā piedāvāto produktu būtiskās iezīmes nemainās, to preces kods varētu mainīties un tiem varētu būt noteikta augstāka cena. Cenu indeksi, kas apkopoti, izmantojot preču kodu datus, neatspoguļotu šādus cenu kāpumus. Tāpēc nepieciešams izstrādāt metodes, kas ļauj identificēt atkārtoti pārdošanā piedāvātus produktus arī, ja mainīts to preces kods.

Svītrkodu skeneru un rasmošanas dati ietekmē SPCI rādītājus trijos būtiskos veidos – tie nodrošina plašāku produktu veidu klāstu, biežāku datu vākšanu un pilnīgāku pārskata mēneša aptvērumu.

Svītrkodu skeneru dati parasti aptver divas līdz trīs mēneša nedēļas. SPCI ātrās aplēses var aptvert īsāku periodu. Tāpēc dažreiz svītrkodu skeneru datu dēļ varētu veidoties būtiskākas un/vai biežākas ātro aplēšu korekcijas. Kopumā lielāks datu apjoms liecina, ka mēneša cenu indeksus vairāk ietekmē lielveikalu un interneta mazumtirdzniecības veikalu cenu noteikšanas lēmumi. Piemēram, jaunās metodes sniedz labāku priekšstatu par cenām nedēļas nogalēs un iepirkšanās dienās pirms Lieldienām un Ziemassvētkiem.

Svītrkodu skeneru dati labāk atspoguļo ar atlaidēm saistītas straujas cenu pārmaiņas.

Rādītājus var ietekmēt pārdošanas cenas Ziemassvētku laikā, īpaši, ja svītrkodu skenera dati tiek izmantoti pirmo reizi, jo SPCI formula paredz ķēdes sasaisti decembrī. Kopumā svītrkodu skeneru datu izmantošana ļauj visaptverošāk atspoguļot pārdošanas cenas gan attiecīgajā periodā, gan preču grupās. Tas nozīmē, ka cenu indeksi, kuru pamatā ir svītrkodu skeneru dati, varētu būt daudz svārstīgāki.

²¹ Sk., piemēram, de Haan, J., van der Grient, H. *Eliminating chain drift in price indexes based on scanner data*. *Journal of Econometrics*, vol. 161(1), 36.–46. lpp., 2011. gada marts.

²² Sk., piemēram, Chessa, A., Verburg, J., Willenborg, L. *A Comparison of Price Index Methods for Scanner Data*, kas prezentēts 15. Otavas grupas tikšanās laikā 2017. gada 10.–12. maijā Eltvillē pie Reinas (Vācijā).

5. Jauna Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu indeksa noteikšanas metode un tās ietekme uz SPCI inflāciju

Sagatavojis Martins Eiglspergers (*Martin Eiglsperger*)

Saskaņotie patēriņa cenu indeksi (SPCI) tiek regulāri atjaunoti, ņemot vērā patēriņa svaru un ietverto preču un pakalpojumu pārmaiņas un dažkārt arī metodoloģiskus uzlabojumus. Viens no šādiem uzlabojumiem ir jauna Vācijas SPCI ietverto komplekso tūrisma braucienu cenu indeksa aprēķināšanas metode (ieviesta, sākot ar 2019. gada janvāra SPCI publikāciju). Tas noteica ne tikai Vācijas, bet arī visas euro zonas gada pārmaiņu tempa korekcijas.

Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu indekss tagad atspoguļo jēgpilnāku sezonālo tendenci. Iepriekšējā metode paredzēja sezonālo izdevumu svaru izmantošanu, t.i., dažādos gadalaikos veiktajiem kompleksajiem tūrisma braucieniem cenu indeksā tika piemērots atšķirīgs svērums, savukārt, izmantojot jauno pieeju, tiek piemēroti gada svāri, kas visa gada laikā ir fiksēti. Tādējādi komplekso tūrisma braucienu cenu indeksu vairs neietekmē sezonālo svaru pārmaiņas sezonas sākumā un beigās. Tomēr fiksētu svaru piemērošana nozīmē, ka nesezonas periodos, kad sezonālo tūrisma braucienu cenas nav pieejamas, jāveic trūkstošo cenu pārmaiņu aplēses. Piemēram, vasarā nepieciešams iekļaut aplēses par cenu pārmaiņām tūrisma braucieniem, kurus parasti veic ziemā, un ziemā nepieciešams izmantot aplēses par cenu pārmaiņām vasarā. Aplēses tiek veiktas, izmantojot imputāciju, – tūrisma braucienu cenas nesezonas periodos tiek aplēstas, pamatojoties uz citu attiecīgajā sezonā faktiski veikto tūrisma braucienu cenu dinamiku. Izmantojot iepriekšējo pieeju, ziemas un vasaras atvaļinājumu laiks tika skatīts atsevišķi, savukārt jaunā integrētā izlase ietver arī visa kalendārā gada laikā aktuālus tūrisma galamērķus. Tādējādi veidojas sezonālo tūrisma braucienu cenu pārmaiņu sakarība.

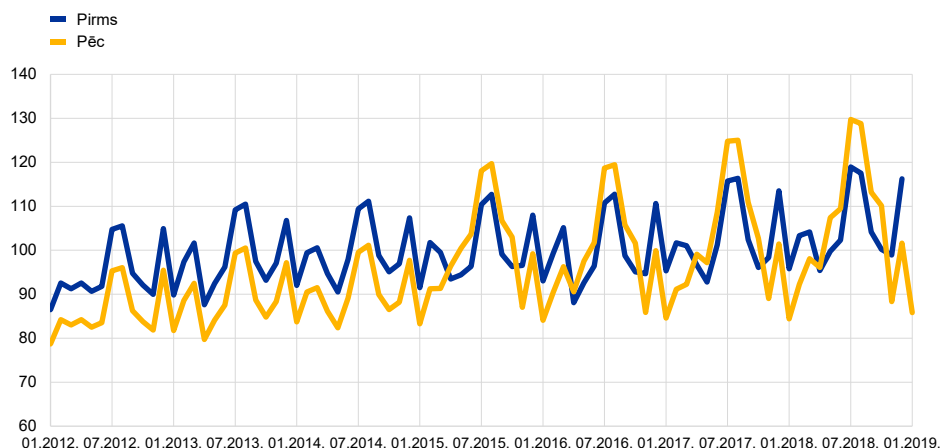
Metodoloģiskās pārmaiņas ļāvušas izveidot uzskatāmāku Vācijas, kā arī visas euro zonas komplekso tūrisma braucienu cenu indeksa sezonālo struktūru.

A attēlā redzams, ka euro zonas indeksa sezonālo svārstību diapazons ir lielāks nekā iepriekš – tā vērtība ir augstāka vasaras mēnešos un zemāka ziemas mēnešos. Lai gan jaunais indekss atspoguļo lielāku atšķirību starp sezonālajiem kāpumiem un kritumiem, tā profils ir vienmērīgāks.

A attēls

Euro zonas komplekso tūrisma braucienu cenu indekss pirms korekcijas un pēc tās

(indekss: 2015 = 100)

Avots: Eurostat.

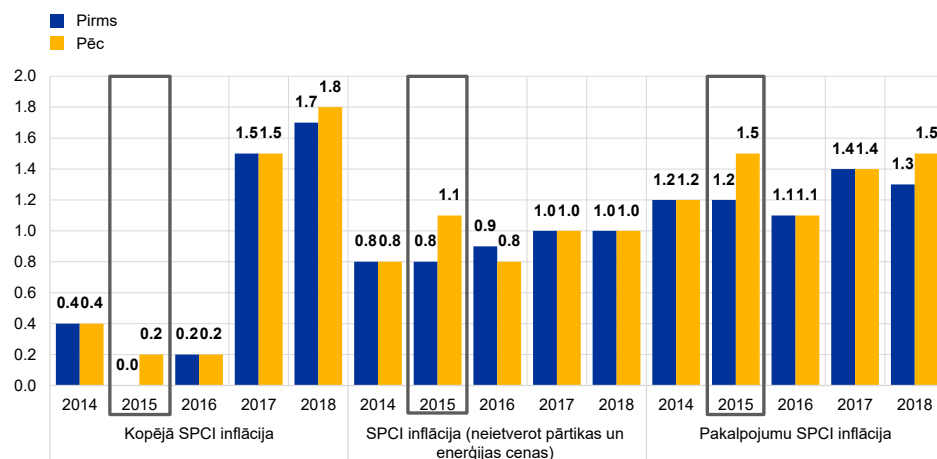
Pirmajā gadā, uz kura datiem attiecināti metodoloģiskie jauninājumi, datu korekcija būtiski ietekmēja vairāku euro zonas SPCI rādītāju gada pārmaiņas, bet nākamajos gados ietekme ir mērenāka (sk. B att.). Kopš 2015. gada indeksa aprēķinā izmantotie dati apkopoti saskaņā ar jauno metodi, bet līdz 2014. gadam (ieskaitot) indekss aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo pieeju komplekso tūrisma braucienu datu apstrādei. 2015. gada pārmaiņu tempa aprēķinā izmantotas indeksa vērtības, kuru pamatā ir atšķirīgas metodes, tādējādi radot izkropļotu priekšstatu.²³ Gada pieauguma temps kopš 2016. gada aprēķināts, pilnībā balstoties uz jauno metodi, tāpēc rezultāti par šo periodu nav izkropļoti. Ietekme uz gada pieauguma tempu no 2016. gada līdz 2018. gadam ir samērā neliela.

²³ Sk. Eurostat 2019. gada februāra publikācijas *Improved calculation of HICP special aggregates and German package holidays methodological change* 2. lpp.

B attēls

Vācijas komplekso tūrisma braucienu cenu indeksa aprēķināšanas metodoloģisko pārmaiņu ietekme uz euro zonas SPCI rādītājiem

(gada inflācija, %)

Avots: Eurostat.

Piezīme. Detalizētākas produktu klasifikācijas ieviešana ietekmējusi arī SPCI iekļauto pakalpojumu gada pieauguma tempu 2017. un 2018. gadā – sk. šā "Tautsaimniecības Biljetena" ielikumu "Jaunas saskaņotā patēriņa cenu indeksa iezīmes: analītiskās grupas, svītrkodu skeneru dati un rasmošana".

Vērtējot inflācijas attīstību, datu lietotājiem nav jāņem vērā gada pieauguma tempa izkropļojumi, īpaši attiecībā uz 2015. gadu. Tas īpaši attiecas, piemēram, uz euro zonas SPCI inflāciju (neietverot pārtikas un enerģijas cenas), kas ir pamatinflācijas rādītājs (sk. C att.). Datu laikrindas korekcija izkropļo priekšstatu par situāciju nākamajos gados, kad vērojama zema pamatinflācija. Analītiskos nolūkos datu lietotāji var koriģēt gada procentuālo pārmaiņu datu laikrindas citos veidos.²⁴ Vienkāršs veids, kā iegūt gada inflāciju, neietverot uz atšķirīgām metodēm balstītus datus, ir izmantot līdz 2015. gada decembrim pieejamos gada pārmaiņu datus, kuru pamatā ir pirms metodoloģisko pārmaiņu ieviešanas iegūtais indekss, un izmantot gada pieauguma tempa datus, kas iegūti no indeksa, kurš aprēķināts saskaņā ar jauno kopš 2016. gada janvāra izmantoto metodi.²⁵

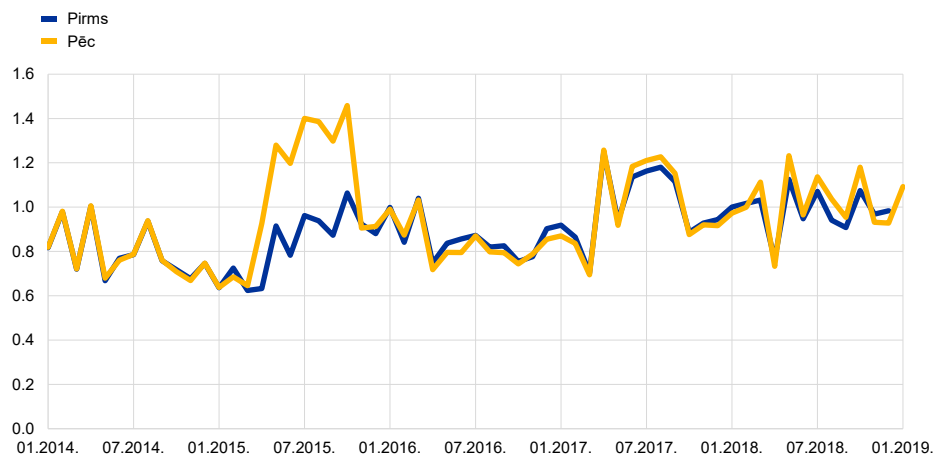
²⁴ Datu laikrindu analīzes metožu, piemēram, sezonālās izlīdzināšanas pieejas, izmantošana varētu veicināt izkropļojumu ietekmes mazināšanu.

²⁵ Tomēr šo metodi nevar izmantot SPCI datu laikrindas iegūšanai. SPCI ir cenu indekss, kura pamatā ir Laspeiresa tipa formula (sk. Eurostat 2018. gada novembra publikācijas *Harmonised Index of Consumer Prices (HICP), Methodological Manual* 170. lpp.), t.i., komponentu indeksi tiek piemēroti gada izdevumu svāri, nevis to izaugsmes temps.

C attēls

Euro zonas SPCI inflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas) pirms korekcijas un pēc tās

(gada pārmaiņas; %)

Avots: Eurostat.

6. Procentu likmju un izaugsmes starpība un valdības parāda dinamika

Sagatavojusi Kristina Keckerita-Vestfāla (*Cristina Checherita-Westphal*)

Starpība starp vidējo procentu likmi, ko valdības maksā par savu parādu, un tautsaimniecības izaugsmes nominālo kāpuma tempu ir viens no galvenajiem mainīgajiem parāda dinamikas un valsts parāda atmaksājamības analizē. Valsts parāda pārmaiņas laikposmā starp diviem gadiem ir vienādas ar procentu maksājumiem par parāda apjomu, sākotnējo budžeta deficītu (izdevumu, neietverot procentu maksājumus, pārsvaru pār ieņēmumiem) un citiem faktoriem (deficīta-parāda korekcijām). Savukārt parāda attiecības pret IKP noteikšanai parāda pārmaiņas galvenokārt nosaka sākotnējā budžeta bilance un starpība starp procentu likmi un IKP pieauguma tempu. Ja procentu likmju un izaugsmes starpība ($i - g$) ir pārliecinoši pozitīva, ir nepieciešams sākotnējais budžeta fiskālais pārpalikums, lai stabilizētu vai samazinātu parāda attiecību pret IKP. Jo augstāks ir sākotnējais parāda līmenis, jo lielāks sākotnējais budžeta pārpalikums būs nepieciešams. Turpretī noturīgi negatīva $i - g$ saistībā ar valdības parādu ($i < g$) nozīmētu, ka parāda rādītājus varētu samazināt pat sākotnējā budžeta deficīta apstākļos (ja tas ir zemāks nekā parāda ietekme, ko izraisa $i - g$ starpība).²⁶

Pēdējā laikā $i - g$ ir kļuvusi negatīva lielākajā daļā attīstīto valstu, t.sk. euro zonas valstīs. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2018. gada rudens ekonomisko prognozi visām euro zonas valstīm, izņemot Itāliju, 2017. gadā bija negatīva $i - g$. Paredzams, ka šī starpība līdz 2020. gadam 12 euro zonas valstīs palielināsies, bet joprojām būs negatīva visās valstīs, izņemot Itāliju.

Diskusiju par fiskālās politikas lomu noturīgi negatīvas procentu likmju un izaugsmes starpības apstākļos atjaunoja Olivjē Blanšārs (*Olivier Blanchard*) savā Amerikas Ekonomikas asociācijas (AEA) prezidenta 2019. gada uzrunā.²⁷ Izmantojot ASV piemēru, Blanšārs norāda, ka valdības parāda izmaksas varētu būt mazākas, nekā parasti tiek pieņemts, diskutējot par fiskālo politiku. Tas ir tāpēc, ka (ASV) drošā procentu likme, ar ko aizstāj obligāciju robežlikmes, ir zemāka par IKP nominālo kāpuma tempu, un tā ir vairāk vēsturiski izveidojusies norma nevis izņēmums. Negatīvas $i - g$ starpības apstākļos valsts parādam var nebūt fiskālu izmaksu. Tam gan varētu būt labklājības izmaksas, taču arī tās varētu būt mazākas, nekā parasti tiek pieņemts. Šā priekšlikuma implikācija būtu, ka ASV augstus

²⁶ $\Delta b_t = \left(\frac{i_t - g_t}{1 + g_t} \right) b_{t-1} - pb_t + dda_t$ (eq.1)

1. vienādojums (tipiskais parāda uzkrāšanās vienādojums) sniedz vienkāršus uzskaites pamatprincipus valdības bruto parāda attiecības pret IKP rādītāja (Δb_t) pārmaiņu sadalījumam šādos galvenajos virzītājfaktorus: 1) "sniega bumbas efekts", t.i., ietekme, ko veido starpība starp valdības parādam (i_t) piemēroto vidējo nominālo procentu likmi un nominālo IKP pieauguma tempu (g_t), reizināta ar parāda attiecības pret IKP rādītāju iepriekšējā periodā (b_{t-1}); 2) sākotnējās budžeta bilances (pārpalikuma) rādītājs (pb_t); un 3) deficīta-parāda korekcija procentos no IKP (dda_t) vai atlikumu un plūsmu korekcija, kas ietver parādu ietekmējošus faktorus, kuri nav iekļauti budžeta bilancē (piemēram, finanšu aktīvu iegāde vai pārdošana).

²⁷ *Public Debt and Low Interest Rates*. AEA prezidenta Olivjē Blanšāra 2019. gada 5. janvāra uzruna Atlantā. Lekcija būtībā bija viņa nesenā akadēmiskā darba *Public Debt and Low Interest Rates* prezentācija.

(augstākus) parādus var uzturēt (pārfinansēt) bez nozīmīgām izmaksām. Taču autors uzsver, ka viņa lekcijas mērķis nav polemizēt par augstāku parādu kā tādu, bet gan raisīt saturīgāku diskusiju par parāda politiku un atbilstošiem parāda noteikumiem, nekā tā ir pašlaik.

Teorētiski modeļi nesniedz viennozīmīgus secinājumus par procentu likmju un izaugsmes starpības ietekmes uz valdības parādu virzienu un apjomu. Principā modeļi balstīti uz pieņēmumu, ka laikā saistītie budžeta ierobežojumi ir spēkā, t.i., nākotnes sākotnējā budžeta pārpalikumu pašreizējai vērtībai vajadzētu būt vienādam ar pašreizējo parāda līmeni (neveidojoties eksplozīviem parāda kāpumiem). Lai gan standarta izaugsmes teorija nosaka pozitīvu $i - g$ tautsaimniecībām, kas darbojas stabili (ar sabalansētu izaugsmes tempu), t.sk. drošai procentu likmei, paaudžu pārklāšanās modeļos ar nediversificējamu nenoteiktību vai modeļos ar racionāliem burbuļiem, valdības parāda negatīva $i - g$ varētu pastāvēt vienlaikus ar dinamiski efektīvu tautsaimniecību.²⁸ Turklāt jāatzīst, ka šādi modeļi analizē "bezrisku procentu likmi", vienlaikus ņemot vērā valsts kredītrisku, citādi parāda saistību neizpildīšanas iespēja palielinātu valsts parāda izmaksas.²⁹

Empīriski attiecīgā procentu likmju un izaugsmes starpība valdības parāda dinamikai, kā definēta iepriekš, ilgākus laika periodus ir bijusi pozitīva attīstītās, nobriedušās tautsaimniecībās. Nobriedušu tautsaimniecību $i - g$ vērtība ilgu laika periodus ir svārstījusies 1 procentu punkta līmenī.³⁰ Pozitīvas vērtības parasti vērojamas arī lielākajās euro zonas valstīs (sk. A att.). Savukārt negatīvas $i - g$ vērtības vērojamas attīstītās valstīs ekonomikas pārkaršanas periodos vai (vispārīgāk) jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Kā dokumentēts empīriskajā literatūrā³¹, ilgstoši negatīvo starpību "mīklas" galvenie faktori jaunajās tirgus ekonomikas valstīs ir represīvs finansiālais regulējums, t.sk. hiperinflācijas periodos, un zināmā mērā arī ienākumu izlīdzināšanas procesa ietekme. Visbeidzot, arī sākotnējai bilancei ir svarīga loma parāda dinamikā. Pat negatīvas $i - g$ apstākļos pietiekami lieli sākotnējie budžeta deficīti kavētu parāda rādītāju stabilizēšanos. Šajā ziņā sākotnējie budžeta pārpalikumi lielākajā daļā euro zonas valstu ir palīdzējuši parāda rādītājus samazināt.³²

²⁸ Blanchard, O., Fischer, S. *Lectures on Macroeconomics*, The MIT Press, Cambridge, 1989, un Blanchard (2019), op. cit.

²⁹ Šīs literatūras kopsavilkumam sk. D'Erasmus, P., Mendoza, E., Zhang, J. What is a Sustainable Public Debt? *Handbook of Macroeconomics*, vol. 2B, 2016, pp. 2557–2588.

³⁰ Sk. Escolano, J. A Practical Guide to Public Debt Dynamics, Fiscal Sustainability, and Cyclical Adjustment of Budgetary Aggregates. *IMF Technical Notes and Manuals*, Washington DC, 2010. Nozīmīgā OECD pētījumā par pasākumiem valsts parāda atmaksājamības veicināšanai (Blanchard et al., 1990) secināts, ka pat ja tas, ka negatīvas starpības konfigurācija tiek "vienkārši noliegta, balstoties uz teorētiskiem vai empīriskiem apsvērumiem, joprojām ir teorētisks kuriozs [..]. Tomēr pastāv vispārēja vienošanās, ka nosacījums par procentu likmes pārsvaru pār izaugsmes kāpuma tempu varbūt ir spēkā, ja ne vienmēr, tad vismaz vidējā termiņā un ilgtermiņā". (15. lpp.). Sk. Blanchard, O., Chouraqui, J.-C., Hagemann, R., Sartor, N. The Sustainability of Fiscal Policy: New Answers to an Old Question. *Economic Studies*, No 15, OECD, Paris, 1990.

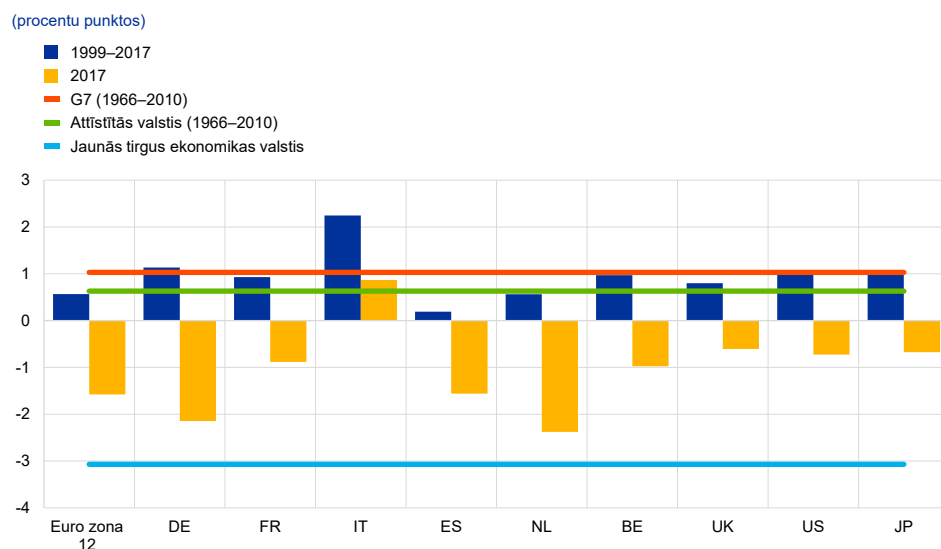
³¹ Sk., piemēram, Escolano, J., Shabunina, A., Woo, J. The Puzzle of Persistently Negative Interest-Rate-Growth Differentials: Financial Repression or Income Catch-Up?. *Fiscal Studies*, vol. 38(2), 2017, pp. 179–217.

³² Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2018. gada rudens ekonomisko prognozi euro zonas sākotnējā budžeta bilancē 2018. gadā būs pārpalikums (1.2% no IKP) pretstatā deficītam ASV (–2.1% no IKP) un Japānā (–1.5% no IKP). Prognozēts, ka visās euro zonas valstīs, izņemot Franciju, Spāniju un Latviju, 2018. gadā sākotnējā budžeta bilancē bijis pārpalikums.

Turklāt procentu likmēm kopš 20. gadsimta 80. gadiem bijusi raksturīga skaidri vērojama lejupvērstā tendence; zināmā mērā tāda bija arī IKP pieauguma tempam. Konkrēti kopš 20. gadsimta 80. gadiem reālās procentu likmes ir samazinājušās attīstītajās valstīs un pēc globālās finanšu krīzes krasi sarukušas līdz ārkārtīgi zēmam līmenim. Šī norise bieži tiek saistīta ar aprēķinātās dabiskās vai neitrālās procentu likmes samazinājumu, kas savukārt daudzos pētījumos tikusi saistīta ar potenciālā izlaidis kāpuma samazināšanos.³³ Tāpēc pastāv jautājums par abu mainīgo starpības tendenci un konkrēti par tās starpības tendenci, kas attiecas uz valdības aizņēmumiem.

A attēls

Valdības parāda procentu likmju un izaugsmes starpība (–)

Avoti: Eiropas Komisijas 2018. gada rudens ekonomiskā prognoze (AMECO) 1999.–2017. gada datiem (stabīni) un Escolano et al. (2017) 1966.–2010. gada datiem (līnijas).
Piezīmes. Attēlā sniegta starpība starp valdības parādam piemēroto vidējo nominālo procentu likmi (i) un nominālo IKP pieauguma tempu (g). Gada izteiksmē i definēts kā attiecība starp kopējo procentu maksājumu summu laikā t un parāda apjomu $t - 1$, kas pēc tam vidēji sadalīts pa attēlā norādītajiem periodiem. Kopumā AMECO datu laikrindas aptver valdības parādu atbilstoši EKS 2010 definīcijai (ASV – federālo parādu). Horizontālās līnijas attēlo vidējo $i - g$ 1966.–2010. gadā (izlasē ne visu valstu datus ir pieejami par visu periodu, kā tas paskaidrots Escolano et al. (2017)). Atspoguļotas sešas lielākās euro zonas valstis. Euro zona 12 ietver Beļģiju, Vāciju, Īriju (izņemot ekstrēmās izlecošās vērtības 2015. un 2016. gadā), Grieķiju, Spāniju, Franciju, Itāliju, Luksemburgu, Nīderlandi, Austriju, Portugāli un Somiju. Attēlā par euro zonu 12 sniegtās vērtības ir izlases $i - g$ vienkārši vidējie rādītāji. Pārējās valstu grupas atbilst Escolano et al. (2017) aprakstītajam un kopumā atbilst SVF attīstīto valstu un jauno tirgus ekonomikas valstu definīcijām.

Empīriskā literatūra³⁴ identificē vairākus faktorus, kas ietekmē starpības dinamiku. Konstatēts, ka iedzīvotāju novecošana ir būtisks faktors ne tikai dabiskās procentu likmes, bet arī potenciālā IKP pieauguma kritumā.³⁵ Turklāt literatūrā identificēta "globālā uzkrājumu pārpilnība" (*global savings glut*), ko nosaka pēc jauno tirgus ekonomikas valstu valstu tekošo kontu pārpalikumiem, un Ekonomikas un monetārās savienības³⁶ izveidošanas vienreizējā ietekme kā būtiski $i - g$ sarukumu

³³ Sk. Brand, C., Bielecki, M., Penalver, A. [The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy](#). Occasional Paper Series, No 217, ECB, Frankfurt am Main, 2018.

³⁴ Sk. piemēram, Escolano et al., op. cit. un Turner, D., Spinelli, F. Explaining the interest-rate-growth differential underlying government debt dynamics. *OECD Economics Department Working Papers*, No 919, OECD, Paris, 2011.

³⁵ Sk. ECB 2018. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 2 rakstu [The economic impact of population ageing and pension reforms](#) ("Iedzīvotāju novecošanas ekonomiskais efekts un pensiju reformas").

³⁶ Lai gan starpības kompresija EMS izveidošanas laikā samazināja $i - g$ dažos euro zonas reģionos, finanšu un valsts parāda krīzes kādu laiku izraisīja ļoti krasas starpības pavērsienus.

veicinoši faktori attīstītajās valstīs. Šķiet, arī cikliskajiem nosacījumiem un ekonomiskajām politikām ir nozīmīga loma. Starpība var ātri palielināties recesiju laikā, īpaši valstīs ar augstu parādu. Principā konstatēts, ka vājākas fiskālās pozīcijas (lielāks parāds un deficīti) ir saistītas ar augstāku $i - g$. A tabulā sniegti vēsturiski $i - g$ vidējie rādītāji euro zonas 12 valstīm, ņemot vērā augstos valsts parāda rādītājus un ekonomiskās attīstības cikla situācijas. Starpība vidēji ir lielāka, ja valsts parāds ir liels (periodā no 1999. gada līdz 2017. gadam tā ir 1.7 procentu punkti, ja parāds ir lielāks par vai vienāds ar 90% no IKP, pretstatā 0.0, ja parāds ir mazāks par 90% no IKP; līdzīgi rezultāti reģistrēti arī ilgākam laika periodam kopš 1985. gada). To daļēji var izskaidrot ar cikla situāciju – tautsaimniecībai sliktos laikos $i - g$ ir daudz lielāka nekā tautsaimniecībai normālos vai labos laikos (3.0 pretstatā – 0.5 periodā no 1999. gada līdz 2017. gadam). Katrā ziņā tautsaimniecībai sliktos laikos valstīm ar lielāku parādu ir lielākas starpības (3.8 pretstatā 2.5).³⁷

A tabula

Vēsturiskās vidējās procentu likmju un izaugsmes starpības (–), ņemot vērā valsts parāda un ekonomiskās attīstības cikla ietekmi

(procentu punktos; euro zonas 12 valstis)

	Kopumā	Mazāks valsts parāds (<90% no IKP)	Liels valsts parāds (≥90% no IKP)
1985.–2017. g.	0.9	0.4	1.9.
1999.–2017. g.	0.6	0.0	1.7
	Kopumā	Tautsaimniecībai normāli un labi laiki (OG≥–1.5)	Tautsaimniecībai slikti laiki (OG<–1.5)
1985.–2017. g.	0.9	0.1	2.9
1999.–2017. g.	0.6	–0.5	3.0
	Kopumā	Tautsaimniecībai slikti laiki un mazāks valsts parāds (OG<–1.5 un parāds <90% no IKP)	Tautsaimniecībai slikti laiki un liels valsts parāds (OG<–1.5 un parāds ≥90% no IKP)
1985.–2017. g.	2.9	2.4	3.7
1999.–2017. g.	3.0	2.5	3.8

Avoti: Eiropas Komisijas AMECO datubāze; dati ekstrapolēti par periodu no 1985. gada līdz 2017. gadam; ja nepieciešams, izmantoti arī citi avoti.

Piezīmes. Aplūkotās procentu likmju un izaugsmes starpības ir euro zonas 12 valstu vienkārši vidējie rādītāji (sk. A att.) attiecīgajos laika periodos. Augsts parāds ir definēts kā valdības parāda attiecības pret IKP rādītājs, kas ir vismaz 90%. Ražošanas apjoma starpība –1.5% apjomā ir sliekšnis, kas EK (2015) fleksibilitātes matricā atdala tautsaimniecībai sliktus laikus no normāliem laikiem. Līdzīgi rezultāti ir 24 attīstīto valstu izlasei, kurā ietvertas 19 euro zonas valstis, kā arī Dānija, Zviedrija, Apvienotā Karaliste, ASV un Japāna.

Euro zonā pašreizējās zemās procentu likmju un izaugsmes starpības attiecībā uz valdības parādu nebūtu jāuztver kā stimuls augstākam parāda līmenim, īpaši tur, kur fiskālā telpa ir ierobežota. Augsts valdības parāds rada būtiskas sarežģītas ekonomiskās problēmas.³⁸ Lai gan efektīvi valsts izdevumi un investīcijas var palielināt valsts vidēja termiņa izaugsmes potenciālu un mazināt lejupslīdes

³⁷ Euro zonas 12 valstu izlases empīriskā analīze konstatē, ka valdības parāds un deficīti (pašreizējie, ar viena gada nobīdi, piecu gadu vidējie) ir nozīmīgi $i - g$ noteicēji pēc ražošanas apjoma starpības, KFP pieauguma, vecumatkarības koeficienta (apgādājamo darbības vecumu pārsniegušo cilvēku īpatsvara), iedzīvotāju skaita pieauguma, īstermiņa procentu likmes, ASV $i - g$, valstu un gadu fiksēto ietekmju pārbaudes.

³⁸ Pārskatu par riskiem, kas saistīti ar augsta parāda režīmu, sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 rakstā *Government debt reduction strategies in the euro area* ("Valdības parāda samazināšanas stratēģijas euro zonā").

negatīvo ciklisko ietekmi³⁹, daudzu valstu pašreizējais augstais parāda līmenis ierobežo šos kanālus, īpaši spēju tautsaimniecībai sliktos laikos īstenot pretciklisku fiskālo politiku. Konkrētai valstij raksturīgo risku, kā arī globālās tautsaimniecības un politikas risku dēļ ir nepieciešamas tādas politikas, kas mazina valstu ievainojamību.

³⁹ Sīkāku informāciju sk. ECB 2017. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 5 rakstā *The composition of public finances in the euro area* ("Valsts finanšu sastāvs euro zonā").

7. Eiropas Komisijas 2019. gada makroekonomiskās nelīdzsvarotības un reformu īstenošanas progresa novērtējums

Sagatavojis Niks Ligthārts (*Nick Ligthart*)

Eiropas Komisija 2019. gada 27. februārī publicēja savu gadskārtējo makroekonomiskās nelīdzsvarotības un strukturālo reformu īstenošanas progresa novērtējumu, pamatojoties uz 2018. gada jūlijā apstiprinātajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem (KVAI). Šis novērtējums ir viens no svarīgākajiem Eiropas semestra regulējuma komponentiem, lai koordinētu ekonomisko un fiskālo politiku visā ES. Šajā kontekstā makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūra (MNNP) nodrošina pamatprincipus makroekonomiskās nelīdzsvarotības novērtēšanai. MNNP mērķis ir novērst nelabvēlīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības rašanos un aktīvi koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību, ja tā jau kļuvusi pārmērīga.⁴⁰

Makroekonomiskā nelīdzsvarotība

Saskaņā ar Komisijas datiem, to valstu skaits, kur vērojama nelīdzsvarotība, ir palielinājies līdz 13 (2018. gadā – 11; sk. A tabulu). Šogad saskaņā ar novērtējumu "pārmērīga nelīdzsvarotība" vērojama trijās valstīs – Itālijā, Kiprā un Grieķijā. Itālija un Kipra jau pagājušajā gadā bija ietvertas šajā kategorijā, savukārt Grieķija šogad šajā novērtējumā iekļauta pirmo reizi pēc tam, kad tā 2018. gada vasarā beidza dalību finanšu palīdzības programmā. Tās galvenās problēmas ir liels valsts parāds, negatīva neto starptautisko investīciju bilance, ļoti liels ienākumus nenesošo kredītu īpatsvars, joprojām augsts bezdarba līmenis un zems izaugsmes potenciāls. Kiprai vēl arvien ir problēmas gan saistībā ar ienākumus nenesošo kredītu atlikuma, gan ārējā, privātā un valdības parāda augsto līmeni. Attiecībā uz Itāliju Komisija konstatē, ka fiskālās ilgtspējas riski, kā arī pamatā apsīkušais reformu ieviešanas progress un neizpilde tagad aizēno iepriekšējos gados sasniegto progresu. Turklāt divām valstīm Komisija šā gada novērtējumā mainīja kategoriju. Horvātijā no kategorijas "pārmērīga nelīdzsvarotība" tika pārvietota kategorijā "nelīdzsvarotība" sakarā ar privātā, valsts un ārējā sektora parāda samazināšanos u.c. faktoriem. Arī Rumānijai tika mainīta kategorija no "nelīdzsvarotības nav" uz "nelīdzsvarotība" saistībā ar samazinātu konkurētspēju, tekošā konta nesabalansētības pastiprināšanos u.c. faktoriem.

⁴⁰ Nelīdzsvarotības konstatēšanai Komisija izmanto standartizētu rādītāju tabulu, lai izvēlētos valstis, kurām nepieciešama padziļināta pārbaude. Šīm padziļinātajām pārbaudēm iespējami trīs rezultāti: "nelīdzsvarotības nav", "nelīdzsvarotība" vai "pārmērīga nelīdzsvarotība". Ja Komisija konstatē nelīdzsvarotību, attiecīgā valsts saņems politikas ieteikumus nelīdzsvarotības novēršanai. Ja nelīdzsvarotība tiek novērtēta kā tik nopietna, ka to uzskata par "pārmērīgu", Komisija var veikt nākamās pasākumus, iesakot Padomei iedarbināt pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (PNNP).

A tabula

Eiropas Komisijas secinājumi par 2019. gada MNNP

Nelīdzsvarotības nav			Nelīdzsvarotība		Pārmērīga nelīdzsvarotība	Pārmērīga nelīdzsvarotība un korektīvās daļas (PNNP) iedarbināšana
BE	LT	PL	BG	HR	GR	
CZ	LU	SI	DE	NL	IT	
DK	HU	SK	IE	PT	CY	
EE	MT	FI	ES	RO		
LV	AT	UK	FR	SE		

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. Ar zilu iezīmētas tās trīs valstis (Horvātija, Rumānija un Grieķija), kuru MNNP klasifikācija 2019. gadā mainījās. Visām "nelīdzsvarotības nav" grupas valstīm Komisija jau bija novērtējusi, ka pirmajā procedūras kārtā – Brīdināšanas mehānisma ziņojumā – nelīdzsvarotība nebija vērojama. Tādējādi nevienai no šīm valstīm netika veikta padziļināta pārbaude.

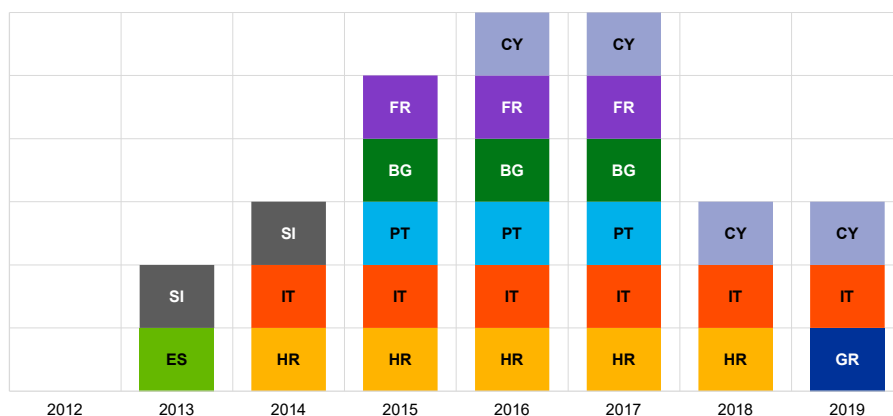
Neraugoties uz to, ka dažās valstīs pārmērīga nelīdzsvarotība turpinās, pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra kopš MNNP ieviešanas 2012. gadā nekad nav iedarbināta. T.s. MNNP korektīvās daļas ietvaros Padome var pieprasīt dalībvalstij ar pārmērīgu nelīdzsvarotību iesniegt korektīvu pasākumu plānu un galu galā, ja nepieciešams, uzlikt sodu. Ja pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra atkārtoti netiek iedarbināta, pastāv risks, ka tiek mazināta visas procedūras uzticamība un efektivitāte. A attēlā redzams, ka ceturtā daļa ES dalībvalstu ir pieredzējušas pārmērīgu nelīdzsvarotību, kas turpinājās vairākus gadus pēc kārtas. Lai gan dažām valstīm ar laiku ir izdevies samazināt nelīdzsvarotības nopietnību, pārmērīgas nelīdzsvarotības turpināšanās dažās valstīs vairāku gadu laikā norāda, ka nelīdzsvarotības korekcijas būtu labāk veicināmas ar MNNP palīdzību. Piemērojot visus pieejamos instrumentus, t.sk. iedarbinot procedūras korektīvo daļu attiecībā uz valstīm, kurās konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība, būtu iespējams uzlabot MNNP efektivitāti un uzticamību. Uz šādu piemērošanu atklāti aicināja arī 2015. gadā publicētais t.s. piecu priekšsēdētāju ziņojums⁴¹ un nesen – Eiropas Revīzijas palāta⁴².

⁴¹ Žans Klods Junkers u.c. "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana", 2015. gada jūnijs.

⁴² Eiropas Revīzijas palāta. *Audit of the Macroeconomic Imbalance Procedure (MIP)*. Special Report No 3, 2018.

A attēls

ES dalībvalstis, kurās vērojama pārmērīga nelīdzsvarotība

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. Attēlā parādītas valstis, kurās saskaņā ar Eiropas Komisijas novērtējumu norādītajos gados konstatēta "pārmērīga nelīdzsvarotība". Valstij, kurā tiek īstenota ekonomisko korekciju programma, pēc programmas pabeigšanas automātiski tiek piemērota MNPP. 2012. gadā nevienā valstī netika konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība.

Noturīga makroekonomiskā nesabalansētība – vienalga, vai tā ir pārmērīga vai ne, – pakļauj dalībvalstis negatīviem makroekonomiskajiem šokiem un mēdz palielināt recesiju varbūtību, kam bieži ir augstas sociālās un ekonomiskās izmaksas. Lai gan ES pēdējo septiņu gadu laikā ir piedzīvojuši tautsaimniecības izaugsmi, nenoteiktība saistībā ar ģeopolitiskajiem faktoriem, protekcionisma draudiem un makroekonomisko nelīdzsvarotību rada lejuvēršus riskus ekonomiskajai aktivitātei. Tāpēc valstīm ir svarīgi uzņemties ambiciozus reformu centienus, lai stiprinātu savas tautsaimniecības noturību pret negatīviem šokiem.

Dažās dalībvalstīs gan valdības, gan privātā parāda apjoms joprojām ir vēsturiski liels, tāpēc reaģēt uz lejupslīdi vai negatīviem šokiem ir daudz grūtāk. Spēcīgāka tautsaimniecības izaugsme pēdējos gados ir palīdzējusi samazināt parāda attiecību pret IKP, taču vairākos gadījumos parāda līmenis saglabājas ļoti augsts. Uzņēmumiem ir izdevies samazināt parāda apjomu ātrāk nekā majsaimniecībām. Vienlaikus vairākās valstīs augstais valsts vai privātā sektora parādsaistību līmenis atspoguļojas lielā ārējā parāda apjomā, un tas norāda uz nepieciešamību nodrošināt pietiekamu tekošā konta pārpalikumu.

Lai veicinātu izmaksu konkurētspējas līdzsvara atjaunošanu un izvairītos no jaunas nelīdzsvarotības visā ES, dažās valstīs jāveic rūpīgs vienības darbaspēka izmaksu kāpuma monitorings. Īpaši valstīs ar tekošā konta pārpalikumu, kur Komisija konstatējusi iekšzemes pieprasījuma un darbaspēka trūkumu, vienības darbaspēka izmaksu kāpums, kas ir lielāks nekā vidēji euro zonā, varētu veicināt līdzsvara atjaunošanu euro zonas valstīs. Vienlaikus relatīva izmaksu konkurētspējas samazināšanās ievainojamākās valstīs ar relatīvi augstu bezdarba līmeni būtu rūpīgi jāmonitorē, lai izvairītos no pēdējos gados sasniegto pozitīvo korekciju atcelšanas.

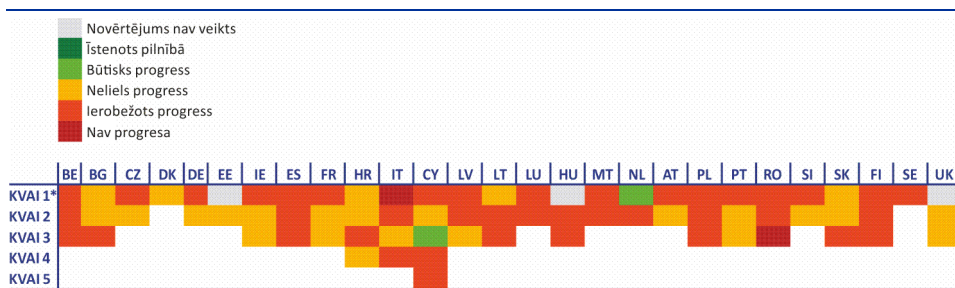
Reformu ieviešanas progress

Reformas joprojām ir izšķirošas, lai novērstu šo nelīdzsvarotību, un Komisija reizi gadā novērtē ieteikto reformu īstenošanas progresu. Konkrētāk, Komisija ir izskatījusi to KVAI īstenošanu, kurus Padome apstiprināja 2018. gada jūlijā. Katrs KVAI sniedz dalībvalstij norādījumus konkrētā politikas jomā.

Komisijas novērtējumā atkal konstatēts, ka ieteikto reformu ieviešanas progress bijis mazs. Progress tiek vērtēts, izmantojot piecas kategorijas: "nav progresa", "ierobežots progress", "neliels progress", "būtisks progress" un "īstenots pilnībā".⁴³ B tabulā apkopoti šā gada novērtējumi. No 73 KVAI neviens nav īstenots pilnībā, un būtisks progress sasniegts tikai divos gadījumos. Komisija konstatēja, ka lielākās daļas KVAI (vairāk nekā 90%) īstenošanā dalībvalstis panākušas labākajā gadījumā nelielu vai ierobežotu progresu. Divu KVAI gadījumā nebija nekāda progresa. Saskaņā ar Komisijas metodoloģiju "nav progresa" nozīmē, ka attiecīgā dalībvalsts pat nav "pārliecinoši paziņojusi" par pasākumiem ar mērķi īstenot politikas ieteikumu. Visbeidzot, un tas rada vislielākās bažas, neraugoties uz to, ka valstis, kurās vērojama pārmērīga nelīdzsvarotība, ir viegli ievainojamas, tās pagājušajā gadā nav sasniegušas būtiski lielāku reformu īstenošanas progresu salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju. Tas pats sakāms par valstīm, kurās vērojama nelīdzsvarotība. Kopumā reformu īstenošanas progress šogad bijis tikpat vājš kā pagājušajā gadā.⁴⁴

B tabula

Eiropas Komisijas novērtējums par 2018. gada KVAI īstenošanu

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. KVAI 1* novērtējumā nav ietverts atbilstības Stabilitātes un izaugsmes paktam novērtējums, ko Eiropas Komisija veiks vēlāk, 2019. gada pavasarī. "Novērtējums nav veikts" attiecas uz gadījumiem, kad KVAI 1 lielākoties vai pilnībā attiecas uz Stabilitātes un izaugsmes paktu.

Reformu ieviešanas progress ir bijis nevienmērīgs, un tas īpaši nav bijis vērojams preču tirgu un valsts finanšu jomās. Mazliet lielāki centieni bijuši saistībā ar finanšu sektora un darba tirgu aspektiem. Vienlaikus Komisija pat

⁴³ "Īstenots pilnībā" nozīmē, ka dalībvalsts veikusi visus pasākumus atbilstoši KVAI īstenošanai; "būtisks progress" nozīmē, ka dalībvalsts apstiprinājusi vērienīgus pasākumus un īstenojusi vairākus KVAI; "neliels progress" nozīmē, ka dalībvalsts ir apstiprinājusi pasākumus, kas daļēji īsteno KVAI, un/vai apstiprinājusi pasākumus, kas īsteno KVAI, tomēr vēl nepieciešams liels darbs, lai tos īstētu pilnībā, jo pagaidām īstenoti tikai daži no apstiprinātajiem pasākumiem; "ierobežots progress" nozīmē, ka dalībvalsts ir paziņojusi par noteiktiem pasākumiem, tomēr tie tikai ierobežotā apmērā īsteno KVAI, un/vai sagatavojusi nelegislatīvus aktus, tomēr nav veikti nekādi turpmāki KVAI īstenošanas pasākumi; un "nav progresa" nozīmē, ka dalībvalsts nav ne pārliecinoši paziņojusi par kādiem pasākumiem KVAI īstenošanai, ne tos apstiprinājusi.

⁴⁴ Sk. ECB 2018. gada "Tautsaimniecības Biljetena" Nr. 2 ielikumu "Eiropas Komisijas 2018. gada makroekonomisko nelīdzsvarotību un reformu īstenošanas gaitas novērtējums".

konstatē gadījumus, kad notiek atsacīšanās no reformām, piemēram, attiecībā uz valsts finanšu (ieskaitot pensijas) ilgtspēju ilgtermiņā.

Turpmākas reformas investīciju vides uzlabošanai ir būtiskas, lai stimulētu mērķtiecīgas investīcijas, kuras veicina produktivitāti, potenciālo izaugsmi un noturību. Komisija konstatē, ka lielākie šķēršļi investīcijām ir iestāžu darba zema kvalitāte un apgrūtināši noteikumi. Investīcijām labvēlīgas vides radīšana palīdzēs stiprināt ieguldījumus, kas orientēti uz produktivitāti un izaugsmi – tas ir būtiski šajā ekonomiskās attīstības cikla fāzē. Savukārt ieguldījumiem, lai tie būtu visefektīvākie, jābūt ļoti mērķtiecīgiem. Lai gan investīcijas izglītībā, pētniecībā, attīstībā un inovācijā ir nepieciešamas lielākajā daļā ES valstu, ir svarīgi, lai ieguldījumi plūstu uz tām nozarēm, kuras visvairāk palielinātu produktivitātes kāpumu un konkurenci. Tāpēc Komisija ir izvēlējusies pozitīvu risinājumu un papildinājusi valstu ziņojumus ar jaunu pielikumu. Pielikums konstatē konkrētās valsts investīciju vajadzības un problēmas, un tā mērķis ir arī labāk savietot ES fondu līdzekļu izmantošanu ar Eiropas semestra analīzi.

Statistika

Saturs

1. Ārējā vide	S2
2. Finanšu norises	S3
3. Saimnieciskā darbība	S8
4. Cenas un izmaksas	S14
5. Nauda un kredītu atlikumi	S18
6. Fiskālās norises	S23

Sīkāka informācija

ECB statistiskie dati pieejami un lejupielādējami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/
"Tautsaimniecības Biljetena" nodaļas "Statistika" dati pieejami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
Visaptverošs "Statistikas Biljetens" pieejams Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metodoloģiskās definīcijas pieejamas "Statistikas Biljetena" "Vispārējās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Sīkāka informācija par aprēķiniem pieejama "Statistikas Biljetena" "Tehniskajās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminu skaidrojumi un saīsinājumi pieejami ECB statistikas terminu vārdnīcā:	www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/glossa.en.html

Tabulās lietotie apzīmējumi

-	datu nav/dati nav izmantojami
.	dati vēl nav pieejami
...	nulle vai vērā neņemams
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

1. Ārējā vide

1.1. Galveno tirdzniecības partnervalstu IKP un PCI

	IKP ¹⁾ (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						PCI (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)						
	G20	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona	OECD valstis		ASV	Apvienotā Karaliste (SPCI)	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona ²⁾ (SPCI)
	1	2	3	4	5	6	Kopā	Neietverot pārtiku un enerģiju	9	10	11	12	13
2016	3.2	1.6	1.8	0.6	6.7	2.0	4.5	1.8	1.3	0.7	-0.1	2.0	0.2
2017	3.8	2.2	1.8	1.9	6.8	2.4	9.1	1.8	2.1	2.7	0.5	1.6	1.5
2018	.	3.0	1.4	0.7	6.6	.	10.4	2.1	2.4	2.5	1.0	2.1	1.8
2018 I	0.9	0.5	0.1	-0.2	1.5	0.4	2.2	1.9	2.2	2.7	1.3	2.2	1.3
II	1.0	1.0	0.4	0.6	1.7	0.4	2.6	2.0	2.7	2.4	0.7	1.8	1.7
III	0.8	0.8	0.6	-0.7	1.6	0.2	2.9	2.2	2.6	2.5	1.1	2.3	2.1
IV	.	0.6	0.2	0.3	1.5	0.2	2.7	2.3	2.2	2.3	0.8	2.2	1.9
2018 sept.	-	-	-	-	-	-	2.9	2.3	2.3	2.4	1.2	2.5	2.1
okt.	-	-	-	-	-	-	3.1	2.3	2.5	2.4	1.4	2.5	2.3
nov.	-	-	-	-	-	-	2.7	2.2	2.2	2.3	0.8	2.2	1.9
dec.	-	-	-	-	-	-	2.4	2.2	1.9	2.1	0.3	1.9	1.5
2019 janv.	-	-	-	-	-	-	.	.	1.6	1.8	0.2	1.7	1.4
febr. ³⁾	-	-	-	-	-	-	.	.	.	.	.	.	1.5

Avoti: Eurostat (3., 6., 10. un 13. aile); SNB (9., 11. un 12. aile); OECD (1., 2., 4., 5., 7. un 8. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

3) Euro zonas rādītājs ir aplēse, pamatojoties uz provizorisksiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

1.2. Galveno tirdzniecības partnervalstu iepirkumu vadītāju indekss un pasaules tirdzniecība

	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi; s.i. dati)									Preču imports ¹⁾		
	Apvienotais iepirkumu vadītāju indekss						Globālais iepirkumu vadītāju indekss ²⁾			Pasaule	Attīstītās valstis	Jaunās tirgus ekonomikas valstis
	Pasaule ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Jauni eksporta pasūtījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	51.6	52.4	53.4	50.5	51.4	53.3	51.7	52.0	50.1	1.2	1.4	1.0
2017	53.2	54.3	54.7	52.5	51.8	56.4	53.8	53.8	52.8	5.6	3.1	7.3
2018	53.4	55.0	53.3	52.1	52.3	54.6	53.1	53.8	50.9	4.1	2.9	4.9
2018 I	53.5	54.6	53.4	52.1	53.0	57.0	53.7	53.5	52.3	1.3	0.6	1.7
II	53.9	55.9	54.3	52.3	52.5	54.7	53.1	54.2	50.3	0.0	-0.8	0.4
III	53.1	54.8	53.9	51.5	52.1	54.3	52.6	53.2	49.8	2.0	0.8	2.7
IV	53.1	54.7	51.4	52.3	51.5	52.3	52.0	53.5	49.9	-1.6	1.2	-3.3
2018 sept.	52.4	53.9	54.1	50.7	52.1	54.1	52.2	52.5	49.5	2.0	0.8	2.7
okt.	53.0	54.9	52.1	52.5	50.5	53.1	51.8	53.3	50.0	1.6	1.5	1.6
nov.	53.3	54.7	50.8	52.4	51.9	52.7	52.0	53.8	49.8	0.2	1.3	-0.5
dec.	53.1	54.4	51.4	52.0	52.2	51.1	52.1	53.4	50.0	-1.6	1.2	-3.3
2019 janv.	52.4	54.4	50.3	50.9	50.9	51.0	50.9	53.0	49.6	.	.	.
febr.	52.8	55.5	51.5	50.7	50.7	51.9	51.0	53.4	49.6	.	.	.

Avoti: Markit (1.–9. aile); CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini (10.–12. aile).

1) Pasaules un attīstīto valstu datus nav ietverta euro zona. Gada un ceturkšņa dati attiecas uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%); mēneša dati attiecas uz triju mēnešu pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem (%). Visi dati ir sezonāli izlīdzināti.

2) Neietverot euro zonu.

2. Finanšu norises

2.1. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ¹⁾					ASV	Japāna
	Noguldījumi uz nakti (EONIA)	Noguldījumi ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2016	-0.32	-0.34	-0.26	-0.17	-0.03	0.74	-0.02
2017	-0.35	-0.37	-0.33	-0.26	-0.15	1.26	-0.02
2018	-0.36	-0.37	-0.32	-0.27	-0.17	2.31	-0.05
2018 aug.	-0.36	-0.37	-0.32	-0.27	-0.17	2.32	-0.04
sept.	-0.36	-0.37	-0.32	-0.27	-0.17	2.35	-0.04
okt.	-0.37	-0.37	-0.32	-0.26	-0.15	2.46	-0.08
nov.	-0.36	-0.37	-0.32	-0.26	-0.15	2.65	-0.10
dec.	-0.36	-0.37	-0.31	-0.24	-0.13	2.79	-0.10
2019 janv.	-0.37	-0.37	-0.31	-0.24	-0.12	2.77	-0.08
febr.	-0.37	-0.37	-0.31	-0.23	-0.11	2.68	-0.08

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2.2. Peļņas likmju līknes

(perioda beigās; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

	Tagadnes darījumu procentu likmes					Procentu likmju starpības			Nākotnes darījumu tūlītējās procentu likmes			
	Euro zona ^{1), 2)}					Euro zona ^{1), 2)}	ASV	Apvienotā Karaliste	Euro zona ^{1), 2)}			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	-0.93	-0.82	-0.80	-0.47	0.26	1.08	1.63	1.17	-0.78	-0.75	0.35	1.35
2017	-0.78	-0.74	-0.64	-0.17	0.52	1.26	0.67	0.83	-0.66	-0.39	0.66	1.56
2018	-0.80	-0.75	-0.66	-0.26	0.32	1.07	0.08	0.51	-0.67	-0.45	0.44	1.17
2018 aug.	-0.63	-0.67	-0.63	-0.23	0.37	1.04	0.41	0.71	-0.68	-0.46	0.50	1.28
sept.	-0.62	-0.63	-0.55	-0.09	0.51	1.14	0.49	0.77	-0.59	-0.31	0.68	1.36
okt.	-0.75	-0.73	-0.63	-0.17	0.43	1.17	0.48	0.67	-0.66	-0.37	0.60	1.31
nov.	-0.67	-0.70	-0.64	-0.23	0.37	1.06	0.30	0.57	-0.68	-0.45	0.50	1.28
dec.	-0.80	-0.75	-0.66	-0.26	0.32	1.07	0.08	0.51	-0.67	-0.45	0.44	1.17
2019 janv.	-0.58	-0.60	-0.58	-0.32	0.19	0.79	0.08	0.45	-0.61	-0.50	0.24	1.00
febr.	-0.57	-0.57	-0.54	-0.28	0.23	0.80	0.17	0.49	-0.56	-0.44	0.27	1.06

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2) ECB aprēķinu pamatā ir EuroMTS sniegtie dati un Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

2.3. Akciju tirgus indeksi

(indeksu līmeņi izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības nozaru indeksi											
	<i>Broad</i> indekss	50	Pamat- izej- vielas	Patēriņa pakalpo- jumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanses	Rūp- niecība	Tehno- loģijas	Komu- nālie pakal- pojumi	Tele- komuni- kācijas	Vese- lības aprūpe	<i>Standard & Poor's</i> <i>500</i>	<i>Nikkei</i> <i>225</i>
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2016	321.6	3 003.7	620.7	250.9	600.1	278.9	148.7	496.0	375.8	248.6	326.9	770.9	2 094.7	16 920.5
2017	376.9	3 491.0	757.3	268.6	690.4	307.9	182.3	605.5	468.4	272.7	339.2	876.3	2 449.1	20 209.0
2018	375.5	3 386.6	766.3	264.9	697.3	336.0	173.1	629.5	502.5	278.8	292.9	800.5	2 746.2	22 310.7
2018 aug. sept. okt. nov. dec.	382.5	3 436.8	785.2	273.0	711.6	357.5	167.9	653.3	529.4	282.1	288.7	834.2	2 857.8	22 494.1
	376.4	3 365.2	779.9	265.1	692.5	356.4	168.0	649.7	511.7	278.1	274.6	807.2	2 901.5	23 159.3
	359.0	3 244.5	733.7	253.2	657.3	349.6	160.1	607.6	483.0	269.0	277.7	783.7	2 785.5	22 690.8
	351.3	3 186.4	692.3	258.1	649.3	328.6	157.2	589.4	459.6	277.1	293.9	757.5	2 723.2	21 967.9
	335.2	3 057.8	646.7	247.8	624.8	311.8	146.9	556.0	441.5	283.5	296.3	719.4	2 567.3	21 032.4
2019 janv. febr.	340.5	3 088.7	662.2	252.1	630.4	315.4	150.2	570.3	448.1	293.2	288.0	718.3	2 607.4	20 460.5
	355.0	3 223.1	699.4	266.4	667.5	329.9	152.9	598.9	480.6	301.7	285.8	743.0	2 754.9	21 123.6

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.4. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi				Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Norēķinu kartes procentu aizdevumi	Patērēja kredīts			Aizdevumi individuālā darba veicējiem un līgumsabiedrībām bez juridiskās personas statusa	Kredīti mājokļa iegādei					Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar brīdinajuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Ar noteikto termiņu				Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā		APRC ³⁾		Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				APRC ³⁾	
			Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	5–10 gadu	Ilgāk par 10 gadiem		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2018 febr.	0.04	0.44	0.34	0.69	6.19	16.88	4.72	5.70	6.19	2.37	1.64	1.88	1.93	1.91	2.14	1.84
marts	0.04	0.45	0.35	0.67	6.14	16.89	4.71	5.57	6.05	2.34	1.63	1.85	1.95	1.91	2.15	1.84
apr.	0.04	0.45	0.34	0.61	6.12	16.87	4.94	5.67	6.14	2.37	1.62	1.85	1.96	1.90	2.13	1.83
maijs	0.04	0.46	0.34	0.57	6.10	16.89	4.82	5.88	6.39	2.39	1.58	1.85	1.97	1.90	2.13	1.83
jūn.	0.03	0.46	0.33	0.63	6.05	16.84	4.50	5.64	6.11	2.31	1.60	1.81	1.97	1.88	2.12	1.82
jūl.	0.03	0.45	0.33	0.63	6.01	16.80	4.84	5.75	6.22	2.41	1.63	1.83	1.93	1.85	2.12	1.81
aug.	0.03	0.45	0.30	0.63	6.02	16.78	5.42	5.88	6.41	2.39	1.63	1.82	1.92	1.85	2.12	1.81
sept.	0.03	0.45	0.30	0.69	6.05	16.71	5.28	5.74	6.27	2.38	1.60	1.81	1.91	1.85	2.09	1.79
okt.	0.03	0.45	0.29	0.73	5.98	16.73	5.04	5.71	6.23	2.46	1.60	1.80	1.91	1.86	2.09	1.80
nov.	0.03	0.44	0.29	0.72	5.94	16.54	4.92	5.68	6.18	2.38	1.61	1.85	1.94	1.88	2.11	1.81
dec.	0.03	0.43	0.30	0.77	5.87	16.55	4.91	5.47	5.98	2.30	1.61	1.80	1.91	1.84	2.10	1.80
2019 janv. ^(p)	0.03	0.42	0.33	0.74	5.92	16.63	5.30	5.82	6.33	2.37	1.61	1.81	1.89	1.86	2.09	1.82

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

3) Gada izmaksu efektīvā procentu likme (APRC).

2.5. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)}

(gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi			Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Citi aizdevumi apjoma un procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā									Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Līdz 0.25 milj. euro			0.25–1 milj. euro			Vairāk par 1 milj. euro			
		Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem		Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2018 febr.	0.04	0.09	0.43	2.36	2.37	2.49	2.33	1.66	1.63	1.74	1.18	1.35	1.64	1.71
marts	0.04	0.08	0.40	2.33	2.41	2.53	2.34	1.67	1.61	1.70	1.26	1.39	1.66	1.73
apr.	0.04	0.06	0.32	2.32	2.37	2.42	2.33	1.67	1.61	1.74	1.23	1.29	1.65	1.71
maijs	0.03	0.08	0.43	2.28	2.31	2.47	2.38	1.65	1.61	1.74	1.07	1.22	1.65	1.62
jūn.	0.04	0.07	0.74	2.29	2.27	2.44	2.31	1.64	1.56	1.71	1.21	1.33	1.70	1.68
jūl.	0.03	0.08	0.38	2.27	2.16	2.41	2.28	1.67	1.59	1.68	1.14	1.30	1.66	1.64
aug.	0.03	0.08	0.60	2.25	2.21	2.42	2.35	1.66	1.63	1.74	1.10	1.27	1.69	1.64
sept.	0.03	0.08	0.44	2.22	2.21	2.34	2.32	1.65	1.55	1.69	1.12	1.40	1.69	1.65
okt.	0.03	0.08	0.52	2.22	2.14	2.42	2.34	1.65	1.60	1.70	1.23	1.10	1.66	1.64
nov.	0.03	0.07	0.63	2.19	2.20	2.40	2.34	1.66	1.60	1.69	1.20	1.35	1.69	1.66
dec.	0.03	0.07	0.53	2.18	2.21	2.28	2.26	1.61	1.59	1.69	1.21	1.39	1.59	1.64
2019 janv. ^(p)	0.03	0.07	0.56	2.22	2.15	2.39	2.32	1.68	1.61	1.73	1.13	1.30	1.61	1.63

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklassificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru.

2. Finanšu norises

2.6. Euro zonas rezidentu emitētie parāda vērtspapīri emitentu sektoru un sākotnējo termiņu dalījumā (mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Apgrozībā esošais apjoms						Emisiju bruto apjoms ¹⁾							
	Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība			
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Ne- finanšu sabied- rības	Centrālā valdība	Pārējā valdība		
													FIS	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Īstermiņa														
2015	1 269	517	147	.	62	478	65	347	161	37	.	33	82	34
2016	1 241	518	136	.	59	466	62	349	161	45	.	31	79	33
2017	1 241	519	156	.	70	438	57	368	167	55	.	37	79	31
2018 jūl.	1 313	526	178	.	96	453	60	436	191	77	.	48	79	42
aug.	1 311	525	178	.	95	447	65	408	201	61	.	31	82	33
sept.	1 295	531	179	.	89	444	52	378	164	73	.	42	72	28
okt.	1 280	525	171	.	92	439	54	411	184	66	.	46	77	38
nov.	1 270	518	166	.	89	445	52	353	154	57	.	36	74	31
dec.	1 200	499	159	.	72	424	47	267	109	53	.	36	44	26
Ilgtērmiņa														
2015	15 250	3 786	3 270	.	1 075	6 481	637	216	68	46	.	14	80	9
2016	15 380	3 695	3 234	.	1 126	6 684	641	220	62	54	.	18	78	8
2017	15 362	3 560	3 109	.	1 185	6 865	642	247	66	74	.	17	83	7
2018 jūl.	15 555	3 570	3 158	.	1 203	7 003	621	220	54	55	.	16	87	8
aug.	15 564	3 578	3 167	.	1 186	7 010	622	131	50	38	.	2	38	3
sept.	15 683	3 616	3 183	.	1 206	7 055	623	254	79	60	.	29	82	4
okt.	15 719	3 672	3 188	.	1 205	7 026	628	215	60	61	.	14	69	10
nov.	15 802	3 697	3 215	.	1 208	7 054	629	223	67	70	.	8	72	7
dec.	15 747	3 694	3 194	.	1 212	7 020	626	175	60	74	.	14	24	3

Avots: ECB.

1) Lai dati būtu salīdzināmi, gada dati ir gada mēnešu vidējais rādītājs.

2.7. Parāda vērtspapīru un kotēto akciju pieauguma temps un apgrozībā esošais apjoms (mljrd. euro; pārmaiņas; %)

	Parāda vērtspapīri							Kotētās akcijas			
	Kopā	MFI (ietverot Eurosistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI	Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Apgrozībā esošais apjoms											
2015	16 518.8	4 303.2	3 417.2	.	1 137.0	6 958.9	702.4	6 814.4	584.3	968.3	5 261.9
2016	16 621.2	4 213.3	3 369.3	.	1 185.3	7 149.9	703.5	7 089.5	537.6	1 080.2	5 471.6
2017	16 602.8	4 079.7	3 264.5	.	1 255.2	7 303.6	699.8	7 954.7	612.5	1 249.4	6 092.8
2018 jūl.	16 867.9	4 095.9	3 335.9	.	1 299.3	7 455.8	681.0	8 168.5	576.1	1 293.6	6 298.8
aug.	16 874.8	4 102.8	3 345.2	.	1 281.6	7 457.7	687.5	8 019.9	521.1	1 282.5	6 216.3
sept.	16 978.4	4 147.2	3 361.8	.	1 295.4	7 499.3	674.8	7 955.7	543.5	1 293.9	6 118.4
okt.	16 999.6	4 197.4	3 358.4	.	1 296.9	7 464.9	682.0	7 546.6	515.4	1 201.8	5 829.4
nov.	17 072.6	4 214.6	3 381.3	.	1 296.7	7 499.0	681.0	7 475.0	512.1	1 179.2	5 783.6
dec.	16 947.3	4 192.7	3 353.5	.	1 283.7	7 444.7	672.7	7 030.7	465.1	1 099.0	5 466.6
Pieauguma temps											
2015	0.2	-7.0	5.8	.	4.1	1.8	0.6	1.1	4.2	1.8	0.6
2016	0.3	-3.0	-1.2	.	6.5	2.2	-0.1	0.5	1.2	0.9	0.4
2017	1.3	-0.5	-0.2	.	6.1	2.2	0.5	1.1	6.1	2.8	0.3
2018 jūl.	1.2	-0.8	0.6	.	5.0	2.4	-2.5	1.2	0.4	4.8	0.6
aug.	1.4	-0.2	1.2	.	4.2	2.2	-2.6	1.2	0.5	4.7	0.5
sept.	1.8	0.9	1.3	.	5.1	2.4	-3.7	1.1	0.5	3.9	0.5
okt.	1.9	0.9	2.0	.	4.9	2.4	-3.1	1.0	0.5	3.1	0.6
nov.	2.0	1.3	2.5	.	3.7	2.4	-3.6	0.9	0.4	2.9	0.5
dec.	1.7	1.7	1.6	.	3.4	1.9	-4.3	0.8	-0.1	2.8	0.4

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.8. Euro efektīvie kursi¹⁾

(perioda vidējie; indekss: 1999. gada 1. ceturksnis = 100)

	EEK19						EEK38	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIIT	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	94.4	89.4	90.9	85.1	79.4	89.1	109.7	88.7
2017	96.6	91.3	92.0	86.0	78.8	89.9	112.0	89.9
2018	98.9	93.3	93.5	.	.	.	117.9	93.7
2018 I	99.6	93.9	94.4	88.2	80.1	91.8	117.0	93.3
II	98.4	92.9	93.2	87.3	78.8	90.6	117.0	93.2
III	99.2	93.5	93.5	87.8	79.5	91.4	119.2	94.6
IV	98.5	92.8	93.0	.	.	.	118.4	93.6
2018 sept.	99.5	93.7	93.7	-	-	-	120.4	95.4
okt.	98.9	93.2	93.3	-	-	-	119.0	94.2
nov.	98.3	92.7	92.8	-	-	-	117.9	93.4
dec.	98.4	92.6	93.0	-	-	-	118.0	93.2
2019 janv.	97.8	92.0	92.5	-	-	-	117.3	92.5
febr.	97.4	91.5	92.2	-	-	-	116.6	91.8
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>								
2019 febr.	-0.4	-0.5	-0.4	-	-	-	-0.6	-0.8
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>								
2019 febr.	-2.2	-2.4	-2.4	-	-	-	-0.6	-1.8

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmēs".

2) Ar VDIAR deflētais datu laikrindas pieejamas tikai EEK18 tirdzniecības partnervalstu grupai.

2.9. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Kīnas renminbi	Horvātijas kuna	Čehijas krona	Dānijas krona	Ungārijas forints	Japānas jena	Polijas zlots	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	Rumānijas leva	Zviedrijas krona	Šveices franks	ASV dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	7.352	7.533	27.034	7.445	311.438	120.197	4.363	0.819	4.4904	9.469	1.090	1.107
2017	7.629	7.464	26.326	7.439	309.193	126.711	4.257	0.877	4.5688	9.635	1.112	1.130
2018	7.808	7.418	25.647	7.453	318.890	130.396	4.261	0.885	4.6540	10.258	1.155	1.181
2018 I	7.815	7.438	25.402	7.447	311.027	133.166	4.179	0.883	4.6553	9.971	1.165	1.229
II	7.602	7.398	25.599	7.448	317.199	130.045	4.262	0.876	4.6532	10.330	1.174	1.191
III	7.915	7.417	25.718	7.455	324.107	129.606	4.303	0.892	4.6471	10.405	1.144	1.163
IV	7.895	7.420	25.864	7.462	322.995	128.816	4.299	0.887	4.6605	10.320	1.137	1.141
2018 sept.	7.993	7.429	25.614	7.458	324.818	130.535	4.301	0.893	4.6471	10.443	1.129	1.166
okt.	7.948	7.425	25.819	7.460	323.843	129.617	4.305	0.883	4.6658	10.384	1.141	1.148
nov.	7.888	7.428	25.935	7.461	322.330	128.789	4.302	0.881	4.6610	10.292	1.138	1.137
dec.	7.840	7.404	25.835	7.465	322.738	127.878	4.290	0.898	4.6536	10.277	1.129	1.138
2019 janv.	7.750	7.429	25.650	7.466	319.800	124.341	4.292	0.886	4.7062	10.269	1.130	1.142
febr.	7.649	7.415	25.726	7.463	317.908	125.280	4.318	0.873	4.7486	10.499	1.137	1.135
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>												
2019 febr.	-1.3	-0.2	0.3	0.0	-0.6	0.8	0.6	-1.5	0.9	2.2	0.6	-0.6
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>												
2019 febr.	-2.0	-0.3	1.6	0.2	2.0	-6.0	3.7	-1.3	2.0	5.6	-1.5	-8.1

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.10. Euro zonas maksājumu bilance. Finanšu kants

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

	Kopā ¹⁾			Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi	Papildpostenis: bruto ārējais parāds
	Aktīvi	Pasīvi	Saldo	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)												
2017 IV	24 840.3	25 526.8	-686.5	10 675.3	8 735.2	8 550.4	10 967.5	-55.7	5 000.6	5 824.1	669.7	13 890.4
2018 I	24 898.2	25 761.3	-863.1	10 643.9	8 825.8	8 532.1	10 933.7	-75.8	5 124.8	6 001.8	673.2	14 134.5
II	25 526.6	26 196.4	-669.8	10 828.6	8 922.0	8 743.6	11 010.0	-83.1	5 347.4	6 264.4	690.0	14 369.5
III	25 832.2	26 425.6	-593.5	10 939.9	9 011.5	8 883.2	11 099.3	-61.4	5 396.5	6 314.8	673.9	14 450.1
Atlikumi (% no IKP)												
2018 III	224.8	230.0	-5.2	95.2	78.4	77.3	96.6	-0.5	47.0	55.0	5.9	125.8
Darījumi												
2018 I	440.6	319.3	121.3	62.7	-77.8	192.3	196.5	3.1	171.1	200.7	11.4	-
II	167.7	105.1	62.6	-2.2	-29.7	-1.9	-41.4	38.0	127.3	176.2	6.6	-
III	174.1	81.3	92.8	49.1	28.9	41.0	6.3	33.3	49.5	46.1	1.2	-
IV	-309.8	-428.1	118.2	-108.2	-219.7	-124.6	-123.0	17.9	-100.6	-85.3	5.7	-
2018 jūl.	143.0	140.1	2.9	43.1	36.9	20.9	13.4	12.8	70.6	89.8	-4.4	-
aug.	31.6	1.5	30.1	-2.4	8.8	29.0	-42.3	14.1	-12.4	35.1	3.3	-
sept.	-0.5	-60.4	59.9	8.4	-16.8	-8.8	35.2	6.4	-8.7	-78.7	2.2	-
okt.	91.7	74.3	17.4	68.3	-2.7	-30.8	-17.5	1.7	53.2	94.5	-0.7	-
nov.	-101.6	-126.4	24.8	-105.9	-97.4	-45.3	-34.0	9.9	36.5	5.0	3.2	-
dec.	-299.9	-376.0	76.0	-70.6	-119.7	-48.5	-71.5	6.3	-190.3	-184.8	3.2	-
12 mēnešu kumulētie darījumi												
2018 dec.	472.6	77.6	395.0	1.3	-298.3	106.8	38.3	92.4	247.3	337.6	24.8	-
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)												
2018 dec.	4.1	0.7	3.4	0.0	-2.6	0.9	0.3	0.8	2.2	2.9	0.2	-

Avots: ECB.

1) Kopējos aktīvos iekļauti trije atvasinātie finanšu instrumenti.

3. Saimnieciskā darbība

3.1. IKP un izdevumu posteņi

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	IKP											
	Kopā	Iekšzemes pieprasījums							Ārējā bilance ¹⁾			
		Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana			Krājumu pārmaiņas ²⁾	Kopā	Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾	
						Kopā būvniecība	Kopā iekārtu ražošana	Intelektuālā īpašuma produkti				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2015	10 534.3	10 060.1	5 743.1	2 172.5	2 110.8	1 014.6	640.4	449.7	33.6	474.3	4 866.6	4 392.3
2016	10 827.7	10 349.6	5 877.4	2 223.3	2 210.8	1 053.2	679.3	472.3	38.2	478.0	4 942.9	4 464.9
2017	11 206.0	10 682.9	6 058.2	2 279.5	2 302.8	1 121.6	716.3	459.2	42.4	523.0	5 295.5	4 772.5
2017 IV	2 844.1	2 702.4	1 530.7	576.0	588.2	287.1	185.4	114.3	7.5	141.7	1 361.5	1 219.8
2018 I	2 865.2	2 725.4	1 543.7	578.3	592.1	291.3	184.1	115.3	11.3	139.8	1 357.4	1 217.7
II	2 889.4	2 757.3	1 553.4	585.7	604.4	297.9	188.8	116.4	13.8	132.1	1 379.2	1 247.1
III	2 904.4	2 788.1	1 562.3	587.7	615.0	302.0	192.9	118.8	23.1	116.2	1 392.3	1 276.0
% no IKP												
2017	100.0	95.3	54.1	20.3	20.5	10.0	6.4	4.1	0.4	4.7	-	-
Ķēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2018 I	0.4	0.5	0.5	0.0	0.1	0.6	-0.8	0.4	-	-	-0.7	-0.6
II	0.4	0.5	0.2	0.4	1.6	1.3	2.4	0.7	-	-	1.2	1.3
III	0.2	0.6	0.1	0.3	0.7	0.2	1.3	1.1	-	-	0.1	1.0
IV	0.2	.	.	.	.	.	.	.	-	-	.	.
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2015	2.1	2.4	1.8	1.3	4.9	0.4	5.6	15.6	-	-	6.6	7.7
2016	2.0	2.4	2.0	1.8	4.0	2.7	5.8	4.3	-	-	3.0	4.2
2017	2.4	1.7	1.6	1.2	2.6	3.9	5.0	-3.6	-	-	5.2	3.9
2018 I	2.4	1.8	1.7	1.0	3.4	3.4	5.4	0.6	-	-	3.8	2.7
II	2.2	1.5	1.4	1.1	2.9	4.0	6.1	-4.3	-	-	4.0	2.7
III	1.6	1.9	1.0	0.9	3.7	2.2	5.8	4.2	-	-	2.8	3.6
IV	1.2	.	.	.	.	.	.	.	-	-	.	.
devums IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2018 I	0.4	0.5	0.3	0.0	0.0	0.1	-0.1	0.0	0.2	-0.1	-	-
II	0.4	0.4	0.1	0.1	0.3	0.1	0.2	0.0	-0.1	0.0	-	-
III	0.2	0.5	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.3	-0.4	-	-
IV	0.2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	-	-
devums IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015	2.1	2.3	1.0	0.3	1.0	0.0	0.3	0.6	0.0	-0.2	-	-
2016	2.0	2.3	1.1	0.4	0.8	0.3	0.4	0.2	0.1	-0.4	-	-
2017	2.4	1.6	0.9	0.2	0.5	0.4	0.3	-0.2	0.0	0.8	-	-
2018 I	2.4	1.8	0.9	0.2	0.7	0.3	0.3	0.0	-0.1	0.6	-	-
II	2.2	1.5	0.7	0.2	0.6	0.4	0.4	-0.2	-0.1	0.7	-	-
III	1.6	1.8	0.6	0.2	0.8	0.2	0.4	0.2	0.3	-0.2	-	-
IV	1.2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	-	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.

2) Ietverot vērtislietu iegādi un neietverot to pārdošanu.

3. Saimnieciskā darbība

3.2. Pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)											Produktu nodokļi mīnus produktu subsīdijas
	Kopā	Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekus- tamais īpašums	Profe- sionālie, komerc- darbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2015	9 461.6	159.5	1 901.2	468.0	1 784.9	433.4	470.2	1 078.0	1 031.0	1 805.1	330.3	1 072.6
2016	9 715.8	158.6	1 962.6	486.8	1 836.0	452.7	464.1	1 098.7	1 069.2	1 849.8	337.4	1 111.7
2017	10 048.5	171.3	2 032.8	512.8	1 916.8	469.4	455.8	1 129.7	1 118.5	1 897.1	344.4	1 157.3
2017 IV	2 551.4	43.7	519.9	131.5	486.4	119.1	114.0	285.3	284.9	479.7	86.9	292.8
2018 I	2 568.6	43.1	518.5	134.3	490.0	120.9	114.3	287.5	289.3	483.2	87.7	296.5
II	2 589.8	42.9	520.7	137.1	494.1	122.7	114.2	289.5	292.5	488.4	87.8	299.8
III	2 603.3	43.4	521.9	139.6	495.8	123.8	115.0	291.2	294.2	490.0	88.2	301.9
% no pievienotās vērtības												
2017	100.0	1.7	20.2	5.1	19.1	4.7	4.5	11.2	11.1	18.9	3.4	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2017 IV	0.7	0.8	1.3	1.2	0.7	0.3	0.3	0.2	0.8	0.3	0.2	0.6
2018 I	0.4	0.7	-0.7	0.8	0.8	1.7	-0.4	0.6	1.1	0.3	0.1	0.3
II	0.4	-0.5	0.3	1.2	0.5	1.3	0.6	0.1	0.7	0.2	0.0	0.6
III	0.2	-0.6	0.0	0.6	0.1	0.8	0.4	0.3	0.0	0.2	0.2	0.1
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2015	1.9	-0.2	3.6	0.8	2.2	3.6	0.0	0.7	3.0	0.8	1.2	3.5
2016	1.9	-1.4	3.4	1.5	1.7	3.9	0.6	0.3	2.5	1.3	1.0	2.7
2017	2.4	0.7	3.1	3.2	3.1	4.3	-0.6	1.1	4.0	1.1	0.9	2.4
2017 IV	2.8	2.5	3.9	4.3	3.4	3.7	0.0	1.3	4.4	1.2	1.0	2.1
2018 I	2.5	1.8	3.1	3.8	2.9	4.8	0.0	1.5	3.5	1.4	1.2	1.6
II	2.2	1.3	2.4	3.8	2.6	5.1	0.5	1.2	3.3	1.2	0.7	1.8
III	1.6	0.4	0.9	3.8	2.1	4.3	1.0	1.2	2.6	1.0	0.5	1.5
devums pievienotās vērtības ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2017 IV	0.7	0.0	0.3	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
2018 I	0.4	0.0	-0.1	0.0	0.2	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	-
II	0.4	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
III	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
devums pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015	1.9	0.0	0.7	0.0	0.4	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
2016	1.9	0.0	0.7	0.1	0.3	0.2	0.0	0.0	0.3	0.2	0.0	-
2017	2.4	0.0	0.6	0.2	0.6	0.2	0.0	0.1	0.4	0.2	0.0	-
2017 IV	2.8	0.0	0.8	0.2	0.6	0.2	0.0	0.2	0.5	0.2	0.0	-
2018 I	2.5	0.0	0.6	0.2	0.5	0.2	0.0	0.2	0.4	0.3	0.0	-
II	2.2	0.0	0.5	0.2	0.5	0.2	0.0	0.1	0.4	0.2	0.0	-
III	1.6	0.0	0.2	0.2	0.4	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

3. Saimnieciskā darbība

3.3. Nodarbinātība¹⁾

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījuma											
		Nodarbinātības statusu dalījuma											
		Darba ņēmēji	Pašnodarbinātie	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finances un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nodarbinātās personas													
<i>Īpatsvars nodarbināto kopskaitā (%)</i>													
2016	100.0	85.5	14.5	3.2	14.8	6.0	24.9	2.8	2.6	1.0	13.5	24.2	7.0
2017	100.0	85.8	14.2	3.2	14.7	6.0	24.9	2.8	2.5	1.0	13.7	24.2	7.0
2018	100.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2016	1.4	1.7	-0.3	-0.4	0.8	0.4	1.7	3.0	-0.2	1.9	2.7	1.4	0.7
2017	1.6	2.0	-0.5	-0.6	1.2	1.8	1.7	3.1	-1.2	1.5	3.1	1.3	1.4
2018	1.4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2018 I	1.5	1.9	-0.8	-0.8	1.6	2.1	1.5	2.6	-0.9	1.5	3.1	1.2	0.5
II	1.5	1.8	-0.4	-0.4	1.6	2.6	1.3	2.6	-0.8	1.5	3.0	1.2	0.8
III	1.3	1.6	-0.3	0.3	1.2	2.5	1.3	3.4	-1.2	0.9	2.5	1.1	-0.8
IV	1.3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Nostrādātās stundas													
<i>Īpatsvars nostrādāto stundu kopskaitā (%)</i>													
2015	100.0	80.3	19.7	4.4	15.4	6.7	25.7	2.9	2.7	1.0	13.0	21.9	6.2
2016	100.0	80.6	19.4	4.3	15.3	6.7	25.8	3.0	2.6	1.0	13.2	21.9	6.2
2017	100.0	81.0	19.0	4.2	15.3	6.7	25.8	3.0	2.6	1.0	13.4	21.8	6.2
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2015	1.2	1.4	0.1	-0.5	0.5	0.6	1.1	2.7	-0.2	1.4	3.0	1.2	1.1
2016	1.5	1.9	-0.3	-0.3	0.9	0.7	1.7	2.8	0.2	2.3	2.9	1.4	0.8
2017	1.4	1.9	-0.8	-1.0	1.2	1.9	1.4	3.0	-1.7	2.1	3.0	1.1	0.8
2017 IV	1.8	2.4	-0.6	-0.6	2.0	3.6	1.5	3.1	-1.8	3.5	3.7	1.3	0.7
2018 I	1.4	2.0	-0.9	-1.0	1.7	2.4	1.2	2.3	-1.0	2.9	3.2	1.2	0.2
II	1.7	2.2	-0.5	0.4	1.8	2.7	1.1	3.0	-0.4	1.4	3.6	1.4	0.7
III	1.6	2.0	-0.2	0.5	1.7	3.4	1.3	3.7	-1.0	1.2	3.2	1.1	0.2
Nostrādāto stundu skaits uz vienu nodarbināto													
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2015	0.1	0.2	0.4	0.7	0.4	0.5	-0.3	1.1	0.1	0.3	0.2	0.1	0.5
2016	0.1	0.2	0.0	0.2	0.1	0.3	0.0	-0.1	0.4	0.4	0.1	0.1	0.1
2017	-0.2	-0.1	-0.3	-0.4	0.0	0.1	-0.3	-0.1	-0.5	0.5	-0.1	-0.2	-0.6
2017 IV	0.2	0.4	0.1	0.6	0.7	1.1	0.0	0.0	-0.3	1.9	0.2	0.1	-0.5
2018 I	-0.1	0.1	-0.2	-0.2	0.1	0.3	-0.3	-0.2	0.0	1.3	0.1	-0.1	-0.3
II	0.2	0.4	-0.1	0.8	0.3	0.1	-0.2	0.4	0.4	-0.1	0.6	0.2	-0.1
III	0.3	0.5	0.1	0.2	0.4	0.8	0.0	0.3	0.2	0.3	0.7	0.0	1.0

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Nodarbinātības dati balstīti uz EKS 2010.

3. Saimnieciskā darbība

3.4. Darbaspēks, bezdarbs un brīvās darbvietas

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Darba- spēks (milj.) ¹⁾	Nepietie- kama nodarbi- nātība (% no darba- spēka) ¹⁾	Bezdarbs											Brīvo darbvie- tu īpat- svars ²⁾
			Kopā		Ilgtermiņa bezdarbs (% no darba- spēka) ¹⁾	Pēc vecuma				Pēc dzimuma				
						Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes		
			Milj.	% no darba- spēka		Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	% no darbvie- tu kop- skaita
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
% no 2016. gada kopapjoma		100.0			81.7		18.3		52.2		47.8			
2016	162.028	4.3	16.254	10.0	5.0	13.291	9.0	2.963	20.9	8.482	9.7	7.772	10.4	1.7
2017	162.659	4.1	14.765	9.1	4.4	12.098	8.1	2.667	18.8	7.639	8.7	7.126	9.5	1.9
2018	.	.	13.393	8.2	.	10.957	7.3	2.436	17.0	6.902	7.9	6.491	8.6	2.1
2018 I	162.591	4.0	13.941	8.5	4.2	11.436	7.7	2.505	17.6	7.193	8.2	6.748	8.9	2.1
II	163.180	3.9	13.495	8.3	3.9	11.061	7.4	2.433	17.0	6.954	7.9	6.541	8.7	2.1
III	163.709	3.6	13.156	8.1	3.6	10.750	7.2	2.407	16.8	6.800	7.7	6.356	8.4	2.1
IV	.	.	12.979	7.9	.	10.581	7.1	2.398	16.6	6.659	7.6	6.320	8.3	2.3
2018 aug.	-	-	13.121	8.0	-	10.717	7.2	2.404	16.8	6.782	7.7	6.338	8.4	-
sept.	-	-	13.108	8.0	-	10.695	7.2	2.414	16.8	6.779	7.7	6.329	8.4	-
okt.	-	-	13.102	8.0	-	10.672	7.1	2.430	16.9	6.739	7.7	6.363	8.4	-
nov.	-	-	12.965	7.9	-	10.583	7.1	2.382	16.5	6.661	7.6	6.304	8.3	-
dec.	-	-	12.871	7.8	-	10.489	7.0	2.382	16.5	6.578	7.5	6.292	8.3	-
2019 janv.	-	-	12.848	7.8	-	10.465	7.0	2.383	16.5	6.568	7.5	6.279	8.2	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati nav sezonāli izlīdzināti.

2) Brīvo darbvietu īpatsvars ir brīvo darbvietu skaits, dalīts ar aizņemto darbvietu un brīvo darbvietu summu (%).

3.5. Uzņēmējdarbības īstermiņa statistika

	Rūpnieciskā ražošana						Būvniecības produkcija	Jauno rūpniecības pasūtījumu ECB rādītājs	Mazumtirdzniecība				Reģistrētie jaunie viegie automobiļi
	Kopā (izņemot būvniecību)		Galvenās rūpniecības grupas						Kopā	Pārtika, dzērieni, tabaka	Nepārtikas preces	Degviela	
	Apstrādes rūpniecība	Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Enerģētika								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2015. gada kopapjoma	100.0	88.7	32.1	34.5	21.8	11.6	100.0	100.0	100.0	40.4	52.5	7.1	100.0
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)													
2016	1.6	1.8	1.8	1.9	1.7	0.5	3.1	0.6	1.6	1.0	2.1	1.4	7.2
2017	3.0	3.2	3.4	3.9	1.5	1.1	3.0	7.9	2.3	1.4	3.3	0.9	5.7
2018	1.0	1.3	0.6	2.1	1.3	-1.5	2.2	2.5	1.5	1.3	1.8	0.6	0.8
2018 I	3.1	3.4	3.1	4.4	2.4	0.6	2.5	6.6	1.7	1.6	1.8	0.1	5.3
II	2.4	2.8	1.8	4.6	2.0	-1.9	2.7	3.8	1.7	1.2	2.3	0.8	3.2
III	0.7	0.9	-0.2	1.9	1.0	-1.2	2.2	1.5	1.2	1.0	1.4	-0.1	3.4
IV	-1.9	-1.7	-2.3	-2.0	-0.3	-3.6	1.4	-1.7	1.5	1.3	1.7	1.4	-9.4
2018 aug.	1.1	1.4	-0.2	1.8	3.1	-1.0	0.9	2.4	2.3	1.8	2.7	-0.3	30.9
sept.	0.6	0.9	-0.4	2.2	0.6	-1.4	3.6	0.4	0.3	0.1	0.5	0.7	-21.2
okt.	1.3	1.6	0.0	3.7	0.8	-2.6	0.8	-0.2	2.5	2.4	3.0	1.1	-11.8
nov.	-3.0	-2.9	-3.1	-4.4	0.4	-4.0	1.1	1.0	1.9	0.8	2.4	1.7	-8.9
dec.	-4.2	-4.0	-4.0	-5.5	-2.2	-4.2	0.7	-5.7	0.3	0.7	-0.1	1.4	-7.5
2019 janv.	.	.	.	.	.	.	.	.	2.2	2.2	1.7	4.3	-2.5
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)													
2018 aug.	1.2	1.2	0.4	1.9	2.0	1.5	0.7	2.8	0.4	0.4	0.6	-0.5	21.9
sept.	-0.7	-0.4	-0.4	-0.5	-1.0	-2.0	2.0	-1.1	-0.4	-0.4	-0.6	0.8	-37.1
okt.	0.1	0.1	0.1	0.4	-0.2	-1.0	-1.4	0.1	0.7	0.7	0.6	0.5	9.1
nov.	-1.7	-1.7	-1.2	-2.7	-0.5	0.2	0.3	2.2	0.8	-0.3	1.5	0.4	6.7
dec.	-0.9	-1.0	0.0	-1.5	-1.5	-0.4	-0.4	-4.3	-1.4	-0.1	-2.4	0.1	2.5
2019 janv.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.3	0.6	1.7	1.6	4.8

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, ECB eksperimentālie statistiskie dati (8. aile) un Eiropas Automobiļu ražotāju asociācija (13. aile).

3. Saimnieciskā darbība

3.6. Viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības, ja nav norādīts citādi)							Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Ekonomiskā noskaņo- juma rādītājs (ilgttermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība		Patērētāju konfi- dences rādītājs	Būvnie- cības konfi- dences rādītājs	Mazum- tirdznie- cības konfi- dences rādītājs	Pakalpojumu nozares		Apstrādes rūpnie- cības iepirkumu vadītāju indekss (IVI)	Apstrādes rūpnie- cības produk- cijas izlaide	Uzņēmēj- darbības aktivitāte pakalpoju- mu nozarē	Apvienotā produkci- jas izlaide
		Ražotāju konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				Pakal- pojumu nozares konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999–2015	99.2	-5.3	80.7	-12.3	-15.0	-8.7	7.2	-	51.2	52.5	53.0	52.8
2016	104.1	-1.8	81.7	-8.6	-16.4	0.6	11.3	88.9	52.5	53.6	53.1	53.3
2017	110.1	5.5	83.2	-6.0	-4.2	2.3	14.6	89.8	57.4	58.5	55.6	56.4
2018	111.2	6.6	83.8	-5.5	6.1	1.3	15.2	90.3	54.9	54.7	54.5	54.6
2018 I	113.2	8.9	84.1	-4.2	4.5	3.0	16.8	90.3	58.2	58.9	56.4	57.0
II	111.8	7.8	83.9	-5.2	5.5	0.5	15.1	90.4	55.6	55.1	54.5	54.7
III	110.9	5.9	83.7	-5.6	6.6	1.9	15.3	90.3	54.3	54.0	54.4	54.3
IV	108.9	3.6	83.6	-6.9	7.9	-0.3	13.4	90.4	51.7	51.0	52.8	52.3
2018 sept.	110.4	5.5	-	-6.2	8.3	2.7	15.2	-	53.2	52.7	54.7	54.1
okt.	109.7	4.2	83.6	-5.9	8.0	-0.5	14.0	90.1	52.0	51.3	53.7	53.1
nov.	109.5	4.4	-	-6.6	8.3	-0.2	14.0	-	51.8	50.7	53.4	52.7
dec.	107.4	2.3	-	-8.3	7.3	-0.1	12.2	-	51.4	51.0	51.2	51.1
2019 janv.	106.3	0.6	83.6	-7.9	8.4	-2.1	11.0	90.7	50.5	50.5	51.2	51.0
febr.	106.1	-0.4	-	-7.4	6.4	-1.6	12.1	-	49.3	49.4	52.8	51.9

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts; 1.–8. aile) un Markit (9.–12. aile).

3.7. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kontu kopsavilkums

(faktiskajās cenās, ja nav norādīts citādi; sezonāli neizlīdzināti dati)

	Mājsaimniecības							Nefinanšu sabiedrības					
	Uzkrā- jumu rādītājs (bruto) ¹⁾	Parāda rādītājs	Reālie bruto rīcībā esošie ienākumi	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Tīrā vērtība ²⁾	Nekus- tamie aktīvi	Pelņas daļa ³⁾	Uzkrā- jumu rādītājs (neto)	Parāda rādītājs ⁴⁾	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Finan- sējums
	Bruto rīcībā esošie ienākumi (izlīdzināti dati; %)	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)					% no neto pievienotās vērtības	% no IKP	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015	12.4	94.0	1.6	2.0	1.2	3.2	2.0	34.7	6.2	138.8	5.0	7.8	2.9
2016	12.3	94.2	1.8	2.0	6.2	3.4	2.8	35.2	7.7	139.0	4.9	6.2	2.9
2017	11.8	94.1	1.2	1.9	6.9	4.0	4.1	34.7	6.9	137.0	3.4	5.0	2.0
2017 IV	11.8	94.1	1.5	1.9	6.4	4.0	4.1	34.7	6.9	137.0	3.4	1.4	2.0
2018 I	11.8	93.8	1.8	1.9	5.7	3.6	4.5	34.8	7.0	136.8	3.0	0.0	1.6
II	12.0	93.8	1.9	1.9	8.4	3.8	4.6	34.9	6.9	137.6	3.1	1.0	1.7
III	12.1	93.7	1.4	1.9	8.5	3.8	5.1	34.5	6.9	137.0	2.8	8.1	1.7

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Pamatojoties uz četrkšņu uzkrājumu un bruto rīcībā esošo ienākumu kumulētajām summām (korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs).

2) Finanšu aktīvi (neietverot finanšu saistības) un nefinanšu aktīvi. Nefinanšu aktīvus veido galvenokārt nekustamie aktīvi (dzīvjamās ēkas un zeme). Tie ietver arī tādu uzņēmumu nefinanšu aktīvus, kuri nav juridiskās personas un kuri klasificēti mājsaimniecību sektorā.

3) Pelņas daļu nosaka saskaņā ar tīrajiem komercdarbības ienākumiem, kas kopumā atbilst grāmatvedībā aprēķinātajai peļņai.

4) Noteikts, pamatojoties uz aizdevumu, parāda vērtspapīru, tirdzniecības kredītu atlikumu un pensiju shēmu saistībām.

3. Saimnieciskā darbība

3.8. Euro zonas maksājumu balance. Tekošais konts un kapitāla konts

(mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi; darījumi)

	Tekošais konts											Kapitāla konts ¹⁾	
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Sākotnējie ienākumi		Otrreizējie ienākumi		Kredīts	Debets
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2018 I	993.0	888.1	104.9	577.5	492.1	218.8	189.0	168.5	147.9	28.3	59.1	9.0	6.4
II	1 020.4	924.3	96.1	585.2	505.2	220.9	191.8	186.2	163.5	28.1	63.8	8.1	6.4
III	1 029.7	953.5	76.2	591.8	523.0	228.7	200.1	180.5	161.5	28.8	68.8	8.2	5.9
IV	1 003.8	938.5	65.3	586.2	531.1	225.6	191.9	163.3	146.0	28.7	69.5	18.8	11.3
2018 jūl.	338.8	316.5	22.3	194.8	173.2	76.2	66.7	58.6	53.3	9.2	23.3	2.9	1.9
aug.	348.1	315.4	32.8	199.6	173.6	76.7	66.4	61.8	53.2	10.1	22.2	3.0	1.8
sept.	342.8	321.6	21.2	197.3	176.2	75.9	67.0	60.1	55.1	9.5	23.3	2.3	2.2
okt.	334.9	308.4	26.5	198.8	179.2	72.5	61.3	54.1	45.7	9.5	22.2	3.3	2.2
nov.	340.0	317.4	22.6	196.5	176.9	76.9	65.0	57.0	51.1	9.6	24.3	4.1	3.1
dec.	328.9	312.7	16.2	190.8	175.0	76.2	65.6	52.3	49.1	9.6	22.9	11.4	6.0
12 mēnešu kumulētie darījumi													
2018 dec.	4 046.9	3 704.3	342.6	2 340.7	2 051.5	894.0	772.8	698.4	618.9	113.8	261.1	44.1	30.0
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)													
2018 dec.	35.2	32.2	3.0	20.3	17.8	7.8	6.7	6.1	5.4	1.0	2.3	0.4	0.3

1) Kapitāla konta dati nav sezonāli izlīdzināti.

3.9. Euro zonas preču ārējā tirdzniecība¹⁾, vērtības un apjomi preču grupu dalījumā²⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā			Papildpos- tenis: apstrādes rūpniecība	Kopā			Papildposteni			
			Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces		Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Apstrādes rūpniecība	Nafta		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2018 I	2.1	2.1	561.2	270.5	114.0	167.9	470.2	504.5	291.8	81.0	123.7	357.8	65.2
II	4.3	5.8	566.0	271.3	117.7	166.5	473.8	515.1	300.8	79.8	126.9	364.1	65.6
III	4.7	10.0	572.4	277.7	117.0	167.2	476.7	530.9	310.1	86.2	126.6	372.4	68.4
IV	3.7	7.0	578.7	.	.	.	480.8	533.5	.	.	.	374.7	.
2018 jūl.	9.4	14.0	189.2	91.7	38.9	55.2	155.9	177.0	103.7	28.7	42.3	124.4	22.7
aug.	5.5	8.7	192.7	93.5	38.9	56.5	161.0	176.3	102.8	28.3	42.2	123.4	23.0
sept.	-0.6	7.4	190.5	92.5	39.2	55.5	159.9	177.6	103.6	29.2	42.2	124.6	22.7
okt.	11.1	14.2	194.1	93.6	40.1	56.3	160.6	180.4	105.7	29.1	43.9	126.4	24.2
nov.	2.2	4.6	192.4	92.7	40.7	55.8	161.4	176.6	101.7	28.6	43.4	125.3	21.2
dec.	-2.5	1.9	192.2	.	.	.	158.7	176.6	.	.	.	123.0	.
Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2018 I	2.2	2.4	125.8	125.5	123.5	131.5	126.2	114.4	114.9	113.0	115.2	117.6	110.3
II	3.0	2.5	125.6	124.4	126.8	129.2	126.3	115.2	115.3	112.0	118.3	119.3	101.7
III	0.9	1.6	125.2	125.4	124.5	127.9	125.5	115.2	114.8	118.0	115.1	119.5	99.4
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2018 jūn.	3.5	2.0	126.3	125.2	128.4	131.3	127.1	114.9	115.6	112.3	117.3	118.5	101.5
jūl.	6.3	6.6	124.7	124.5	124.9	127.1	123.6	116.0	115.7	119.0	116.3	120.5	100.3
aug.	1.6	0.1	126.6	126.8	124.4	129.9	127.3	115.1	114.9	117.2	114.6	119.1	102.4
sept.	-4.7	-1.8	124.4	124.9	124.2	126.7	125.7	114.5	114.0	117.7	114.4	119.0	95.6
okt.	6.9	4.5	126.8	126.2	127.8	128.7	126.7	116.1	115.6	118.4	119.2	121.1	98.1
nov.	-1.6	-1.5	125.3	124.6	128.9	126.8	126.3	113.9	112.7	113.6	117.0	118.4	94.8

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Atšķirība starp ECB maksājumu bilances posteņa "Preces" (3.8. tabula) un Eurostat preču tirdzniecības (3.9. tabula) datiem veidojas galvenokārt to atšķirīgo definīciju dēļ.

2) Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (Broad Economic Categories) klasifikācijai.

4. Cenas un izmaksas

4.1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %) ²⁾						Papildpostenis: administratīvi regulējamās cenas	
	Indekss: 2015. g. = 100	Kopā		Preces	Pakalpojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakalpojumi	Kopējais SPCI (neietverot administratīvi regulējamās cenas)	Administratīvi regulējamās cenas
		Kopā (neietverot pārtiku un enerģiju)											
		1	2										
% no 2019. gada kopapjoma	100.0	100.0	70.9	55.5	44.5	100.0	14.5	4.5	26.4	10.1	44.5	83.6	16.4
2016	100.2	0.2	0.8	-0.4	1.1	-	-	-	-	-	-	0.2	0.3
2017	101.8	1.5	1.0	1.6	1.4	-	-	-	-	-	-	1.6	1.2
2018	103.6	1.8	1.0	2.0	1.5	-	-	-	-	-	-	1.7	2.1
2018 I	102.1	1.3	1.0	1.1	1.4	0.5	0.5	0.2	0.1	1.9	0.5	1.2	1.8
II	103.8	1.7	1.0	2.0	1.4	0.6	0.7	0.9	0.0	1.9	0.5	1.7	1.7
III	104.1	2.1	1.0	2.6	1.5	0.5	0.4	0.5	0.1	2.7	0.3	2.1	2.3
IV	104.3	1.9	1.0	2.3	1.5	0.3	0.2	0.4	0.1	1.6	0.2	1.8	2.6
2018 sept.	104.4	2.1	1.0	2.6	1.4	0.2	0.1	1.3	0.0	1.3	0.1	2.0	2.3
okt.	104.7	2.3	1.2	2.7	1.7	0.2	0.1	-0.3	0.0	1.8	0.1	2.2	2.7
nov.	104.1	1.9	0.9	2.4	1.4	0.0	0.1	-0.5	0.0	0.0	0.0	1.8	2.7
dec.	104.1	1.5	0.9	1.7	1.3	-0.3	0.0	0.3	0.0	-3.3	0.0	1.3	2.5
2019 janv.	103.0	1.4	1.1	1.2	1.6	0.0	0.3	0.1	0.0	-0.9	0.1	1.2	2.3
febr. ³⁾	103.3	1.5	1.0	.	1.3	0.2	0.2	0.7	0.0	0.6	0.0	.	.

	Preces						Pakalpojumi						
	Pārtika (ietverot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakari	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Dažādi	
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija		Īres maksa					
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
% no 2019. gada kopapjoma	19.0	14.5	4.5	36.5	26.4	10.1	11.0	6.5	7.2	2.6	15.3	8.4	
2016	0.9	0.6	1.4	-1.1	0.4	-5.1	1.1	1.1	0.8	0.0	1.3	1.2	
2017	1.8	1.5	2.4	1.5	0.3	4.9	1.3	1.2	2.1	-1.1	2.1	0.8	
2018	2.2	2.1	2.3	1.9	0.3	6.4	1.2	1.2	1.5	-0.1	2.0	1.4	
2018 I	1.7	2.2	0.2	0.8	0.3	2.2	1.3	1.3	1.7	-0.2	1.9	1.2	
II	2.6	2.3	3.3	1.6	0.2	5.6	1.2	1.2	1.3	0.1	1.9	1.3	
III	2.5	2.1	3.8	2.7	0.2	9.5	1.1	1.1	1.4	0.2	2.2	1.3	
IV	2.0	1.9	2.0	2.4	0.2	8.4	1.2	1.1	1.5	-0.3	1.9	1.7	
2018 sept.	2.6	2.1	4.3	2.6	0.2	9.6	1.1	1.1	1.3	0.0	2.0	1.3	
okt.	2.2	2.1	2.4	3.0	0.2	10.8	1.2	1.1	1.8	-0.2	2.5	1.7	
nov.	1.9	2.0	1.8	2.6	0.2	9.1	1.2	1.1	1.6	-0.5	1.5	1.7	
dec.	1.8	1.7	1.8	1.6	0.2	5.5	1.2	1.1	1.2	-0.3	1.6	1.7	
2019 janv.	1.8	1.8	1.8	0.9	0.3	2.7	1.2	1.1	1.6	-0.4	2.2	1.5	
febr. ³⁾	2.4	2.2	2.9	.	0.3	3.5	.	.	.	.	.	.	

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) 2016. gada maijā ECB sāka publicēt uzlabotās sezonāli izlīdzinātās euro zonas SPCI datu laikrindas saskaņā ar pārskatīto sezonāli izlīdzināto pieeju, kas aprakstīta ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 1. ielikumā (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201603.en.pdf>).

3) Aplēse, pamatojoties uz provizoriskiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

4. Cenas un izmaksas

4.2. Rūpniecības, būvniecības un īpašuma cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Ražotāju cenas rūpniecībā, neietverot būvniecību ¹⁾										Būv- niecība	Mājokļu cenas ²⁾	Komer- cību īpašumu cenu ekspe- rimentālais rādītājs ²⁾
	Kopā (indekss: 2015. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība (neietverot būvniecību un enerģētiku)						Ener- ģētika			
		Apstrā- des rūp- niecība	Kopā	Star- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces							
						Kopā	Pār- tīka, alkoholiskie dzērieni un tabaka	Nepār- tīkas preces					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2015. gada kopējuma	100.0	100.0	77.3	72.1	28.9	20.7	22.5	16.5	5.9	27.9			
2016	97.9	-2.1	-1.4	-0.5	-1.6	0.5	0.0	0.0	0.0	-6.9	0.6	3.4	5.0
2017	100.8	3.0	3.0	2.1	3.2	0.9	1.9	2.8	0.2	5.7	2.2	3.7	5.1
2018	104.0	3.2	2.5	1.5	2.7	1.0	0.4	0.2	0.7	8.1	.	.	.
2018 I	102.4	1.7	1.6	1.5	2.4	0.9	0.8	1.0	0.5	2.0	2.4	4.3	4.7
II	103.1	2.8	2.6	1.4	2.5	1.0	0.3	0.1	0.6	6.7	2.4	4.2	4.2
III	104.9	4.3	3.2	1.5	3.1	1.1	0.1	-0.3	0.7	12.5	2.7	4.3	.
IV	105.7	4.0	2.3	1.4	2.5	1.1	0.3	-0.2	0.8	11.1	.	.	.
2018 aug.	104.8	4.3	3.3	1.6	3.3	1.1	0.1	-0.3	0.7	12.4	-	-	-
sept.	105.4	4.6	3.0	1.5	2.9	1.1	0.0	-0.4	0.7	13.0	-	-	-
okt.	106.2	4.9	3.2	1.5	2.7	1.2	0.2	-0.3	0.8	14.6	-	-	-
nov.	105.9	4.0	2.3	1.5	2.6	1.2	0.2	-0.2	0.8	11.0	-	-	-
dec.	105.1	3.0	1.5	1.3	2.2	1.1	0.4	0.0	0.8	7.7	-	-	-
2019 janv.	105.5	3.0	1.0	1.2	1.7	1.4	0.5	0.0	1.0	7.3	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un ECB aprēķini, kuru pamatā ir MSCI dati un valstu avoti (13. aile).

1) Tikai iekšzemes tirdzniecība.

2) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk.

www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4.3. Preču cenas un IKP deflatori

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	IKP deflatori								Naftas cenas (euro par barelu)	Neenerģijas preču cenas (euro)					
	Kopā (s.i. dati; indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		Svērums atbilstoši importam ²⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ²⁾		
			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana				Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces	Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
% no kopējuma										100.0	45.4	54.6	100.0	50.4	49.6
2016	106.9	0.8	0.5	0.4	0.5	0.7	-1.4	-2.5	39.9	-2.0	-1.4	-2.8	-3.1	-3.7	-2.3
2017	108.0	1.1	1.5	1.4	1.4	1.5	1.9	2.9	48.1	5.8	-3.5	16.6	6.7	-1.6	17.8
2018	.	.	.	.	.	.	.	.	60.4	-0.9	-6.3	4.3	-0.2	-5.5	5.7
2018 I	108.9	1.4	1.5	1.2	1.5	1.8	0.4	0.4	54.6	-8.9	-14.6	-3.2	-7.6	-12.9	-1.4
II	109.4	1.4	1.8	1.5	2.0	1.9	1.0	2.0	62.6	2.1	-6.0	10.3	1.9	-6.3	11.7
III	109.8	1.4	2.1	1.8	1.9	2.5	2.2	3.9	64.8	2.0	-3.4	7.1	3.1	-2.2	8.8
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	59.5	2.0	0.1	3.6	2.3	0.2	4.4
2018 sept.	-	-	-	-	-	-	-	-	67.6	0.8	-3.0	4.2	2.3	-1.0	5.7
okt.	-	-	-	-	-	-	-	-	70.1	2.6	-0.9	5.7	2.9	-0.4	6.4
nov.	-	-	-	-	-	-	-	-	57.4	1.8	-0.9	4.1	1.7	-1.2	4.8
dec.	-	-	-	-	-	-	-	-	49.8	1.5	2.0	1.1	2.2	2.4	2.1
2019 janv.	-	-	-	-	-	-	-	-	51.9	1.3	4.0	-1.1	1.5	3.8	-0.7
febr.	-	-	-	-	-	-	-	-	56.5	2.2	4.4	0.3	2.7	4.7	0.7

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Bloomberg (9. aile).

1) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

2) Svērums atbilstoši importam: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo importa struktūru; svērums atbilstoši izmantošanai: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo iekšzemes pieprasījuma struktūru.

4. Cenas un izmaksas

4.4. Ar cenām saistīto viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības)				Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Pārdošanas cenu gaidas (nākamajiem trim mēnešiem)			Patēriņa cenu tendences pēdējos 12 mēnešos		Ražošanas izmaksas		Noteiktās cenas	
	Apstrādes rūpniecība	Mazumtirdzniecība	Pakalpojumi			Būvniecība	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999–2015	4.2	-	-	-3.6	31.7	56.7	56.3	-	49.7
2016	-0.4	2.3	4.4	-7.1	0.3	49.8	53.9	49.3	49.6
2017	9.2	5.1	6.9	2.5	12.3	64.6	56.3	55.1	51.6
2018	11.5	7.4	9.4	12.1	20.0	65.4	57.9	56.1	52.7
2018 I	12.5	6.7	9.1	10.8	17.2	68.4	57.2	57.9	52.9
II	10.3	6.9	9.4	12.1	18.4	65.6	57.6	56.5	52.3
III	11.1	7.5	9.0	12.4	20.8	65.2	58.4	55.5	52.8
IV	11.9	8.5	10.0	13.0	23.5	62.6	58.4	54.5	52.7
2018 sept.	11.9	7.4	8.4	12.0	22.4	63.6	59.1	55.7	52.8
okt.	10.4	9.0	8.8	13.0	24.1	65.1	58.5	54.8	52.8
nov.	12.2	7.4	10.1	12.4	23.6	63.6	58.9	54.7	52.8
dec.	13.0	9.2	11.1	13.6	22.7	59.1	57.9	54.1	52.5
2019 janv.	10.7	8.8	11.5	12.9	18.9	55.7	58.3	53.8	53.2
febr.	8.9	8.1	9.2	12.3	20.0	53.9	58.1	52.7	52.7

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un *Markit*.

4.5. Darbaspēka izmaksu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (indekss: 2012. g. = 100)	Kopā	Komponentu dalījumā		Atsevišķu saimnieciskās darbības veidu dalījumā		Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ¹⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālās iemaksas	Uzņēmējdarbības nozares	Galvenokārt ar uzņēmējdarbību nesaistītās nozares	
	1	2	3	4	5	6	7
% no 2012. gada kopapjoma	100.0	100.0	74.6	25.4	69.3	30.7	
2016	105.5	1.4	1.4	1.1	1.3	1.5	1.4
2017	107.5	1.8	1.8	1.8	1.9	1.6	1.5
2018	.	.	.	.	.	.	2.0
2018 I	102.6	2.0	1.8	2.8	2.3	1.5	1.7
II	113.9	2.3	2.0	3.0	2.5	1.7	2.1
III	106.4	2.5	2.4	3.0	2.7	2.2	2.1
IV	.	.	.	.	.	.	2.2

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4. Cenas un izmaksas

4.6. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā									
			Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekusta- mais īpašums	Profesionālie, komerc- darbības un atbalsta pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vienības darbaspēka izmaksas												
2015	104.6	0.4	0.4	-1.4	0.6	0.4	0.7	0.5	2.4	1.3	1.4	1.1
2016	105.3	0.6	1.3	-1.3	0.6	1.3	-0.7	1.4	3.8	0.6	1.4	1.5
2017	106.1	0.8	0.3	-0.4	-0.1	0.3	0.8	-0.5	4.4	2.2	1.6	1.8
2017 IV	106.4	0.8	-1.3	-0.6	-0.1	-0.1	1.7	-1.4	4.4	2.3	1.7	1.7
2018 I	107.0	1.1	0.4	0.0	-0.5	0.6	0.6	0.8	3.3	2.2	1.7	1.6
II	107.6	1.6	1.0	1.3	0.3	0.9	0.4	0.6	3.1	2.5	2.2	2.5
III	108.4	2.2	1.9	2.6	1.1	1.7	1.4	0.2	3.6	3.0	2.4	2.6
Atlīdzība vienam nodarbinātajam												
2015	108.0	1.4	1.3	2.0	1.2	1.3	2.7	0.8	2.0	1.6	1.1	1.8
2016	109.3	1.2	0.2	1.3	1.8	1.3	0.2	2.2	2.2	0.4	1.3	1.7
2017	111.1	1.6	1.6	1.5	1.2	1.6	1.9	0.0	4.0	3.1	1.5	1.3
2017 IV	112.1	1.9	2.4	1.9	1.6	1.8	2.4	0.1	4.1	3.3	1.6	1.6
2018 I	112.6	1.9	3.0	1.6	1.2	2.0	2.8	1.7	3.3	2.5	1.9	2.2
II	113.3	2.2	2.6	2.1	1.5	2.2	2.9	1.9	2.8	2.8	2.3	2.4
III	114.1	2.5	1.9	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	3.9	3.0	2.3	4.0
Darba ražīgums uz vienu nodarbināto												
2016	103.9	0.6	-1.0	2.6	1.1	0.0	0.9	0.7	-1.5	-0.2	-0.1	0.3
2017	104.7	0.8	1.3	1.9	1.3	1.4	1.1	0.6	-0.4	0.8	-0.2	-0.5
2018	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2018 I	105.3	0.9	2.7	1.5	1.7	1.4	2.2	0.9	0.0	0.3	0.2	0.7
II	105.3	0.6	1.6	0.8	1.2	1.3	2.4	1.3	-0.3	0.3	0.0	-0.1
III	105.3	0.3	0.0	-0.3	1.3	0.7	0.9	2.2	0.3	0.1	-0.1	1.3
IV	105.2	-0.1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Atlīdzība par vienu nostrādāto stundu												
2015	109.7	1.2	1.4	1.6	0.7	1.3	1.5	0.7	1.4	1.1	1.2	1.5
2016	110.8	1.0	-0.4	1.2	1.7	0.9	0.2	1.8	1.9	0.0	1.3	1.5
2017	112.6	1.7	1.3	1.5	1.0	1.9	1.8	0.5	3.3	2.8	1.6	1.7
2017 IV	113.2	1.5	1.6	1.1	0.6	1.6	2.1	0.3	2.1	2.7	1.4	1.8
2018 I	113.8	1.8	2.9	1.4	0.3	2.2	2.9	1.8	2.0	2.2	1.9	2.0
II	114.3	1.9	1.1	1.8	0.9	2.1	2.2	1.5	2.3	2.1	2.0	1.9
III	114.8	2.0	1.9	1.7	1.5	2.2	2.1	2.2	2.7	2.3	2.2	2.2
Darba ražīgums stundā												
2015	105.2	0.9	0.2	3.1	0.2	1.1	0.9	0.2	-0.7	0.0	-0.4	0.1
2016	105.7	0.5	-1.2	2.5	0.8	0.0	1.0	0.3	-2.0	-0.4	-0.2	0.2
2017	106.8	1.0	1.7	1.9	1.3	1.7	1.2	1.1	-0.9	0.9	0.0	0.1
2017 IV	107.1	0.9	3.1	1.9	0.7	1.9	0.7	1.8	-2.1	0.7	-0.2	0.4
2018 I	107.2	0.9	2.8	1.4	1.3	1.7	2.4	1.0	-1.4	0.2	0.3	1.0
II	107.0	0.4	0.9	0.5	1.0	1.5	2.0	0.9	-0.2	-0.3	-0.2	0.0
III	106.7	0.0	-0.1	-0.7	0.4	0.8	0.6	2.0	0.0	-0.6	-0.2	0.3

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.1. Monetārie rādītāji¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	M3											12
	M2						M3 – M2					
	M1		M2 – M1			Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem				
	Skaidrā nauda apgrozībā	Nogul- dījumi uz nakti	Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Atlikumi												
2016	1 075.3	6 082.8	7 158.1	1 330.6	2 221.0	3 551.5	10 709.7	69.6	523.1	86.6	679.2	11 388.9
2017	1 111.6	6 637.8	7 749.4	1 197.0	2 261.2	3 458.2	11 207.7	74.7	512.0	71.6	658.4	11 866.0
2018	1 162.6	7 118.6	8 281.2	1 128.3	2 294.2	3 422.5	11 703.7	74.6	523.3	71.6	669.5	12 373.2
2018 I	1 116.9	6 743.6	7 860.5	1 170.4	2 260.2	3 430.6	11 291.1	71.4	511.4	61.5	644.3	11 935.4
II	1 133.6	6 892.3	8 025.8	1 178.1	2 270.8	3 448.9	11 474.7	73.7	507.8	65.5	647.1	12 121.8
III	1 150.6	7 010.0	8 160.5	1 126.6	2 285.0	3 411.5	11 572.1	71.4	495.4	60.5	627.4	12 199.4
IV	1 162.6	7 118.6	8 281.2	1 128.3	2 294.2	3 422.5	11 703.7	74.6	523.3	71.6	669.5	12 373.2
2018 aug.	1 143.8	6 951.5	8 095.3	1 140.1	2 281.1	3 421.2	11 516.5	71.8	501.7	63.5	637.0	12 153.5
sept.	1 150.6	7 010.0	8 160.5	1 126.6	2 285.0	3 411.5	11 572.1	71.4	495.4	60.5	627.4	12 199.4
okt.	1 154.4	7 044.8	8 199.3	1 137.8	2 290.3	3 428.1	11 627.3	72.0	505.7	60.9	638.6	12 266.0
nov.	1 158.2	7 091.6	8 249.7	1 125.8	2 295.1	3 420.9	11 670.6	73.8	503.5	58.2	635.4	12 306.1
dec.	1 162.6	7 118.6	8 281.2	1 128.3	2 294.2	3 422.5	11 703.7	74.6	523.3	71.6	669.5	12 373.2
2019 janv. ^(p)	1 167.5	7 127.1	8 294.6	1 124.2	2 298.5	3 422.7	11 717.3	75.8	516.6	64.7	657.1	12 374.3
Darījumi												
2016	38.1	541.7	579.8	-106.1	16.1	-90.0	489.8	-4.3	34.3	18.3	48.3	538.0
2017	36.4	591.8	628.1	-110.5	34.3	-76.2	551.9	6.6	-10.9	-18.4	-22.7	529.2
2018	50.0	461.3	511.3	-71.5	45.0	-26.5	484.8	-3.4	11.3	-1.7	6.2	491.0
2018 I	5.3	102.5	107.8	-24.9	7.6	-17.3	90.5	-3.1	-0.6	-9.1	-12.8	77.7
II	16.6	137.7	154.3	4.8	9.8	14.6	169.0	-0.9	-3.2	2.3	-1.8	167.1
III	16.0	116.1	132.1	-51.8	14.1	-37.6	94.5	-2.4	-12.6	-4.7	-19.7	74.8
IV	12.1	105.0	117.1	0.4	13.4	13.8	130.9	3.0	27.7	9.8	40.5	171.4
2018 aug.	6.5	33.8	40.3	-16.6	3.9	-12.7	27.6	3.2	-6.7	2.3	-1.2	26.4
sept.	6.8	57.4	64.2	-14.1	3.9	-10.3	53.9	-0.5	-6.2	-2.6	-9.3	44.6
okt.	3.9	31.4	35.2	9.2	5.5	14.7	49.9	0.4	10.3	-0.9	9.8	59.7
nov.	3.8	47.7	51.5	-11.8	4.8	-7.0	44.5	1.8	-2.2	-2.7	-3.2	41.3
dec.	4.5	25.9	30.4	3.0	3.1	6.1	36.5	0.9	19.6	13.5	33.9	70.3
2019 janv. ^(p)	4.9	11.9	16.8	-4.1	5.1	1.0	17.8	1.2	-7.6	-6.6	-13.0	4.8
Pieauguma temps												
2016	3.7	9.7	8.8	-7.4	0.7	-2.5	4.8	-5.8	7.0	26.1	7.6	5.0
2017	3.4	9.8	8.8	-8.4	1.5	-2.1	5.2	9.5	-2.1	-21.4	-3.3	4.7
2018	4.5	6.9	6.6	-6.0	2.0	-0.8	4.3	-4.5	2.2	-2.3	0.9	4.1
2018 I	2.5	8.4	7.5	-8.9	1.6	-2.2	4.3	-1.6	-4.7	-27.2	-7.1	3.6
II	3.5	8.1	7.4	-5.5	1.7	-0.9	4.7	5.3	-1.4	-16.3	-2.4	4.3
III	4.1	7.3	6.8	-7.4	1.8	-1.4	4.3	2.0	-6.7	-26.0	-8.1	3.5
IV	4.5	6.9	6.6	-6.0	2.0	-0.8	4.3	-4.5	2.2	-2.3	0.9	4.1
2018 aug.	3.9	7.0	6.5	-7.6	1.8	-1.5	4.0	-2.5	-3.6	-14.9	-4.7	3.5
sept.	4.1	7.3	6.8	-7.4	1.8	-1.4	4.3	2.0	-6.7	-26.0	-8.1	3.5
okt.	4.1	7.3	6.8	-6.2	1.8	-1.0	4.4	-0.6	-3.8	-17.4	-5.0	3.8
nov.	4.3	7.1	6.7	-6.7	2.0	-1.0	4.3	-8.1	-3.1	-22.4	-5.8	3.7
dec.	4.5	6.9	6.6	-6.0	2.0	-0.8	4.3	-4.5	2.2	-2.3	0.9	4.1
2019 janv. ^(p)	4.7	6.4	6.2	-6.2	2.0	-0.8	4.0	-2.8	-0.1	9.1	0.4	3.8

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.2. M3 ietilpstošie noguldījumi¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾					Finanšu sabiedrības (neietverot MFI un ASPF) ²⁾	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	Pārējā valdība ⁴⁾
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Atlikumi													
2016	2 093.2	1 630.3	295.1	159.6	8.2	6 055.5	3 402.3	644.9	2 006.3	2.1	972.0	199.5	383.8
2017	2 255.7	1 801.7	285.8	159.1	9.1	6 305.6	3 698.9	561.9	2 044.1	0.7	994.3	204.0	411.1
2018	2 335.9	1 901.4	280.8	145.9	7.8	6 645.6	4 039.2	517.3	2 088.0	1.2	1 002.7	200.3	431.2
2018 I	2 260.5	1 821.6	274.0	157.2	7.6	6 376.3	3 787.0	543.5	2 044.2	1.6	983.2	210.6	415.1
II	2 296.8	1 855.2	277.9	156.7	7.0	6 462.2	3 870.0	535.2	2 055.9	1.1	1 010.3	220.0	425.6
III	2 323.5	1 891.3	268.0	157.3	6.8	6 538.7	3 945.5	524.6	2 067.6	1.1	982.2	211.8	436.8
IV	2 335.9	1 901.4	280.8	145.9	7.8	6 645.6	4 039.2	517.3	2 088.0	1.2	1 002.7	200.3	431.2
2018 aug.	2 305.8	1 872.8	268.8	157.5	6.7	6 515.4	3 921.6	528.2	2 063.8	1.8	974.8	214.4	434.2
sept.	2 323.5	1 891.3	268.0	157.3	6.8	6 538.7	3 945.5	524.6	2 067.6	1.1	982.2	211.8	436.8
okt.	2 316.3	1 892.2	271.1	147.1	5.9	6 587.5	3 984.3	520.9	2 081.1	1.1	992.6	208.3	440.2
nov.	2 322.4	1 892.2	275.6	146.5	8.1	6 610.7	4 005.1	517.9	2 086.6	1.2	1 001.0	208.3	443.8
dec.	2 335.9	1 901.4	280.8	145.9	7.8	6 645.6	4 039.2	517.3	2 088.0	1.2	1 002.7	200.3	431.2
2019 janv. ^(p)	2 324.7	1 899.7	271.7	145.6	7.8	6 680.5	4 068.5	517.4	2 093.0	1.7	976.3	203.7	440.4
Darījumi													
2016	131.8	156.6	-25.2	0.3	0.1	300.7	334.2	-46.5	13.9	-0.9	24.2	-28.4	19.1
2017	178.8	181.5	-3.1	-0.6	1.0	255.3	304.9	-81.6	33.4	-1.3	54.9	6.2	26.9
2018	89.1	100.2	-7.1	-2.8	-1.3	330.1	327.5	-45.0	47.2	0.5	-1.5	-4.5	18.2
2018 I	8.1	22.3	-10.8	-2.0	-1.4	73.0	81.2	-18.1	9.0	0.9	-9.4	6.8	3.6
II	28.9	29.1	1.1	-0.7	-0.7	83.6	81.7	-8.8	11.2	-0.5	19.9	9.1	9.9
III	26.4	36.1	-10.0	0.6	-0.2	76.5	75.5	-10.7	11.6	0.0	-29.6	-8.2	11.0
IV	25.7	12.7	12.7	-0.7	1.0	97.1	89.0	-7.5	15.4	0.1	17.5	-12.2	-6.4
2018 aug.	8.4	11.6	-3.5	0.9	-0.7	25.0	26.6	-3.9	2.3	0.0	-16.1	-1.9	9.0
sept.	17.0	18.0	-1.0	-0.2	0.1	23.3	24.0	-3.7	3.8	-0.8	6.6	-2.6	2.4
okt.	3.0	1.6	2.2	0.0	-0.9	38.5	37.5	-4.1	5.0	0.1	6.3	-3.8	2.4
nov.	7.2	0.3	4.9	-0.2	2.2	23.1	20.9	-2.9	5.2	0.0	8.8	-0.4	3.8
dec.	15.5	10.8	5.6	-0.6	-0.3	35.4	30.6	-0.5	5.2	0.0	2.5	-7.9	-12.6
2019 janv. ^(p)	-6.5	2.0	-8.8	0.4	0.0	35.0	29.3	0.1	5.1	0.5	-26.7	3.2	9.1
Pieauguma temps													
2016	6.8	10.4	-7.9	0.3	1.4	5.2	10.9	-6.7	0.7	-29.3	2.5	-12.5	5.2
2017	8.6	11.2	-1.1	-0.4	12.5	4.2	9.0	-12.7	1.7	-65.5	5.8	3.1	7.0
2018	4.0	5.6	-2.5	-1.8	-14.5	5.2	8.8	-8.0	2.3	65.1	-0.2	-2.2	4.4
2018 I	5.3	8.1	-7.7	-0.5	19.2	4.0	8.3	-12.5	1.7	-42.0	4.2	10.4	5.3
II	4.9	7.1	-5.4	-1.1	7.0	4.4	8.6	-10.8	1.7	-53.9	5.8	12.8	5.7
III	4.6	6.8	-6.8	-0.6	27.4	4.6	8.4	-9.9	1.9	-45.8	1.0	5.2	4.8
IV	4.0	5.6	-2.5	-1.8	-14.5	5.2	8.8	-8.0	2.3	65.1	-0.2	-2.2	4.4
2018 aug.	4.3	6.5	-7.2	-0.6	13.8	4.6	8.6	-10.4	1.9	-10.7	-1.8	8.1	4.6
sept.	4.6	6.8	-6.8	-0.6	27.4	4.6	8.4	-9.9	1.9	-45.8	1.0	5.2	4.8
okt.	4.2	6.0	-4.7	-1.0	5.7	4.7	8.4	-9.5	2.0	-45.2	3.0	2.8	5.1
nov.	3.8	5.4	-3.4	-1.2	0.5	4.9	8.6	-9.0	2.1	-42.4	0.3	1.6	6.9
dec.	4.0	5.6	-2.5	-1.8	-14.5	5.2	8.8	-8.0	2.3	65.1	-0.2	-2.2	4.4
2019 janv. ^(p)	2.5	4.4	-7.0	-0.5	-21.6	5.3	8.8	-7.1	2.3	-6.2	-1.6	-1.4	5.9

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Attiecas uz valdības sektoru, neietverot centrālo valdību.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.3. Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Kredīts valdībai			Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem								
	Kopā	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kopā	Aizdevumi					Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu (neietverot naudas tirgus fondus) akcijas	
					Kopā	Nefinanšu sabiedrībām ³⁾	Mājsaimniecībām ⁴⁾	Finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un ASPF ³⁾)	Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem			
												Koriģētie aizdevumi ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2016	4 389.3	1 084.0	3 292.1	12 881.4	10 711.1	10 982.1	4 311.4	5 449.3	836.7	113.5	1 387.4	782.9
2017	4 625.9	1 033.3	3 578.7	13 116.4	10 874.1	11 171.2	4 326.5	5 598.8	839.2	109.6	1 442.4	799.8
2018	4 686.9	1 007.4	3 668.1	13 418.6	11 127.4	11 481.7	4 409.2	5 741.5	848.8	127.9	1 520.1	771.0
2018 I	4 605.0	1 023.1	3 568.0	13 195.9	10 941.2	11 233.7	4 343.8	5 633.0	851.7	112.8	1 467.4	787.4
II	4 602.9	1 017.7	3 571.0	13 276.2	10 990.8	11 328.3	4 358.1	5 659.7	853.2	119.8	1 496.6	788.7
III	4 627.4	1 003.5	3 609.9	13 363.0	11 064.5	11 398.1	4 396.8	5 701.3	841.9	124.4	1 513.8	784.8
IV	4 686.9	1 007.4	3 668.1	13 418.6	11 127.4	11 481.7	4 409.2	5 741.5	848.8	127.9	1 520.1	771.0
2018 aug.	4 612.1	1 004.0	3 593.9	13 352.8	11 054.9	11 383.1	4 394.3	5 693.2	847.2	120.2	1 515.3	782.6
sept.	4 627.4	1 003.5	3 609.9	13 363.0	11 064.5	11 398.1	4 396.8	5 701.3	841.9	124.4	1 513.8	784.8
okt.	4 612.0	1 000.6	3 597.4	13 394.2	11 090.4	11 423.6	4 404.2	5 716.2	849.3	120.8	1 524.7	779.1
nov.	4 612.6	1 003.4	3 594.3	13 411.9	11 112.4	11 446.1	4 421.2	5 731.8	838.7	120.7	1 516.8	782.8
dec.	4 686.9	1 007.4	3 668.1	13 418.6	11 127.4	11 481.7	4 409.2	5 741.5	848.8	127.9	1 520.1	771.0
2019 janv. ^(p)	4 685.7	1 006.7	3 667.6	13 453.2	11 157.5	11 499.9	4 409.3	5 758.5	862.1	127.7	1 523.5	772.2
Darījumi												
2016	485.9	-34.5	520.3	319.7	235.8	259.9	82.5	121.1	43.2	-11.0	80.3	3.6
2017	289.7	-43.3	332.3	361.8	273.9	314.8	82.8	173.6	21.1	-3.5	64.3	23.6
2018	92.1	-28.5	120.7	373.0	304.8	373.4	122.4	167.3	-3.1	18.1	89.5	-21.2
2018 I	-31.0	-10.1	-20.8	115.7	98.1	94.4	41.3	40.1	13.6	3.2	27.5	-9.9
II	34.7	-6.0	40.3	85.6	55.5	103.7	17.1	34.9	-3.4	6.9	29.7	0.4
III	48.0	-16.2	64.5	105.2	90.9	87.1	48.6	49.8	-12.1	4.5	18.6	-4.2
IV	40.5	3.8	36.7	66.5	60.3	88.2	15.4	42.6	-1.2	3.4	13.7	-7.5
2018 aug.	14.4	-6.6	21.1	29.9	31.1	30.5	13.6	18.0	-0.2	-0.2	4.3	-5.5
sept.	6.7	-3.7	10.7	23.8	22.5	28.6	9.3	14.9	-6.0	4.2	-0.9	2.3
okt.	-9.5	-3.3	-6.3	33.3	22.0	20.7	5.6	15.5	4.7	-3.7	12.6	-1.3
nov.	-7.9	2.8	-11.7	26.6	29.9	32.1	22.6	18.4	-11.0	0.0	-6.4	3.2
dec.	57.9	4.2	54.7	6.6	8.4	35.5	-12.7	8.7	5.1	7.2	7.6	-9.3
2019 janv. ^(p)	-10.9	-0.8	-10.1	33.0	34.5	20.8	3.0	18.2	13.6	-0.2	0.3	-1.8
Pieauguma temps												
2016	12.4	-3.1	18.7	2.5	2.3	2.4	1.9	2.3	5.5	-8.9	6.1	0.5
2017	6.6	-4.0	10.2	2.8	2.6	2.9	1.9	3.2	2.5	-3.1	4.6	3.0
2018	2.0	-2.8	3.4	2.9	2.8	3.4	2.8	3.0	-0.4	16.5	6.2	-2.7
2018 I	3.9	-4.0	6.5	2.6	2.6	3.0	2.3	3.0	2.0	-0.3	3.9	-0.1
II	4.0	-3.9	6.5	2.8	2.9	3.5	2.6	3.0	3.0	6.9	4.8	-1.4
III	3.1	-4.4	5.3	3.0	3.0	3.4	3.2	3.1	-0.4	11.7	5.9	-1.1
IV	2.0	-2.8	3.4	2.9	2.8	3.4	2.8	3.0	-0.4	16.5	6.2	-2.7
2018 aug.	3.3	-4.5	5.6	3.0	3.0	3.4	3.1	3.2	0.8	4.7	6.1	-1.8
sept.	3.1	-4.4	5.3	3.0	3.0	3.4	3.2	3.1	-0.4	11.7	5.9	-1.1
okt.	2.7	-4.3	4.8	3.0	2.8	3.3	2.8	3.2	-0.5	7.4	7.2	-1.5
nov.	2.1	-3.9	3.8	2.9	2.8	3.2	3.0	3.2	-1.8	5.2	6.6	-1.8
dec.	2.0	-2.8	3.4	2.9	2.8	3.4	2.8	3.0	-0.4	16.5	6.2	-2.7
2019 janv. ^(p)	2.4	-2.8	3.9	2.5	2.5	3.0	2.2	3.2	-1.6	13.0	5.3	-2.7

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

3) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

4) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.4. MFI aizdevumi euro zonas nefinanšu sabiedrībām un mājāsaimniecībām¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājāsaimniecības ³⁾				
	Kopā		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā		Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Citi aizdevumi
		Koriģētie aizdevumi ⁴⁾					Koriģētie aizdevumi ⁴⁾			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2016	4 311.4	4 309.1	1 013.3	795.7	2 502.4	5 449.3	5 728.7	615.9	4 084.1	749.3
2017	4 326.5	4 364.8	987.7	820.4	2 518.4	5 598.8	5 865.5	654.0	4 217.0	727.9
2018	4 409.2	4 491.1	995.7	844.6	2 568.9	5 741.5	6 023.4	683.7	4 353.9	703.9
2018 I	4 343.8	4 381.2	997.8	820.8	2 525.2	5 633.0	5 904.5	663.3	4 243.8	725.9
II	4 358.1	4 425.0	986.0	828.3	2 543.8	5 659.7	5 940.5	669.8	4 273.2	716.6
III	4 396.8	4 464.3	1 000.1	836.2	2 560.5	5 701.3	5 978.6	678.3	4 311.6	711.4
IV	4 409.2	4 491.1	995.7	844.6	2 568.9	5 741.5	6 023.4	683.7	4 353.9	703.9
2018 aug.	4 394.3	4 453.8	1 001.3	835.0	2 558.0	5 693.2	5 972.2	677.3	4 300.9	715.0
sept.	4 396.8	4 464.3	1 000.1	836.2	2 560.5	5 701.3	5 978.6	678.3	4 311.6	711.4
okt.	4 404.2	4 469.7	985.0	844.1	2 575.0	5 716.2	5 996.5	681.7	4 324.0	710.4
nov.	4 421.2	4 486.5	989.2	850.9	2 581.0	5 731.8	6 010.7	685.6	4 336.4	709.8
dec.	4 409.2	4 491.1	995.7	844.6	2 568.9	5 741.5	6 023.4	683.7	4 353.9	703.9
2019 janv. ^(p)	4 409.3	4 489.3	980.1	846.7	2 582.5	5 758.5	6 037.0	687.5	4 367.5	703.5
Darījumi										
2016	82.5	100.4	-14.7	43.2	54.0	121.1	113.8	24.1	105.4	-8.4
2017	82.8	131.8	-0.3	38.0	45.0	173.6	165.5	45.1	134.3	-5.8
2018	122.4	170.3	19.0	33.1	70.3	167.3	188.8	40.1	136.5	-9.2
2018 I	41.3	39.0	17.6	6.1	17.6	40.1	45.5	11.3	27.7	1.1
II	17.1	48.2	-12.2	10.3	19.0	34.9	44.3	10.5	29.0	-4.6
III	48.6	47.8	16.4	9.5	22.6	49.8	47.7	10.3	40.4	-0.9
IV	15.4	35.4	-2.9	7.2	11.1	42.6	51.3	8.1	39.4	-4.9
2018 aug.	13.6	12.5	3.8	1.7	8.1	18.0	17.2	4.0	14.0	0.0
sept.	9.3	17.1	-0.1	2.3	7.0	14.9	14.0	1.9	13.2	-0.2
okt.	5.6	3.3	-16.9	8.0	14.5	15.5	19.1	3.7	12.1	-0.3
nov.	22.6	22.7	5.7	8.3	8.6	18.4	18.2	4.2	14.1	0.0
dec.	-12.7	9.4	8.3	-9.1	-11.9	8.7	13.9	0.2	13.1	-4.6
2019 janv. ^(p)	3.0	-0.8	-13.6	2.3	14.2	18.2	15.1	4.1	14.1	0.0
Pieauguma temps										
2016	1.9	2.4	-1.4	5.7	2.2	2.3	2.0	4.1	2.7	-1.1
2017	1.9	3.1	0.0	4.8	1.8	3.2	2.9	7.3	3.3	-0.8
2018	2.8	3.9	1.9	4.1	2.8	3.0	3.2	6.2	3.2	-1.3
2018 I	2.3	3.3	2.6	4.6	1.5	3.0	2.9	7.2	3.0	-0.4
II	2.6	4.1	1.4	5.5	2.2	3.0	3.0	7.2	3.1	-1.1
III	3.2	4.3	3.3	4.5	2.8	3.1	3.1	6.9	3.2	-0.8
IV	2.8	3.9	1.9	4.1	2.8	3.0	3.2	6.2	3.2	-1.3
2018 aug.	3.1	4.1	3.1	5.3	2.5	3.2	3.1	7.2	3.2	-0.8
sept.	3.2	4.3	3.3	4.5	2.8	3.1	3.1	6.9	3.2	-0.8
okt.	2.8	3.9	0.7	5.0	3.0	3.2	3.2	7.1	3.3	-0.7
nov.	3.0	4.0	1.3	5.2	3.0	3.2	3.3	6.7	3.3	-0.8
dec.	2.8	3.9	1.9	4.1	2.8	3.0	3.2	6.2	3.2	-1.3
2019 janv. ^(p)	2.2	3.3	-0.4	3.5	2.8	3.2	3.2	6.1	3.5	-1.3

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājāsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.5. M3 neietilpstošie bilances posteņi (neietverot euro zonas rezidentiem izsniegtos kredītus)¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	MFI saistības						MFI aktīvi			
	Centrālās valdības turējumi ²⁾	Ilgāka termiņa finanšu saistības pret pārējiem euro zonas rezidentiem					Tīrie ārējie aktīvi	Citi		
		Kopā	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	Kapitāls un rezerves		Kopā		
								Repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	Reversie repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Atlikumi									
2016	307.7	6 955.9	2 089.5	70.9	2 145.9	2 649.6	1 124.8	257.0	205.9	121.6
2017	343.4	6 768.4	1 968.3	59.7	2 014.1	2 726.2	935.6	300.1	143.5	92.5
2018	378.7	6 816.6	1 941.4	56.0	2 096.0	2 723.3	1 026.7	436.2	187.0	194.9
2018 I	340.8	6 744.7	1 952.7	59.4	2 014.7	2 717.9	903.8	316.2	135.9	86.2
II	330.4	6 708.6	1 950.7	58.4	2 025.6	2 673.9	858.9	422.8	174.1	183.8
III	403.3	6 693.6	1 934.8	56.9	2 048.5	2 653.5	881.2	424.7	177.3	183.0
IV	378.7	6 816.6	1 941.4	56.0	2 096.0	2 723.3	1 026.7	436.2	187.0	194.9
2018 aug.	391.6	6 676.1	1 942.9	57.3	2 016.1	2 659.9	845.8	410.5	181.4	189.0
sept.	403.3	6 693.6	1 934.8	56.9	2 048.5	2 653.5	881.2	424.7	177.3	183.0
okt.	398.1	6 795.5	1 936.3	56.6	2 104.4	2 698.2	993.4	460.0	167.1	174.3
nov.	390.3	6 782.9	1 929.9	55.8	2 098.7	2 698.5	1 036.3	418.5	196.1	204.4
dec.	378.7	6 816.6	1 941.4	56.0	2 096.0	2 723.3	1 026.7	436.2	187.0	194.9
2019 janv. ^(p)	377.2	6 859.1	1 939.8	55.6	2 112.5	2 751.2	1 066.7	405.1	199.2	208.4
	Darījumi									
2016	22.0	-122.9	-71.3	-8.6	-118.7	75.7	-278.3	-90.2	12.8	-12.0
2017	39.2	-74.9	-83.7	-6.6	-72.0	87.4	-92.3	-65.6	-60.9	-27.6
2018	39.0	47.1	-38.6	-4.9	16.9	73.7	70.1	41.8	21.8	24.2
2018 I	-2.7	8.0	-17.1	-1.4	9.3	17.2	53.2	-55.0	-7.6	-6.3
II	-10.4	-10.0	-4.8	-1.1	-15.0	11.0	-62.2	88.6	16.4	19.4
III	76.3	29.8	-16.2	-1.5	19.2	28.4	38.8	-11.2	3.2	-0.8
IV	-24.1	19.3	-0.4	-0.9	3.4	17.2	40.2	19.4	9.7	11.9
2018 aug.	36.8	-6.6	-9.1	-0.4	-5.8	8.6	-6.7	18.9	-2.6	-3.5
sept.	15.3	28.0	-8.4	-0.5	28.1	8.8	46.2	11.1	-4.1	-6.0
okt.	-5.5	14.2	0.0	-0.2	4.5	10.0	19.6	25.1	-10.2	-8.7
nov.	-7.9	-6.6	-6.1	-0.9	-2.3	2.7	45.1	-37.0	29.0	30.0
dec.	-10.8	11.6	5.7	0.2	1.3	4.5	-24.5	31.2	-9.1	-9.5
2019 janv. ^(p)	-1.5	15.4	-5.8	-0.4	16.5	5.1	24.6	-27.9	12.2	13.6
	Pieauguma temps									
2016	7.8	-1.7	-3.4	-10.9	-5.3	2.9	-	-	6.3	-9.0
2017	12.6	-1.1	-4.0	-9.7	-3.4	3.3	-	-	-29.7	-22.7
2018	11.3	0.7	-2.0	-8.1	0.8	2.8	-	-	11.0	2.2
2018 I	11.9	-0.6	-4.1	-9.8	-1.5	3.2	-	-	-25.6	-22.2
II	6.6	-0.9	-3.2	-10.8	-2.5	2.4	-	-	-3.6	-18.0
III	14.4	0.0	-2.8	-9.3	0.0	2.3	-	-	7.7	4.9
IV	11.3	0.7	-2.0	-8.1	0.8	2.8	-	-	11.0	2.2
2018 aug.	16.3	-0.7	-2.7	-9.9	-2.6	2.5	-	-	24.6	34.2
sept.	14.4	0.0	-2.8	-9.3	0.0	2.3	-	-	7.7	4.9
okt.	18.1	0.6	-1.8	-8.7	0.6	2.5	-	-	-9.9	-22.0
nov.	24.7	0.5	-2.2	-9.1	0.8	2.5	-	-	-0.1	-24.6
dec.	11.3	0.7	-2.0	-8.1	0.8	2.8	-	-	11.0	2.2
2019 janv. ^(p)	18.9	0.8	-1.9	-7.7	0.8	2.9	-	-	28.2	22.7

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Ietver centrālās valdības MFI sektorā veikto noguldījumu un MFI sektora emitēto vērtspapīru turējumus.

3) Nav veikta datu korekcija, ņemot vērā sezonālo ietekmi.

6. Fiskālās norises

6.1. Deficīts/pārpalikums

(% no IKP; gada plūsmas)

	Deficīts (-)/pārpalikums (+)					Papildpostenis: sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums (+)
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālā nodrošinājuma fondi	
	1	2	3	4	5	6
2014	-2.5	-2.1	-0.2	0.0	-0.1	0.1
2015	-2.0	-1.9	-0.2	0.1	-0.1	0.3
2016	-1.6	-1.7	-0.1	0.2	0.0	0.6
2017	-1.0	-1.3	0.0	0.2	0.1	1.0
2017 IV	-1.0	.	.	.	.	1.0
2018 I	-0.8	.	.	.	.	1.2
II	-0.5	.	.	.	.	1.4
III	-0.4	.	.	.	.	1.5

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.2. Ieņēmumi un izdevumi

(% no IKP; gada plūsmas)

	Ieņēmumi					Izdevumi							
	Kopā	Kārtējie ieņēmumi			Kapitāla ieņēmumi	Kopā	Kārtējie izdevumi				Kapitāla izdevumi		
		Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Neto sociālās iemaksas			Atlīdzība nodarbinātajiem	Starppatēriņš	Procentu maksājumi	Sociālie maksājumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2014	46.7	46.2	12.5	13.1	15.4	0.5	49.1	45.2	10.2	5.3	2.6	23.0	3.9
2015	46.2	45.7	12.5	13.0	15.2	0.5	48.3	44.4	10.0	5.2	2.3	22.7	3.9
2016	46.0	45.5	12.6	12.9	15.2	0.5	47.5	44.0	9.9	5.2	2.1	22.7	3.6
2017	46.1	45.7	12.8	12.9	15.2	0.4	47.0	43.3	9.8	5.1	2.0	22.5	3.8
2017 IV	46.1	45.7	12.8	12.9	15.2	0.4	47.0	43.3	9.8	5.1	2.0	22.5	3.8
2018 I	46.1	45.7	12.9	12.9	15.2	0.4	46.9	43.1	9.8	5.1	1.9	22.4	3.7
II	46.1	45.7	12.9	12.9	15.2	0.4	46.6	43.0	9.8	5.1	1.9	22.3	3.7
III	46.2	45.8	12.9	12.9	15.2	0.4	46.6	43.0	9.8	5.1	1.9	22.3	3.6

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.3. Valdības parāda attiecība pret IKP

(% no IKP; atlikumi perioda beigās)

	Kopā	Finanšu instruments			Turētājs			Sākotnējais termiņš		Atlikušais termiņš			Valūta	
		Nauda un noguldī- jumi	Aizde- vumi	Parāda vērtis- papīri	Kreditore (rezidenti)	MFI	Kreditore (nereziden- ti)	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta	Citas valūtas
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2014	91.8	2.7	17.1	71.9	43.9	25.8	47.9	9.8	82.0	18.8	31.8	41.1	89.7	2.1
2015	89.9	2.8	16.2	70.9	44.1	27.3	45.7	9.1	80.8	17.5	31.2	41.2	87.8	2.1
2016	89.1	2.7	15.4	71.0	46.6	30.5	42.5	8.8	80.3	17.1	29.9	42.1	87.0	2.1
2017	86.8	2.6	14.2	70.0	47.3	31.9	39.5	8.0	78.8	15.9	28.8	42.2	85.0	1.8
2017 IV	86.8	2.6	14.2	70.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2018 I	86.9	2.6	14.0	70.3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
II	86.3	2.6	13.7	70.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
III	86.1	2.6	13.5	70.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6. Fiskālās norises

6.4. Valdības parāda attiecības pret IKP un pamatfaktoru gada pārmaiņas¹⁾

(% no IKP; gada plūsmas)

	Parāda attiecības pret IKP pārmaiņas ²⁾	Sākotnējais deficīts (+)/ pārpalikums (-)	Deficīta-parāda korekcija								Procentu likmes un izaugsmes tempa starpība	Papildpostenis: aizņemšanās nepieciešamība
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem					Pārvērtēšanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas	Cita		
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu akcijas				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2014	0.2	-0.1	-0.2	-0.4	0.2	-0.4	-0.3	0.0	0.1	0.2	0.5	2.3
2015	-1.9	-0.3	-0.8	-0.5	0.2	-0.3	-0.3	-0.1	0.0	-0.4	-0.8	1.2
2016	-0.8	-0.6	0.1	0.2	0.3	-0.1	0.0	0.1	0.0	-0.1	-0.3	1.6
2017	-2.2	-1.0	-0.2	0.3	0.5	0.0	-0.2	0.1	-0.1	-0.3	-1.0	0.9
2017 IV	-2.2	-1.0	-0.2	0.4	0.5	0.0	-0.2	0.1	-0.1	-0.4	-1.0	0.9
2018 I	-2.4	-1.2	-0.1	0.5	0.5	0.0	-0.1	0.1	-0.1	-0.4	-1.1	0.8
II	-2.9	-1.4	-0.2	0.3	0.2	-0.1	-0.1	0.2	-0.1	-0.3	-1.3	0.5
III	-2.1	-1.5	0.5	0.8	0.6	0.0	0.0	0.2	-0.1	-0.2	-1.1	1.0

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

1) Finanšu krīzes kontekstā veikto starpvaldību aizdevumu dati, neietverot deficīta-parāda korekcijas ceturkšņa datus, ir konsolidēti.

2) Aprēķināts kā starpība starp valdības parāda attiecību pret IKP atsaucies perioda beigās un iepriekšējā gada atbilstošā perioda beigās.

6.5. Valdības parāda vērtspapīri¹⁾

(parāda apkalpošana; % no IKP; plūsmas parāda apkalpošanas periodā; vidējās nominālās peļņas likmes; % gadā)

	Parāda apkalpošana 1 gada ietvaros ²⁾					Vidējais atlikušais termiņš gados ³⁾	Vidējās nominālās peļņas likmes ⁴⁾						
	Kopā	Pamatsumma		Procenti			Apgrozībā esošais apjoms					Darījumi	
		Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Kopā	Mainīgā procentu likme		Nulles procentu likmes kupons	Fiksētā procentu likme	Termiņš līdz 1 gadam	Emisija	Dzēšana		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2016	14.1	12.4	4.6	1.7	0.4	6.9	2.6	1.2	-0.1	3.0	2.9	0.2	1.2
2017	12.9	11.2	4.2	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1
2018	13.0	11.4	3.9	1.5	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.5	0.4	0.9
2017 IV	12.9	11.2	4.2	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1
2018 I	12.9	11.3	4.2	1.6	0.4	7.2	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.5	0.4	1.1
II	12.8	11.2	3.6	1.6	0.4	7.3	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.5	0.4	0.9
III	13.1	11.5	3.8	1.6	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.6	0.4	0.9
2018 aug.	12.8	11.2	3.8	1.6	0.4	7.2	2.3	1.1	-0.2	2.7	2.5	0.4	1.0
sept.	13.1	11.5	3.8	1.6	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.6	0.4	0.9
okt.	13.3	11.8	3.6	1.6	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.5	0.4	1.0
nov.	13.4	11.9	3.7	1.6	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.5	0.5	1.0
dec.	13.0	11.4	3.9	1.5	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.5	0.4	0.9
2019 janv.	13.3	11.7	4.1	1.5	0.4	7.3	2.3	1.1	-0.1	2.7	2.5	0.4	0.9

Avots: ECB.

1) Dati uzrādīti nominālvērtībā un nav konsolidēti valdības sektora datos.

2) Nav ietverti nākotnes maksājumi par parāda vērtspapīriem, kuriem vēl nav pienācis termiņš, un pirmstermiņa dzēšana.

3) Atlikušais termiņš perioda beigās.

4) Atlikumi perioda beigās; darījumiem – 12 mēnešu vidējie rādītāji.

6. Fiskālās norises

6.6. Fiskālās norises euro zonas valstīs

(% no IKP; gada plūsmas un atlikumi perioda beigās)

	Beļģija	Vācija	Igaunija	Īrija	Grieķija	Spānija	Francija	Itālija	Kipra
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)									
2014	-3.1	0.6	0.7	-3.6	-3.6	-6.0	-3.9	-3.0	-9.0
2015	-2.5	0.8	0.1	-1.9	-5.6	-5.3	-3.6	-2.6	-1.3
2016	-2.4	0.9	-0.3	-0.5	0.5	-4.5	-3.5	-2.5	0.3
2017	-0.9	1.0	-0.4	-0.2	0.8	-3.1	-2.7	-2.4	1.8
2017 IV	-0.9	1.0	-0.4	-0.2	0.8	-3.1	-2.7	-2.4	1.8
2018 I	-0.9	1.3	-0.6	-0.3	1.1	-2.9	-2.7	-2.2	2.5
II	-0.3	1.9	-0.2	-0.3	0.9	-2.7	-2.8	-1.9	3.0
III	-0.1	1.9	0.0	-0.1	0.8	-2.7	-2.7	-1.8	-4.0
Valdības parāds									
2014	107.6	74.5	10.5	104.1	178.9	100.4	94.9	131.8	108.0
2015	106.5	70.8	9.9	76.8	175.9	99.3	95.6	131.6	108.0
2016	106.1	67.9	9.2	73.4	178.5	99.0	98.2	131.4	105.5
2017	103.4	63.9	8.7	68.4	176.1	98.1	98.5	131.2	96.1
2017 IV	103.4	63.9	8.7	68.4	176.1	98.1	98.5	131.2	96.1
2018 I	106.4	62.7	8.5	69.3	177.9	98.7	99.4	132.8	93.4
II	105.9	61.5	8.3	69.2	177.4	98.1	99.1	133.1	104.0
III	105.4	61.0	8.0	68.8	182.2	98.3	99.5	133.0	110.9

	Latvija	Lietuva	Luksemburga	Malta	Nīderlande	Austrija	Portugāle	Slovēnija	Slovākija	Somija
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2014	-1.5	-0.6	1.3	-1.7	-2.2	-2.7	-7.2	-5.5	-2.7	-3.2
2015	-1.4	-0.3	1.3	-1.0	-2.0	-1.0	-4.4	-2.8	-2.6	-2.8
2016	0.1	0.3	1.6	0.9	0.0	-1.6	-2.0	-1.9	-2.2	-1.7
2017	-0.6	0.5	1.4	3.5	1.2	-0.8	-3.0	0.1	-0.8	-0.7
2017 IV	-0.6	0.5	1.4	3.5	1.2	-0.8	-3.0	0.1	-0.8	-0.7
2018 I	0.0	0.4	1.4	3.1	1.6	-0.6	-0.7	0.5	-0.7	-0.7
II	0.3	0.7	1.5	3.9	1.9	0.2	-1.0	0.6	-0.7	-0.9
III	0.0	0.6	1.9	3.6	2.1	0.1	0.0	0.7	-0.7	-0.8
Valdības parāds										
2014	40.9	40.5	22.7	63.7	67.9	84.0	130.6	80.4	53.5	60.2
2015	36.8	42.6	22.2	58.6	64.6	84.8	128.8	82.6	52.2	63.6
2016	40.3	39.9	20.7	56.3	61.9	83.0	129.2	78.7	51.8	63.0
2017	40.0	39.4	23.0	50.9	57.0	78.3	124.8	74.1	50.9	61.3
2017 IV	40.0	39.4	23.0	50.2	57.0	78.3	124.8	74.1	50.9	61.3
2018 I	35.5	36.0	22.2	49.8	55.1	77.2	125.4	75.5	50.9	59.9
II	36.9	35.0	22.0	49.0	54.0	76.5	125.0	72.7	51.9	59.6
III	37.1	35.0	21.7	45.9	52.9	75.6	125.0	71.0	51.5	58.8

Avots: Eurostat.

© Eiropas Centrālā banka, 2019

Pasta adrese	60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis	+49 69 1344 0
Interneta vietne	www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 6. martā.

ISSN 2363-3506

ES kataloga numurs QB-BP-19-002-LV-N